

ΧΡΥΣΑΛΛΙΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ, ΠΟΙΚΙΛΑ.

ΤΟΜΟΣ Δ΄. | 15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ, 1866. | ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 89.

ΤΑ ΔΑΚΡΥΑ

ΤΟΥ
ΦΙΛΩΝΟΣ

ὑ π ὀ

ΚΛΕΑΝΘΟΥΣ Ι. ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ.

Α΄.

Τοῦ Μαρτιοῦ τὸ χιόνι.

Ἐάν τοῦ Μαρτιοῦ τὸ χιόνι, ξανθὴ μου περιστέρα,
Τὴν γνώμη σου ἀλλάξεις καὶ ἄλλον ἀγαπήσῃ
Μ' ὀρκίζεσαι ἀγάπην ἐδῶ τὴν μίαν ἡμέρα,
Τὴν ἄλλη μὲ μαχαίρι τὰ στήθη μου κτυπᾷς!

Γεννήθηκες τὸν Μάρτη, ὦ! ἄστατη θὰ ἦσαι,
Μὴ εἶσαι Μαρτιοῦ χιόνι καὶ πάλιν μὴ φωτιά.
Δὲν θέλω νὰ μοῦ λέγῃς πῶς τώρα μὲ λυπεῖσαι,
Ἄς θέλῃ ὅποιον θέλει ἡ νέα σου καρδιά!

Ἐάν τοῦ Μαρτιοῦ τὸ χιόνι ζητῶ κ' ἐγὼ νὰ γίνω,
Τὸν ἔρωτα ν' ἀλλάξω τὸ βράδυ, τὸ πρωτὶ,
Μὲ γέλοισι νάμαι πάντα, νὰ τραγουδῶ, νὰ πίνω,
Κι' ἀγάπῃ νὰ σκορπίζω μὲ κάθε μου πνοή.

Στενάζει ἡ καρδιά μου διὰ σέ πλην, ὦ ξανθὴ μου,
Σὲ εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον λατρεύω μοναχῇ,
Κι' ἂν ἄστατη εὐ ἦσαι, θὰ ζήσω τὴν ζωὴ μου,
Νὰ σ' ἀγαπῶ, φιλιτάτη, μὲ ὅλη τὴν ψυχῇ!

Δέσεις

Δέδοκε μὲν ἡ Σελάνα
καὶ Πηλιάδες, μέσαι δὲ
νύκτες, παρὰ δ' ἔρχεται ὦρα.
ἐγὼ δὲ μόνα καθεύδω!

«Σαπρῶ.»

Τὸν ὕπνον στείλόν μου, θεέ, ὡς δῶρον εὐσπλαγγγίας,
Τὰ βλέφαρά μου πρὸς στιγμὴν παρήγορος νὰ κλείσῃ,
Παρήγορος τῆς δυστυχούς, ἀθλίας μου καρδίας
Τοὺς πόνους νὰ κοιμήσῃ!

Τρεῖς νύκτας, τρεῖς, δὲν ἔκλεισα τὸ κεκμηκὸς μου ὄμμα,
Τρεῖς νύκτας μάτην ἔκραξα τὸν ὕπνον, δὲν κατέβῃ!
Τῆς Μοίρας τὸ ἰσχυεῖδες κενόνω τώρα πόμα,
Ὅ νοῦς μου κινδυνεύει. . .

Εἰς κλίνην πῶμα τήκομαι καὶ κλαίω καὶ στεναίζω,
Τὰ πάντα μ' εἶναι θλιβερά, ὡς μνήματα ζοφώδη.
Τὸν ὕπνον στείλόν μου, θεέ, αὐτὸν ζητῶν σοὶ κράζω
Μὲ χεῖλη μου φλογώδη!

Μετὰ ἡμέραν θολερὰν καὶ ταραχὴν θυέλλης,
Ἐσπέραν ἀστεροέσασαν, ὦ Ὑψίστη, δωρεῖσαι
Γαλήνης πέπλον ἐπ' ἐμὲ τὸν τάλανα δὲν στέλλεις;
Πανεύσπλαγγος Σὺ εἶσαι!

Βάλσαμον λήθης φέρειν μοι τῶν τόσων ὀδυνῶν μου,
Ἐλθέ, ὦ ὕπνε γλυκερέ, τὰς πέτρυγας ἀνοίγων,
Ῥίψον σιγὰ τὸν πέπλον σου ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν μου,
Νὰ κοιμηθῶ ὀλίγον.

*Ἄν ἐξηπνήσω αὔριον, καὶ μὲ ἰδοῦν καὶ πάλιν,

Εἰς σὲ ἡ τέρψις· εἰς σὲ ὁ στόνος·
Εἰς σὲ τὰ δύο αὐτὰ συγχρόνως·
Εἰς σὲ ὁ Φοῖβος, εἰς σὲ τὰ σκότῃ
Κ' οἱ σκότους κρότοι!

Εἰς σὲ ἡ αὖρα καὶ ἡ γαλήνη,
Εἰς σὲ τὰ μύρτα, εἰς σὲ οἱ κρίνοι·
Εἰς σὲ πλὴν νέφη καὶ πόντος μέλας
Μὲ τὰς θυέλλας!

Εἰς σὲ τὰ ἄστρα, ἡ ἀμβροσία·
Εἰς σὲ αἱ λύπαι, ἡ δυστυχία·
Σὺ πάντα γέλα· σὺ, τάλα, κλαῖς
Καὶ θρήνους χέει...

ὦ! χθὲς ἀκόμη σκιρτῶντα πόδα
Ἐφρονόπου μωρίναι, ῥόδα,
ὦ! χθὲς ἀκόμη ἔδρεπον ἔξ
Ἐν εὐωδία!

ὦ! χθὲς τὰ πάντα μοι ἦσαν γέλωας,
Γελώσης ἤθης γελῶν μέλος,
Χαρὰ καὶ τέρψις, κ' ἐλπίς ἀγία
Καὶ μελωδία!

ὦ! χθὲς εἰσέτι ὁ βίος ὅλος
Γλυκὺς μοι ἦτο καὶ φωτοβόλος,
ὦ! χθὲς ἀκόμη δὲν εἶχα πόνους,
Σπαράκτας στόνους!

Φεῦ, φεῦ, παντλημον, ἐνῶ ἐγέλας,
Ἐνῶ τὰ ἄστρα εἰς τὰς νεφέλας
Τὰς ἐσπερίας σοὶ ἐμειδίω
Μετὰ τῶν ἰών·

Ἐνῶ σοὶ ἦσαν τὰ πάντα μέλος,
Μέλος ἐρώτων, μὴ ἔχον τέλος·
Ἐνῶ σὲ εἶχες τέρψις γλυκεῖα
Καὶ μελωδία·

Ἐνῶ ἐσκίρτας ὡσεὶ εὐδαίμων.
Μ' ἀγρίαν ὄψιν ὀπίσω δαίμων
Τὴν χεῖρα κλίων τὴν χεῖρ' ἐγείρων.
Ἐγέλας εἶρων.

Βάσκανος σκόληξ ὡς μυροβόλον
Μῆλον μαρτίνει, τὸν ὄλβον ὄλον
Ἐμάραίνε σὺ, κ' ἠπλοῦτο πέριξ
Ὀδύνης πτέρυξ...

Κλαῖς, τὰ πάντα μοι λέγουν τώρα,
Ἡ κρεμαμένη νωπὴ ὀπώρα,
Ἄστρων αἱ λάμψεις αἱ φευγαλέαι,
ὦ τάλα, κλαῖς!

Τὰ νέα ῥόδα, οἱ φίλοι κρίνοι,

Ἡ αὖρα, ἧτις δρόσον ἀφίνει,
Αἱ μαῦρ' ἰτέαι αἱ τεθλιμμένα
Μοὶ λέγουν· στένε!

ὦ! οἱ λειμώνες οἱ ἀνοσβόλοι,
Οἱ ἄνω θέλοι ἀκτινοβόλοι,
ὦ! ἡ γλυκεῖα, λαμπρὰ σελήνη,
Μοὶ λέγουν θρήνει!

ὦ! φλόξ μοῦ φλέγει πόνον τὰ στήθη,
Ὀρίζων μέλας ἐμπρὸς μ' ἐστήθη,
Βορρᾶς τὴν λέμβον δέρει φοικώδης
Καὶ μανιώδης...

Θρηνοῦ ἀπαύστως, ἀπαύστως κλαίω,
Τοὺς στεναγμούς μου ἀπαύστως χέω,
Μικρὸν ὁ τάλας δὲν ἔ' ἀνασάνω,
Πρὶν ἀποθάνω!

Τὸ παρελθόν.

Πρὸς παρελθούσας ἐποχάς, πρὸς περιμένα ἔτη
Ὁ νοῦς μου τώρα ἵπταται, διασκεδάζων νέφη...
Εἶναι γλυκὺ τὸ παρελθόν, ὅταν ἀκτίς τὸ στέφη,
Ὅταν εἰς θλιβερόν παρὸν πικρῆς δὲν προσθέτῃ.

Εἶναι γλυκὺ τὸ παρελθόν, ἐὰν χαρὰ μαζὺ του,
Μὲ ῥόδα ἂν ἐστόλισε ποτὲ τὴν κεφαλὴν σου,
Ἐὰν γλυκεῖά τις μορφή τὴν νεαρὰν ψυχὴν σου
Ἐνέπνευσε, πληρώσασα αἰσθημάτων ἀβήτου.

Γλυκὺ, γλυκὺ, τὸ παρελθόν, εἰς λάμψεις βυθισμένον,
Ἐὰν ἐγεύθης τέρψεως καὶ χαρμονῆς ἀγγέλων,
Ἐὰν χρυσοῦν παρέστησαι καὶ γελαστόν τὸ μέλλον,
Ἐἴν σοι εἶπε « σ' ἀγαπῶ » ἐν στόμα περιλιμένον!

Τὸ παρελθόν!... τὸ παρελθόν!... τίς τώρα μοὶ τό δίδεις...
Τίς θὰ μοὶ δώσῃ κἂν στιγμὴν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων,
Ἐν ἄνθος τῶν στεμμάτων μου, μύρον λεπτὸν κἂν χύνων;
Ἐν ἔχνοισιν τὸν ὄλβον μου τὸν πρῶτον νὰ προδίδῃ;

Τίς θὰ μοὶ δώσῃ κἂν πνοὴν τῶν πρῶτων μου ἐρώτων.
Παλμόν τινα εὐφρόσυνον, ὀλίγες συγκινήσεις,
Χαρᾶς θακρῶν σταλαγμούς καὶ στεναγμῶν ἐκχύσεις,
Μαρμαρυγὴν κἂν δούσαν, μειδιάμα ὑπνωττον;

ὦ! ναί... οὐδεὶς... δὲν στρέφονται οἱ πετασθέντες χρόνοι,
Δὲν ἀνθᾶ ὁ ἐνωχρός, ὁ ποδαλγῆς ὁ γέρων,
ὦ! πλέον δὲν θέλουν ἰδεῖ αἱ λάμψεις τῶν ἀστέρων
Τὸ ῥόδον, ἕπερ ὁ βορρᾶς συντρίβει καὶ παγώνει!

Ἡ ἀναλύουσα χιὼν καὶ πάλιν δὲν θὰ πέσῃ,
Τὸ κῦμα δὲν θέλει εὐρεῖ τὴν πρῶτην του κοιτίδα,
Καὶ ἡ καρδιά, ἡ ἄτακτα τὴν χαροπὴν ἐλπίδα,
Δὲν θὰ σκιρτήσῃ τρυφερά, ἂν ἔρωσ τὴν καλῆσῃ...

ὦ παρελθόντα γλυκερά, ὦ ἔτη περιλιμένα,
Πρὸς σὲ μὲ πόνον ἀπαυστον, πρὸς σὲς ἐνατενίζω,
Ἐνῶ θακρῶν καὶ πικρὰ στεναζῶν πελογιζῶ
Ἐπ' οὐρανὸν παμμέλανα πρὸς ἀγνωστον λιμένα!

Ἦσαν χαρᾶς μειδιάμα, γλυκεῖα τέρψις ἦτον

Ἐκεῖν' οἱ νέοι χρόνοι μου, ἐκείνη ἡ ζωὴ μου,
ὦ! λαμπηδόνα οὐρανοῦ τῆ νεαρᾶ ψυχῆ μου
Κυλῆ παρθένος ἔφερε, θωπεῖα τῶν χαριτῶν.

Καὶ ἤρχισα πονόβιος κ' ἐνθουσιῶν νὰ ψάλλω,
Καὶ ἔψαλα τὰ κάλλη της, τὸν νέον ἔρωτά μου,
Κι' ἀπῆντων τὰ φιλήματα αὐτῆς εἰς τ' ἄσματά μου,
Κ' ἐφάνητό μοι ἄγγελος, κ' ἠγγύουν ν' ἀμφιβάλω...

Δὲν εἶν' ὁ ἔρωσ φύσημα οὐράνιον καὶ θεῖον;
Τὸν νοῦν δὲν αἶρει ἀνωθεν τῶν ποταπῶν γῆνιων;...
Σὲ ἀγαπῶ! σὲ ἀγαπῶ! μοὶ ἔλεγεν ἐκχύνων
Τὸ στόμα της τὴν χαρμονὴν χωρῶν τῶν μακαρίων!

Πλὴν ἡ χαρὰ ἡ πάναγος διὰ παντὸς δὲν ῥέει...
Εἰς οὐρανὸν γελόεντα μὴ νέφος τι δὲν εἶναι;
Κ' ἐνῶ τὸν νέον νάρκισσον ἀντανακλῶν αἱ κρῖναι,
Εἰς ξηρανθέντα κάλυκα ἡ ἀηδῶν δὲν κλαῖει;

Μ' ἀφῆκε!.. τὴν ἐκάλεσε δεσμὸς σκληρὸς μακρὰν μου,
Χειμῶν ἐπῆλθε παγερὸς κ' ἐμάρανε τὰ κρῖνα,
Καὶ ἔδουσε τοῦ ὄλβου μου τὰ θελήγητρα ἐκείνα,
Καὶ ἐκριζῶν ἀνῆρπασε τὴν τέρψιν, τὴν χαρὰν μου!..

Πόντος στιγμαί.

Χαρὰ σ' ἐκείνη τὴν καρδιά, ποῦ
δὲν τὴν δέρνουν πόνοι.

(Ζαλακώστας.)

Ἄγνωριστον μὲ κάμνουν τὸν δυστυχῆ αἱ θλίψεις,
Ὅπου ἂν φέρω τ' ὄμμα παντοῦ πικρῆς νέφης·

ὦ δύστηνος καρδιά, ποτὲ δὲν θ' ἀνακύψῃς,
θακρῶν καὶ βρασάνων τὸ στέμμα μ' ἐπιτάττει...

Ἀνέτειλεν ὁ Φοῖβος κ' ἡ φύσις ἐθερμάνθη,
Κ' ἐγὼ ὁ τάλας κύπτων θρηνηλογῶ καὶ κλαίω·
Ἐπὶ τῆς γῆς ἀπάσης τὸ σκότος ἐκυμάνθη,
Κ' ἐγὼ ἐσπαρχαμένους τοὺς στεναγμούς μου χέω!

ὦσεὶ πυρὰ ἐστίας, ὡς κῦμα ρυακίου,
Παρῆλθον αἱ ἐλπίδες καὶ σβύεται ἡ ἦδη·

ὦ! δι' ἐμὲ ἀκτίς τις δὲν φωτολάμπ' ἡλίου,
ὦ! δι' ἐμὲ πᾶν ἄστρον χαρμῶσυνον ἐκρύβη!

Λοιπὸν σκληρὸν τὸν κλῆρον μ' ἐπέβαλεν ἡ Μοῖρα;
Λοιπὸν νὰ κλαίω πάντα εἰς οὐρανὸν ἐγρόφη;
Εἰς κρῖνα ἂν εὐωδῆ ἂν χεῖρων τείνω χεῖρα,
Λοιπὸν ἰτέαι μαῦραι, λοιπὸν ἐμπρός μου τάφοι;..

Ὅ Μάιος θὰ ἔλθῃ σφριγώδης νεανίας
Κ' ἐγὼ χαρᾶς ἐν ἄσμα σκιρτῶν δὲν θὰ τοῦ ψάλω;
Λοιπὸν θὰ ψάλλω πάντα τοῦ βίου τὰς πικρῆς,
Λοιπὸν θὰ κλαίω πάντα καὶ στόνους θὰ ἐκβάλλω;

Τύχη σκληρὰ, φοικώδης, ἧτις με περιβάλλει
Τὸν πέπλον σου, κρυφίως ἴκν προτρέφουσά μου
Τὸ πνεῦμά μου, ὦ τύχη, σὺ δὲν θὰ καταβάλλῃς,
Καὶ δάκρυα καὶ λύπαι καὶ πόνους δίδουσά μοι!

ὦ. ναί, πικρὰ θὰ κλαύσω, καὶ στεναγμούς θὰ χύσω,
Κ' ἡ χεῖρ μου λύρην πόνων καὶ θλίψεων θὰ κρούῃ...
Τάφοι, ἐμπνεύσατέ με, ποθῶ νὰ θρηνηθῶσω,
Τὴν αὖραν ν' ἀναπνεύσω, ἧτις σὲς περιλάσει.

Ἐμπνεύσατέ μοι, τάφοι, τὸ προσφιλέσ σας ἄσμα,
Ἄς μὲ δροσίᾳ ἡ δρόσος, ποῦ τ' ἀνθῆ σας θωπεύει...
Ὅ δυστυχῆς, πλανώμαι ἐντὸς τοῦ κόσμου φάσμα,
Ὅπερ θρηνοῦν διώκει πικρὰ καὶ μαῦρη χλεύη.

Τῷ φίλῳ...

Τὸ νὰ ζητῆς τὴν ἀρετὴν εἰς τόπους ἀνιέρους
Καὶ Ἄωτ' τώρα εἰς Σόδομα κηλίδος καθαρὸν·
Τὸ νὰ ζητῆς παράδεισον εἰς σκοτεινοὺς νεπτέρους
Κ' ἐν μέσῳ τῆς κολάσεως εὐθυμιῶν χορὸν·

Τὸ νὰ ζητῆς ὁ οὐρανὸς, ὁ μειδίον ἢ στένιον,
Ἄνευελος αἰετοπετὴ νὰ λάμπῃ φωταυγῆς·
Τὸ νὰ ζητῆς εἰς θάλασσαν κυμάτων ματαιομένων
Φραγμῶν νὰ θέσῃς εὐσταθῆ καὶ παῦσιν τῆς ὀργῆς.

Τὸ νὰ ζητῆς εἰς τοὺς βυθοὺς τῆς γῆς τοὺς μαργαρίτας
Καὶ εἰς πυθμὲν ὠκεανοῦ ἀνάκτορα λαμπρὰ,
Καὶ ἀρμονίας ἄσματα εἰς νεοσσὸς σπουργίτας
Καὶ εὐωδίας γλυκερὰς εἰς νάρκισσα σαμπρά.

Τὸ νὰ ζητῆς ὁ Δούναβις τὸν δρόμον του ν' ἀλλάξῃ
Κ' ἐνῶ ταχύς κατέρβηε, πρὸς τ' ἄνω νὰ στραφῇ.
Τὸ νὰ ζητῆς εἰς Νέρονα ἀνθρώπινα νὰ πράξῃ
Καὶ μὲ εὐσπλαγγνοῦ ἀνακτος τὸ στέμμα νὰ στεφῇ...

Εἶναι ταῦτ' ὡς νὰ ζητῆς ὁ ἀτυχῆς ὁ κλαίων,
Ὅ ἀπολέσας ἀθλίας ἐλπίδας του ἀπάσας,
Ὅ θρηνητοῦν νυχθημερόν καὶ στεναγμούς προχέων,
Ὅ ἐνωχρός καὶ κεκυρὸς μὴ πρό πολλοῦ γελάσας·

Ὅ καταρῶμενος πικρὰ τὸ φῶς τῆς γενετῆς του,
Ὅ πρὸς τὸ μῆμα τ' ἀγανὲς ἀμέριμνος προβαίνων,
Ἐμπρὸς ἀκτίνας λησμονῶν τὰ ἄλλα τῆς ζωῆς του,
Χαρὰν νὰ ψάλλῃ, μέτωπον προβάλλον ἐστεμμένον!

Εἶναι ταῦτ' ὡς νὰ ζητῆς καρδίαν ἀγαπῶσαν,
Ἐν ἔχνοισιν εὐσπλαγγνίας κἂν, ἐν δάκρυ κἂν φιλίας
Εἰς τὴν τοὺς πάντας σκόπτουσαν κ' εἰς πάντας μειδιῶσαν,
Εἰς νῆαν ἐρωτότροπον συντρίψασαν καρδίας!..

Ὁ ἀπελπίς

Καλλίτερον ὁ θάνατος παρά ἀπελπίσια.
(Ἄγγελος Βλάχος)

Εἰς ἄνθη μαρμαμμένα,
Εἰς δένδρα ξηραμμένα,
Εἰς φύσιν πενθηφόρον
Πλανῶ βραδὺ τὸ βῆμα·
Θρηνοῦντα ὀδοιπόρον
Τί παρηγορεῖ, εἰμὴ τὸ μῆμα;

Ἐστὲναξα, Θεὲ μου,
Ὡς τις βοῆ ἀνέμου,
Ἐθρήνησα τοσοῦτον
Βρυθυμῶν, θακρῶν...
Μακρὰν, τὸν κόσμον τοῦτον
Μισῶ καὶ μισῶ κι' αὐτὸν τὸν βίον!

Καὶ πόνος καὶ πικρία,
 Ὁ ἀγαθὸς νὰ κλαίη,
 Ὁ κλέπτων νὰ τιμᾶται,
 Ἡ κόλασις νὰ πνέη,
 Κ' ἢ Ἐδὲμ εἰς ὕπνον νὰ κοιμᾶται...
 Ὁ ὄφις νὰ συρίζη,
 Ἴον νὰ μᾶς σκορπίζη,
 Ἡ ἄκανθα νὰ θάλλη,
 Τὸ κρῖνον νὰ στενάζη,
 Ἀντὶ γλυκὰ νὰ φάλλη,
 Ἐν ὀδύνῃ τὸ πτηνὸν νὰ κράζη.
 Κ.: ὁ κόραξ τῆς ἐρήμου
 Διὰ φωνῆς πενθίμου
 Παντοῦ νὰ βασιλεύῃ
 Πνοὴ κητηραμένη
 Τὸ πᾶν νὰ φαρμακεύη,
 Καὶ ὁ Κώδων βαρὺς νὰ σημαίη!
 Ὁ κώδων!... ἄς ἠχῆση,
 Ὁ βίος μου ἄς σβύσῃ,
 Ἄς παύσῃ ἡ πνοὴ μου...
 Ποθῶ τὴν ἡσυχίαν
 Τοῦ τάφου, κ' ἡ ψυχὴ μου
 Ἀνάπαυσιν ζητεῖ αἰώνιαν!
 Πρὸς σφαῖραν εὐρυτέραν,
 Πρὸς γῆν δικαιοτέραν
 Ἄς πετασθῶ ταχέως,
 Ὅπου ἡ Θεία δίκη
 Καὶ κόσμος γαληνῆος
 Καὶ τὸ πᾶν τὸν ὕμνεϊ ὡς προσήκει...
 Πηγὴ παρηγορίας
 Τῶν πόνων τῆς καρδίας,
 Θεὲ μου ἐπ' ὀλίγον
 Ὡς παρηγόρησόν με,
 Τὴν χειρὰ Σου ἀνοίγων,
 Εἰς τοὺς οὐρανοὺς Σου κάλεσόν με!
 Χαρὰ, ἐλπίδες, πόθοι...
 Τὸ πᾶν φεῦ! κατεπόθη
 Ἰπὸ θαλάσσης κρύας
 Παθῶν κ' ἀνεμοζάλης,
 Σταγῶν τις ἀμβροσίας
 Δὲν ἔμεινεν ἐντὸς τῆς φιάλης!...
 Εἰς ἄνθη μαραμμένα,
 Εἰς δένδρα ξηραμμένα,
 Εἰς φύσιν πενθηφόρον
 Πλανῶ βραδὺ τὸ βῆμα
 Ὄρνυοντα ὀδοιπόρον
 Τί παρηγορεῖ, εἰμὴ τὸ μνήμα,

Δάκρυα

Καὶ πάλιν μαῦρος οὐρανός, καὶ πάλιν ματωρῆς
 Βοῆ ἢ τρικυμίας.
 Καὶ πάλιν πλὴν θὰ φύγῃσι νεφέλαι αἱ ζοφώδεις,
 Ἡ δὲ ἡμέρα γλυκερὰ θὰ λάμψῃ ἐν αἰθρία.
 Καὶ πάλιν ὁ βορρᾶς φυσᾷ, τὸ κύμα δὲ παφλάζον
 Τὴν θάλασσαν ταράσσει.
 Θὰ ἔλθῃ πλὴν ἡ αὐριον, ὁ δ' ἀνεμὸς κοπάζων
 Θὰ φέρῃ τὴν γαλήνην καὶ τὸ πᾶν θὰ ἡσυχάσῃ.
 Καὶ πάλιν αὖρα παίζουσα τὸν κάλαμον σπλεύει,
 Τὸν νάρκισσον φιλοῦσα.
 Ἡ κυρτωθεῖσα βοδιὰ τὸν νάρκισσον ζηλεύει,
 Κ' ἐγείρει πάλιν κεφαλὴν, ὡς πρότερον ἀνοῦσα.
 Καὶ πάλιν ἤλθε, χελιδὼν, καὶ πάλιν εἰς τὸ δῶμα
 Τὴν φωλεὰν θὰ στήσῃ.
 Καὶ πάλιν στένων θὰ σ' ἰδῶ καὶ μὲ δακρῦον ὄμμα,
 Νὰ ἐξαπλώσῃς πτέρυγας καὶ πάλιν νὰ μ' ἀφήσῃ!
 Σελήνη, ἐνῶ ἔβαινες εἰς φωτερόν αἰθέρα,
 Σ' ἐσκίασε νεφέλη.
 Αὐτὴν πλὴν αἶρει νῦν πνοὴ ζεφύρου γλυκυτέρη,
 Τὸ δ' ἄρμα σου φεγγολαμπὲς λαμπρότερον φῶς στέλλει...
 Σὲ μόνον, τάλα, διατὶ ὁ πόνος δὲν ἀφίνει,
 Τὸ θῦμα λησιμονήσας;
 Ἐν σοὶ ὁ ἔρωσ διὰ τὴν φλόγα του δὲν σβύνει,
 Ἄφοῦ τὰ πάντ' ἀπώλεσεν, εἰς πάντα δυστυχήσας;
 Ὡ! διατὶ καὶ διὰ σέ μετὰ στιγμᾶς πικρίας,
 Μετὰ πικρᾶς ἡμέρας,
 Αἰθρία ἀναπαύσεως ἐπὶ στιγμὴν γλυκείας
 Δὲν φαίνεται προσφέρουσα δυστυχῶν τὸ πέρας;
 Ὡ! διατὶ, ἐνῶ τὸ πᾶν σκιρτᾷ ἐν εὐθυμίᾳ,
 Σὺ μόνος νὰ δακρύεις,
 Τὸ ὄνομά της νὰ φωνῆς καὶ ἐν ἀπελπισίᾳ,
 Μαραμινομένην δὲ μορφὴν σὺ νέος νὰ δεικνύης;...
 Ὡ! δῶσε τέλος, δυστυχῆ, εἰς τὰ στενάγματά σου,
 Εἰς τοὺς πενθίμους θρήνους,
 Ἄς παύσῃσι νὰ βέωσι τὰ μαῦρα δάκρυά σου,
 Καὶ μὴ τὸ πᾶν σοι νόμιζε ἀδύσσοις ἐπωδύνους!
 Τῆς λήθης θεὸς ὦ! τὸν φραγμὸν εἰς τῆς ψυχῆς τὰ βᾶθη,
 Ἄφοῦ ἔρξῃς εἰς μάτην,
 Ἄφοῦ νὰ ζήσητε ὁμοῦ ἀδύνατον ἐστάθη,
 Ἄφοῦ εὐδαίμων κοιμηθεὶς ἠγέρθη εἰς ἀπάτην!...
 Δὲν εἶν' ἡ γῆ παράδεισος καὶ ἄγγελοι ὁ κόσμος,
 Ἄγγελικὸς δ' ὁ βίος...
 Δὲν εἶν' ὁ βίος νάρκισσος ἀνθῶν πάντα εὐόσμως
 Ἡ οὐρανὸς ἀνέφελος, γελοῖσι αἰωνίως...
 Δὲν εἶν' ὁ βίος θάλασσα διὰ παντὸς ὠραία
 Καὶ μὴ κυμαινομένη,
 Μὲ παραλίας ἀνθηρᾶς, μ' ἐφόλκια δρομαῖα,
 Ἐν οἷς ὁ ναύτης ἀφοβὸς αὐτὴν νὰ διαβαίνει...
 Δὲν ἔχ' ἡ γῆ πανευτυχεῖς καρδίας μακαρίων,
 Αἰσθητὰ ἀγγέλων,
 Δὲν τὴν θερμαίν' ἀνέπερος πλειὰς λαμπρῶν ἡλίων,
 Οὐδὲν αὐτῆς αἰώνιον, οὐδὲν μὴ φάσιν θέλον!

Ἡ γῆ;... πλὴν εἶναι στρώματ' οὐσίας διαφόρου.

Ὁ κόσμος;... χαμαιλέον.

Ὁ βίος;... ἡδοναί, χαρὰ, μετὰ καρποφόρου

Ἰοῦ μιγμένα ἰσχυρῶς εἰς κύπελλον ὠραίων!...

Ὡ! στρέψ' ἄλλου τὴν κεφαλὴν, τὴν χεῖρα δ' εἰς τὰ στήθη
 Θεὸς, κράτει τοὺς παλμούς σου

Ἄφοῦ ἐκείνη, σφίγγεσ' αὐτὸν δεσμούς αὐτοῦ, σ' ἠρνήθη,
 Μὴ πρὸς ἐκείνην πέτῃται διὰ παντὸς ὁ νοῦς σου!

Τῆς λησιμονῆς θεὸς φραγμὸν, θεὸς εἰς τὸν ἔρωτά σου,
 Εἰς τῆς ψυχῆς τὰ βᾶθη,

Ἄς παύσῃσι νὰ βέωσι τὰ μαῦρα δάκρυά σου,

Ἄφοῦ νὰ ζήσητε ὁμοῦ ἀδύνατον ἐστάθη... .

— Ἐκείνη πλὴν εὐφραίνεται εἰς ἄλλου τὴν ἀγκάλην,
 Εἰς ἄλλου τὰς θωπείας,

Κυμαινομένη εὐτυχῆς εἰς εὐτυχίας ζάλην,
 Εἰς ὄνειράτων πέλαγος, εἰς χαρμονὰς καρδίας... .

— Νὰ τέρπηται, νὰ εὐτυχῆ, νὰ μειοῖσθ', νὰ χαίρῃ

Μακρὰν τῶν στεναγμῶν σου,
 Μακρὰν τῶν πρὶν ἐρώτων τῆς τὸν πόδα τῆς νὰ φέρῃ,
 Αὐτὸ ἄς ἦναι τ' ὄνειρον, τὸ μόνον ὄνειρόν σου!

Ὡ! πλέον μὴ σπαράσσει, καρδίᾳ πολυτλήμων.
 Ἦδη ἐσπαράγμένη,

Ὡ! ἄρες, ἄρες τ' ἀχαιρὶ τῶν θρήνων τῶν πενθίμων,
 Μὴ πλέον μάτην θλίβῃσαι, ὦ σὺ ἡ τεθλιμμένη!... .

Ὁ χειμῶν.

Ὁ εὐεπὸν πτωχὸν
 δανείζει Θεῶν.

(Σολομών.)

Μυκάται ὁ βορρᾶς εἰς δένδρα κυρτωμένα,

Εἰς σπήλαια, εἰς δάση βαρυηχῆς γογγύζει,

Χιὼν πυκνὴ λευκαίνει ἐδάφη πεπηγμένα,

Ὁ ἥλιος γῆν ἄλλην θερμαίνει καὶ φωτίζει.

Τὰ ὄρη λευκοχρόους αἶφρον τὰς κορυφὰς των,

Στοιβάδες κάτω πίπτουν μὲ πάταγον καὶ κρότον

Πτηνὰ περοβισμένα πρὸς ἄλλας φωλεὰς των

Πετῶσι καὶ κλοῦσι τὸ ἔαρ τῶν ἐρώτων.

Μανθῶς τῶρα ζόφου τὸν οὐρανὸν σκεπάζει,

Παντοῦ νεφέλαι μαῦραι, παντοῦ ἡ τρικυμίας,

Κρυστάλλινον ἰδρωτὰ ἡ φύσις ὅλη στάζει,

Καὶ καίει τῶν πλουσίων ἡ λημπερὰ ἐστία.

Ὁ ἔχων εἰς τὸ θάλας θερμαίνεται ἡ ψυχὴς,

Τὰς σκέψεις ἀποβάλλει, ὁ πλοῦτος εἶν' ἐμπρὸς του,

Οἱ ἀνεμοὶ φυσῶσι καὶ μαινεται τὸ ψυχοῦ,

Αὐτὸς διασκεδάζει, ὁ κόσμος ἰδικὸς του... .

Παρέρονται βραδείως πλησίον τῆς ἐστίας

Αἱ ὄραι μ' ἀναμνήσεις ὁμοῦ συνδεδεμένα:

Ὁ νοῦς ὁπίσω σπεύδει πρὸς ἄλλας ἡλικίας,

Καθ' ἃς—ὁ γέλωθ' ὄχι!—αἱ λύπαι ἦσαν ξένα.

Ὁ πλοῦτος δὲν τρέμει, δὲν κλαίει, δὲν στενάζει,

Δὲν βλέπει μ' ὄμμα ἀλγους νεκρῶσιμον σινδόνα

Αὐτὸν πλοῦσιὰ στέγη θερμαίνει καὶ σκεπάζει,

Μικρὸν τι δὲν γνωρίζει τὴν πείναν, τὸν χειμῶνα.

Ὡ! λάμπει τοῦ πλοῦτου τὸ πῦρ, σπινθῆρας ῥίπτει,

Καὶ περὶ θερμὴν χύνει καὶ πᾶν τὸ περὶ χαίρει.

Ἐκεῖ πλησίον ὁμοῦ ῥιγῶν ὁ πέντης πίπτει,

Ὅπως μὴ ζήσῃ πλέον καὶ ζῶν μὴ ὑποφέρῃ... .

Ἐνῶ εἰς ἀναπαύσεις αὐτὸς περὶ εὐδαίμων,

Κι' ὁ κόσμος ὅλος λέγει εὐδαίμωνεῖ ἐπίσης,

Ἐδῶ μ' ὄψιν θανάτου, παλύδακρυς καὶ τρέμων,

Πατήρ εἰς ἀναπέμπει πρὸς οὐρανὸν δεήσεις.

Θεὲ, ῥιγῶν καὶ στένων ἐνώπιόν Σου εἶμαι,

Πρὸς Σὲ, τοῦ κόσμου πλάστα, τὰς χεῖράς μου ἐκτείνω.

Ὁ κόσμος εἶναι χλεύη... παγῶνων τῶρα κείμαι

Εἰς κράδον θανάτου, τοὺς γόνους μου ἐκχύνων.

Ἦ τέκνα μου, θεὲ μου, ὀλίγον εὐσπλαγχνίσου,

Ῥίψον ἀκτῖνα θάλας, ὀλίγον θερμανέ τα... .

Σὺ τρέφεις τὰ στρουθία... ἄς ἀκουσθ' ἡ φωνὴ Σου,

Ἐν βλέμμα μόνον ῥίψον, ὦ Ὑψίστε, ἰδέ τα!... .

Ἦ Θεὲ, ἐν ἀσθενείᾳ τὸν ἄρτον μου δὲν ἔχω,

Οἰκτίρονα κἂν μίαν καρδίαν δὲν εὐρίσκω

Εἰς τὰς βασάνους ταύτας ὦ! πλέον δὲν ἀντέχω... .

Παγῶνα... φύλαξέ τους, ἰδέ τους... ἀποθνήσκω!..

Τὰ τέκνα εἰν' ἐμπρὸς του, ἡ σύζυγος πενθοῦσα... .

Ῥακεῦδута, πεινῶντα, βιγῶντα, παγωμένα,

Τὰ σπλάγγνα τῆς ἡ μήτηρ μὲ πόνον θεωροῦσα,

Τ' ἀσπάζετ' ἡ δειλαιὰ μὲ χεῖλη μαραμμένα.

Εἰς μητρικὰς ἀγκάλας παράφορος τ' ἀρπάζει,

Εἰς τὸ στεγνόν τῆς στήθος ζητεῖ νὰ τὰ θερμάνῃ... .

—Τὰ τέκνα μου, θεὲ μου, λυπήσου τα φωνάζει,

Μὴ ἡ ἡμέρα αὕτη μὴ τόσον μὲ πικράνῃ!

Τὰ στήθη τῆς σπαράσσει, τὰ γόνατά της κλίνει,

Μὲ δάκρυ περιλούει τὸ δῶμά των ἐκείνο

Γογγύζει ὁ βορρᾶς, τὰ βλέπει ἐν ὀδύνῃ,

—Ποτήριον θανάτου, κραυγάζει, ἐγὼ πίνω!..

Δὲς, δὲς τὸν ὀδοῦν σου ὁ πλοῦτον σὺ κατέχων,

Λέξιν παρηγορίας εἰπέ αὐτοῖς κἂν τώρα.

Εἰς δάπτει, εἰς κραπιχάλας, εἰς πότους σὺ ὁ τρέχων,

Τρέφε, γενοῦ σωτήρ των, θανάτου εἶναι ὦρα!

Ἐν βλέμμα ρίψ' ἐλέους!—ὦ! τί σκοποὺς φρικώδεις!—

Ἰδέ τα παγωμένα ἐκ ψύχους καὶ ἐκ πείνης... .

Ἄρκει ψυχίον ἄρτου, ὦ! καὶ ἀρκεῖ, φλογώδεις

Θ' ἀκούσης εὐλογίας χαρᾶς κ' εὐγνωμοσύνης!

Τὸ κύμα τῆς θαλάσσης ποσῶς δὲν ἐλαττοῦται,

Ἄν ὁ ἀπρὸς του βρέξῃ καὶ ἄλλας παραλίαις.

Ἐδῶ πῶς μήτηρ κλαίει καὶ στένοῦσα νεκροῦται,

Ὡ! δὲς ψυχίον ἄρτου σ' τὰ τέκνα τῆς πείνας.

Ὡ! παῦσον τὴν ὀρμὴν σου, χειμερινὲ βορρᾶ,

Ἄς ἦναι γλυκυτέρα ἡ ἰσχυρὰ πνοὴ σου

Καὶ σὺ, ὦ ἥλιε, λάμψε μὲ φῶτα τῶρα νέα,

Τὴν γῆν μας μὴ λησιμονεῖ, τοὺς δυστυχεῖς λυπήσου!

Σημ. Χρυσ. Τὸ ἀνωτέρω ποίημα ἐστάλη εἰς τὸν ἐφε-

τεινὸν ποιητικὸν διαγωνισμόν, ἀλλ' ἐστάλη ἐκπροθέσειως,

διὸ καὶ δὲν ἐγένετο δεκτὸν παρὰ τῶν κριτῶν εἰς τὸν ἀγῶνα.

ΕΡΥΘΡΟΣ ΝΑΝΟΣ.

ΔΙΗΓΗΜΑ ΡΩΣΣΙΚΟΝ. (1)

Ἀγγελικὴ τῷ ὄντι ἕνεκα τοῦ προσώπου της τοῦ ἐξαιτίας λεπτότητος καὶ εὐγενούς ὠχρότητος, τὸ ὁποῖον ἀνεφαίνετο ἔτι μᾶλλον ὑπὸ τὴν κατὰ μυρον αὐτῆς κόμην ἔφερε μικρὰν ἐσθῆτα ἐκ βελούδου λευκοῦ, κεκοσμημένην μὲ καθαρωτάτην λευκοκίτριδα ἔτι ἀγγελικωτέρα ἀκόμη κατὰ τὴν καρδίαν καὶ τὴν ψυχὴν, διήρχετο τὸν βίον της ἀγαθοεργούσα, ἀνορθοῦσα ἀδικίας, καὶ προλαμβάνουσα σκληρότητας.

— Πλησίασε, εἶπε πρὸς τὸν νέον χωρικόν. Οὐτος ὑπῆκουσε μηχανικῶς, χωρὶς νὰ σκεθῆ νὰ χαιρετήσῃ, χωρὶς νὰ εὕρῃ μίαν λέξιν.

— Ἡξεύρεις τί γίνεται ἀπόψε εἰς τὴν ἔπαυλιν;

— Τὸ ἡξεύρω!... ἀπάντησε μὲ φωνὴν ὑπόκωφον.

— Ἐκαμα τὸ πᾶν, διὰ νὰ τὸν ἐμποδίσω ἐπανελάθειν ἢ νὰ γυνή. Τὸ πᾶν!... διότι δὲν ἦτο μόνον ἡ μνηστὴ σου ἦν προσέβαλλον, ἀλλ' ἤμην ἐγώ! Περιφρονῶν τὴν παρουσίαν μου ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ, ὁ κόμης ἐπέμενε εἰς τὰ ἀπαίσια σχέδια του... Τὸν μισεῖς;...

— Ὁ ἄτιμος! Ἦθελε νὰ μὲ νυμφεύσῃ μ' ἐκείνην τὴν ὁποίαν ἠτίμασε, καὶ δὲν ἐπέτρεψε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν εὐθείαν ὁδόν!...

Ἀγρία ἐνέργεια, μεγαλοπρεπὴς ἐν τῇ ὀρμῇ αὐτῆς ἠκτινοβόλει ἀπὸ τῶν ἀνδρικών καὶ ἀπειλητικῶν χαρακτήρων τοῦ νεανίου. Ἀνηγέρθη καθ' ὅλον τὸ ὕψος τοῦ σώματός του, τοῦ ὁποίου τὰ ἀπλά ἐνδύματα ἐνέφαινον ἔτι μᾶλλον τὸ εὐκαμπτον αὐτοῦ σχῆμα.

— Σέργιε Καώβσκη, ἐξηκολούθησεν ἡ ἀδελφὴ τοῦ Μπογιάρου, ὅσα σοὶ ὑπεσχέθη ὁ Ἰουροδιβόνης σου τὰ ἐπιβεβαιῶ· ἂν τυχὸν δὲν πιστεύῃς εἰς τὸν λόγον του, στοχάζομαι ὅτι θὰ πιστεύσῃς τὸν ἰδικόν μου, ἀλήθεια;

Ἐμεθύσακετο οὗτος εἰς τὸν ἦχον τῆς γλυκειᾶς καὶ πειστικῆς αὐτῆς φωνῆς, ἀκροώμενος εἰσέτι καίτοι παυσαμένης νὰ λαλῇ· διότι ἦτο δι' αὐτὸν ἀγγελικὴ ἁρμονία ἣτις τὸν παρέφερον εἰς ἄλλον κόσμον.

— Ἀλεξάνδρα Βεστουγιέβα, εἶπε, διαθέσατε περὶ τῆς ζωῆς μου.

Ἐμελλε νὰ προσθέσῃ μίαν φράσιν ἀκόμη, ὅτε ἐρρίφθη σπασμωδικῶς πρὸς τὰ ὀπίσω, ἀναπηδήσας ὡς εἰ ἐδήχθη ὑπὸ ἐχίδνης. Ἐφερε τὰς χεῖρας του εἰς τὸ στόμα καὶ τὰς καθημάτωσεν ὅπως κατὰ πνίξῃ τὰς κραυγὰς τῆς λύσσης καὶ τῆς ὀργῆς ἣν ἠσθάνθη.

Κραυγὴ ὀξεῖα, διαπερστικὴ, ἀπληπισμένη ἀντήχησε κατὰ τὴν νύκτα. Ἦτο κραυγὴ νέας κόρης ἐκπνεούσης εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τῆς ἐπαύλειος, ἐνῶ ἀντεπάλειε πρὸς τοὺς ἱμάντας μᾶστιγος ἐχούσης πέντε διακλαδώσεις, τὸ τρομερώτερον εἶδος τῶν διαφόρων κνούτων.

Ὁ γελοιοποιὸς παρετήρει πάντα ταῦτα, ἀνακαθήμενος ἐνώπιον τῆς ἐστίας· σατανικὴ χαρὰ ἐξωγραφεῖτο ἐπὶ τοῦ προσώπου του.

— Ἐλισάβετ! Ἐλισάβετ!... ὠλόλυξεν ὁ δυστυχῆς Σέργιος, τὴν ἐφόνευσαν!...

— Δυστυχῆ!... εἶπεν ἡ Ἀλεξάνδρα μετ' ἐιλικρινοῦς συμπαιθείας. Σοὶ μένουσιν τούλάχιστον φίλοι.

Καὶ τῷ ἔτεινε τὴν χεῖρα, πρὸς ἣν ἐρρίφθη, καὶ γονυπετῆς κατησπάσθη καὶ ἦν διετήρησεν ἐπὶ πολλὴν ὥραν θλίβων αὐτὴν εἰς τὰς ἰδικὰς του, καὶ ἀφίνων νὰ καταπέσωσιν ἐν πρὸς ἐν τὰ δάκρυά του.

Βαθὺς οἶκτος ἐβασίλευεν εἰς τὰ βλέμματα καὶ εἰς τὴν στάσιν τῆς Ἀλεξάνδρας. Καὶ τοι οἰκογενεῖας ἀνηκούσης εἰς τὴν ἄκαμπτον ἀριστοκρατίαν τῆς Μόσχας, ἦτον ὁμοῦ καὶ γυνή. Ὁ νεανίας οὗτος, τὸ εἶπομεν, διεκρίνετο κατὰ τὴν ὠραιότητα, τὴν ἐκφρασίαν τῆς φυσιογνωμίας, κατὰ τὸ ἐξωτερικόν του καὶ τὸν τρόπον τοῦ ἐκφράζεσθαι. Εἶτα, ὑπάρχει πάντοτε εἰς τὰς λύπας τῆς καρδίας συγκινητικὸν καὶ συμπαιθεῖ τὸ ὁποῖον ἐλκύει νέαν κόρην εἰκοσαετῆ.

Αὕτη, δούλη ὑποτελῆς τοῦ ἀνδρὸς ὃν ὁ νόμος τῆ ἐπέβαλεν ὡς κηδεμόνα, ἐβαρύνθη τέλος ὑπέκουσα εἰς τὰς ἰδιοτροπίας του, τὰς ἀπαιτήσεις του, καὶ βλέπουσα μέρος τῆς παρουσίας της καταβροχθιζόμενον ὑπ' ἐνόχων ἀσωτειῶν. Θυγάτηρ γόνου εὐγενούς, εἶχεν εἰς τὰς φλέβας της αἷμα ὀρμητικόν, θερμὸν, τὸ ὁποῖον δὲν ὑπέφερον οὐδεμίαν προσβολὴν εἰς τὴν τιμὴν της, εἰς τὴν ἀξιοπρέπειάν της.

Ὅτε ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὁ ἀδελφός της ἐφθασεν εἰς τὸν βαθμὸν ἐκείνον ὥστε νὰ μὴ σέβηται τὸ ἄσυλον τὸ ὁποῖον κατόκει, νὰ τὸ βεβηλώσῃ δι' ἀτίμων ὀργίων, ὠρκίσθη αὕτη ἐπὶ τῆς εἰκόνας τῆς μητρὸς της, νὰ τιμωρήσῃ τὸν ἔνοχον αὐ-

τὸν τρελλὸν, νὰ ταπεινώσῃ τὴν ὑπερηφάνειάν του καὶ νὰ θραύσῃ τὴν ἐξουσίαν ἣς ἐποίει τόσον κακὴν χρῆσιν, εἶχεν εἰς τὰς χεῖρας της ὄπλον ὁπερ οὐδὲ κἂν ὑπώπτετο ὁ κόμης, ἀλλ' οὐδὲν ἦθελεν εἶσθαι ἀφροσύνη ἐὰν ἔκαμε χρῆσιν ἀνευ συμμάχων, διότι τόσα συμφέροντα ἐνεῖχοντο ὡστε ἠδύνατο νὰ γίνῃ θύμα αὐτοῦ.

Ὁ κόμης τετυφλωμένος, μικρὰν τοῦ νὰ προῖδῃ πὶ ἔτεκταινετο κατ' αὐτοῦ, περιεπλέκετο ἀπερισκέπτως εἰς συνωμοσίας διωργανισμένας εἰς τὸ κέντρον τῶν πλείστων ἐπικριτῶν ἐναντίον τοῦ τσάρου. Αὐτὸς οὗτος ἦτον ὁ σκοπὸς δι' ὃν κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐδέχετο ἐπισκέψεις εἰς τὴν ἔπαυλιν τοῦ Παλθγρότ, ἐνθα αὐτὸς τε καὶ οἱ φίλοι του ἐν μεγάλῃ ἀνέσει ἠσυχολοῦντο πρὸς μελέτην τῶν σχεδίων του ἐν δῆμῳ οὕτινος ὅλα τὰ χωρία τῷ ἀνῆκον, καὶ παρεδίδοντο εἰς τε τὰς ἐπαναστατικὰς ὀρέξεις των καὶ εἰς τὸν τῶν ἠθῶν ἐρωτά των.

Ἰπερνικῶν τέλος τὴν ἀπελπίσιν του ὁ Σέργιος ἀνηγέρθη. Τὸ τελευταῖον δάκρυ ἐπικρεμάμενον εἰς τὴν ἄκραν τῶν βλεφάρων του ἀπεξηράνη διὰ μιᾶς, ἀκτίς φωτίζουσα τὸ μέτωπόν του διεσκέδασε τὰ νέφη.

— Ἀλεξάνδρα Βεστουγιέβα, εἶπε, μὲ εἶδατε κλαίοντα ὡς παιδίον· διατάξατε τώρα καὶ θέλετε μὲ ἰδεῖ ἐνεργούντα ὡς ἄνδρα.

— Σέργιε Καώβσκη, ἀπάντησεν ἡ νεάνις, ἡ φήμη τῆς τιμιότητος καὶ τῆς νοημοσύνης σοὶ εἶχον ἀποκτήσει τὴν ὑπόληψίν μου· τὰ δάκρυα ἅτινα μοι ἐνεπιστεύθης σοὶ ἐγγυῶνται τὴν φιλίαν μου.

— Τὴν φιλίαν σας!... ἐπανελάθειν ἔρμαιον νέας παραφορᾶς. Εἰς ἐμὲ!... δυστυχῆς ὑποτελῆς... Ἄ! μὰ τοὺς ἀγίους Πάντας, δὲν θὰ μετανοήσῃτε δι' αὐτὴν τὴν λέξιν· θέλω νὰ διακηρύξῃτε μίαν ἡμέραν ὅτι ἐφάνην ἄξιος αὐτῆς... Τί πρέπει νὰ κάμω;

— Νὰ μοῦ δώσῃς τὴν ζωὴν σου ἴσως!

— Εἶναι ἰδική σας.

— Ἄκουσε λοιπόν. Ὁ κόμης συνωμοτεῖ κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος. Πρέπει νὰ ματαιωθῇ τὸ σχέδιόν του, καὶ νὰ πέσῃ θύμα τῆς ἰδίας αὐτοῦ μηχανορραφίας. Ἴνα γενῆ τοῦτο, ἀρκεῖ νὰ δοθῇ τὸ σημεῖον τῆς στάσεως, πρὶν ἢ οἱ συνωμῶται προειδοποιηθῶσι καὶ οἱ ἀρχηγοὶ εὐρεθῶσιν εἰς τὰς θέσεις των. Ἡ συνωμοσία καταληφθεῖσα ἀπαρά-

σκευος θὰ ἀποτύχῃ, καὶ θὰ ἐπαναπέσῃ ἐπὶ τῶν αὐτοεργῶν της. Ἐξερχόμενος ἐντεύθεν θὰ πορευθῆς εἰς τὸν σταθμὸν τὸν συγκροτούμενον περὶ τὸν φανόν. Ἐκεῖ, θὰ ὑπερβῆς πᾶν τὸ προστυχόν πρόσκομμα, καὶ θ' ἀνάψῃς τὴν δάδα!...

— Τοῦτο θὰ γείνη καὶ ἂν πρόκηται ν' ἀποθάνω!... Αὐτὸ μόνον εἶναι;...

— Ἐὰν ἐπιτύχῃς... θὰ ἐπανέλθῃς εὐθὺς εἰς τὴν οἰκίαν σου, χωρὶς νὰ ἀνησυχῆς πλέον περὶ οὐδενός, καὶ ἀπὸ τῆς πρώτης θὰ προετοιμάξῃς ἐπιδειξίως πρὸς μέγα τι συμβεβηκὸς τοὺς φίλους σου, πρὸς οὓς διανέμεις τὰ χρήματα ἅτινα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον σοὶ ἔδωκεν ὁ Ἰουροδιβόνης. Ἄς ἦναι ἔτοιμοι νὰ πράξωσιν· εἶπε εἰς αὐτοὺς ὅτι πρόκειται περὶ τῶν ἀγαθῶν των, τῆς εὐτυχίας των, περὶ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν μᾶλλον ἀφωσιωμένων... Ἐρέθισέ τους· δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ σοὶ εἰπῶ ποῦ θὰ ἀντλήσῃς τοὺς λόγους τοὺς ὁποίους θὰ εἶπῃς εἰς αὐτούς.

— Τὸ αἷμα τῆς Ἐλισάβετ μολύνει ἀκόμη τὰς χεῖρας τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ! ἐπιθύρσειν ὁ μουζίκος εἰς τοῦ ὁποίου τὸν ὀφθαλμὸν ἔλαμψεν ἀστραπή. Ὅ,τι ἐπραξάν εἰς τὴν μνηστὴν μου θέλει γίνῃ εἰς τὰς ἰδικὰς των!

— Νὰ ἦναι ἔτοιμοι, καὶ ὅταν θὰ δώσω τὰς διαταγὰς μου νὰ τὰς ἐκτελέσωσιν... Ἰπάγα!...

Ἰπεκλίθη μίαν φοράν ἀκόμη ἐπὶ τῆς χειρὸς της, ἀλλὰ χωρὶς νὰ ρίψῃ οὐδὲν δάκρυ, καὶ παράφορος ὑπὸ μέθης ἦν δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξηγήσῃ εἰς ἑαυτὸν, ἀλλ' ἦν ἠντλησεν εἰς τὴν ἐπαφὴν τῆς θελκτικῆς τῆς χειρὸς καὶ εἰς τὸ μειδίωμα τῆς δεσποινίδος αὐτῆς, ἠκολούθησε τὸν Νάνον ὅστις τὸν εἰπάγει διὰ τῆς κεκαρμμένης ἐξόδου, καὶ τῷ εἰδειξε σιωπηλῶς διὰ τῆς χειρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ φανοῦ.

Ἄμα ἐκλείσει τὴν θύραν ὁ Ἰουροδιβόνης ἐπανῆλθε πρὸς τὴν νεάνιδα.

Ἰστάτο εἰς τὸ διάκενον παραθύρου ὅπερ ἔβλεπεν εἰς τὴν ἐξοχὴν, πρὸς τὸ μέρος τοῦ φανοῦ παραμυιάζουσα τὴν ἐμφάνισιν τοῦ σπινθῆρος ὅστις ἔμελλε νὰ καταδείξῃ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σχεδίου της.

Ὁ νάνος ἐφθασε πλησίον της, χωρὶς αὕτη νὰ τὸν παρατηρήσῃ, τόσον αἰ σκέψεις καὶ οἱ στοχασμοὶ της ἦσαν μικρὰν τοῦ δωματίου, μικρὰν ἴσως τῶν ὑλικῶν πραγμάτων. Ἦγειρε πρὸς αὐτὴν τὸ ἄμορφον πρόσωπόν του, καὶ ἐξέβαλε μικρὰν

κραυγήν ἣτις ἐνέφαινε τὴν εὐχαρίστησίν του. Ἀνεκίρτησεν αὐτὴ καὶ τὰ βλέμματα των διασταυρώθησαν τὸ βλέμμα τῆς Ἀλεξάνδρας ἦτο βεβουθισμένον ἐν τῇ μελαγχολίᾳ, τῇ ἀγωνίᾳ, τῷ δισταγμῷ τὸ τοῦ γελωτοποιοῦ πλήρες ἐλπίδος καὶ σατανικῆς χαρᾶς. Καὶ διὰ τὴν εὐχὴν ὅτι ἀνταλαμβάνετο τῶν ἰδεῶν αἷς ἡ νεάνις προσεπάθει νὰ τῷ ἀποκρούσῃ,

— Εὐγενὴς καρδίᾳ! εἶπεν.

— Εὐγενὴς φύσιν ὑπὸ τὸ ἔνδυμα δούλου...

Ἡ τύχη εἶναι ἄδικος... προσέθεσε μετὰ λύπης.

— Ὁ νέος αὐτὸς σ' ἐνδιεφέρει, Ἀλεξάνδρα!

— Εἶναι τόσο δυστυχὴς καὶ τόσο ἀφωσιωμένος...

— Αἶ! δὲν θὰ τὸν ἀνταμείψωμεν;...

— Ναι εἰάν ἡ ἐπιτυχία μᾶς βοηθήσῃ... Καὶ δι' αὐτό...

— Δι' αὐτό, πρέπει ν' ἀνχωρήσω κατὰ τὰ ἐξημερώματα διὰ τὴν Λίκατερινοσλάβην νὰ ἰδῶ τὸν ἀρχιμανδρίτην νὰ λάβω παρ' αὐτοῦ πιστοποιητικὸν γεγραμμένον καὶ ἐπίσημον τοῦ μυστηρίου ἀφ' οὗ ἐξαρτᾶται εἰς τὸ ἐξῆς ἡ εἰμαρμένη μου; ἡ ἐδική σου, καὶ τὸ ὅποιον θὰ ἐπιβεβαιώσῃ ἡ μήτηρ τῆς Ἐλισάβετ...

— Ἡ δυστυχὴς γυνὴ! ... ἀνεστέναξεν ἡ Ἀλεξάνδρα.

Εἰς τὴν γενναίαν καὶ εὐθεῖαν αὐτὴν ψυχὴν, ἀξίαν ἄλλης πατρίδος, τὸ ἀτομικὸν συμφέρον δὲν ἐμπόδιζε τὴν συναίσθησιν τῆς δυστυχίας τοῦ ἄλλου.

Ἡ περιφρόνησις, ἣν καθ' ἑκάστην συνελάμβανε διὰ τὰς αἰσχρὰς πράξεις, τῶν ὁποίων ἦτο μάρτυς αὐτόπτης, τὴν ἀπεμάκρυνε τῶν τυράνων ὅπως τὴν πλησίαση τῶν θυμάτων.

Ὁ κόμης ἦτον ὁ ἀδελφός τῆς ἀναμφιβόλως, ἀλλ' αὐτὸς πρῶτος δὲν ἐπινίξε τὴν φωνὴν τοῦ αἵματος ὁμοῦ μετὰ τὴν τῆς αἰδοῦς; Δεσπότης ἀνευ σπλάγγων καὶ ἀνευ μέτρου, ἤξιον τὸ πᾶν νὰ κύπτῃ ἐνώπιον τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ ἦτο λοιπὸν καθῆκον θρησκείας καὶ τιμῆς νὰ τὴν ἀφαιρέσῃ ἀπ' αὐτοῦ, ἀφοῦ εἶχε τὰ μέσα.

Ἡ Ἀλεξάνδρα ἐμορφώθη διδασκουμένη ὑπὸ ματρὸς πλήρους τρυφῆς ῥότητος καὶ προνοίας, τυραννομένης ὑπὸ συζύγου δεσπότητος καὶ ὑπερόπτου, ματαίου ἔνεκα τῶν τίτλων του καὶ σκληροῦ πρὸς τοὺς χωρικοὺς. Χωρισθεῖσα ἐνωρίς τῆς θυγατρὸς τῆς καὶ προκατανομένη ἀναμφιβόλως τὴν τύχην ἣτις τὴν περιέμενε, ἠθέλησε νὰ τὴν ἐροδιάσῃ κατὰ τοῦ ὑ-

περιμέτρου τῆς κηδεμονίας τοῦ ἀδελφοῦ τῆς, καὶ δι' αὐτὸ συνεννοήθη μετὰ τοῦ ἀρχιμανδρίτου τῆς Λίκατερινοσλάβης, ἱερέως σεβασμίου, ὃν ἐξελέξατο ὡς πνευματικὸν καὶ σύμβουλον.

Πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰουροδιδοῦς ἐμελλε νὰ πορευθῇ τὴν κραυγὴν. Περιέμενε μετὰ μεγίστης ἀνυπομονησίας τὴν ὥραν, καὶ μόλις ἐκρατεῖτο. Δὲν ἀπέβλεπεν εἰμὴ πρὸς τὸν σκοπὸν, ὃ δὲ διαρκῆς καὶ διαβολικὸς γέλωσ του ἐδεικνυεν ὅτι οὐδὲ ὧλως ἐνδιεφέρετο περὶ τῶν μέσων.

Καθ' ἣν στιγμὴν οἱ Συβοριταὶ συνωμῶνται τοῦ Παλθγρόντ ὑπνωττον ἐρησυχάζοντες εἰς ψευδῆ ἀσφάλειαν, ὃ νάνος τῆς ἐπαύλειος καὶ ἡ ἀδελφὴ τοῦ Μπογιάρου παρεμύονον τὴν στιγμὴν ἣτις ἐμελλε νὰ ἐπιφέρῃ τὴν καταστροφὴν τοῦ Μπογιάρου. Ἰπῆρχον πολλὰ πιθανότητες ὅτι ὁ ἀπεσταλμένος των δὲν ἤθελεν ἐπιτύχει! Ἀλλ' εἶχεν ὀκνησθῆ, καὶ ἡ ἐπιτυχία ὤφειλε νὰ στέψῃ τὴν ἀφοσίωσίν του.

Σπινθῆρα ἔλαμψε κατὰ πρῶτον εἰς τὴν κορυφὴν ταύτην τοῦ ἐπιπέδου, ἀκολούθως πυξίνθη, ἐγένετο φλόξ ὑπερκύανος, ἐφθασε τὴν προστεθειμένην εἰς σίδηρον δάδα, καὶ ἐπὶ πέντε λεπτά ἠκόντισε μακρότατα τὴν φεγγαβολὸν λάμψιν του.

Βαθεῖα σιωπὴ ἐβασίλευε καὶ εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἐπαύλειος. Ἀλλὰ, καθ' ἣν στιγμὴν οἱ τελευταῖοι σπινθῆρες διεσκορπίζοντο ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, πυροβολισμὸς ἀντήχησε κάτωθεν ὃν τις τῶν φυλάκων ἔαυρεν ἀνυμφιβόλως.

Ἡ Ἀλεξάνδρα ὡσεὶ ὁ πυροβολισμὸς οὗτος τὴν ἐπληττεν εἰς τὴν καρδίαν ἐρρίφθη σπασμωδικῶς εἰς τὸ δωμάτιόν τῆς καὶ ἐπεσε γονυπετῆς ἐνώπιον τῆς εἰκόνας τῆς Παναγίας.

(Ἐπεται ἡ συνέχεια.)

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ (1)
ΥΠΟ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ Σ. ΚΑΡΜΙΤΣΗ
ΛΧΡΙΑΗΝΟΥ
(φοιτητοῦ τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς)

Ἐπιγραφῶν δ' Ἑλληνικῶν βρίθει καὶ ἡ Θεσσαλονίκη καὶ τὰ περὶ αὐτὴν τῶν ὁποίων τὰς πλείστας ἀρυόμεθα ἐκ «τῶν εἰς Μακεδονίαν περιηγήσεων» τοῦ ἐν Θεσσαλονί-

(1) Συνέχεια ἀπὸ φυλλ. 88.

κη ἄλλοτε Γάλλου προξένου Cousinéry καὶ ἄλλας ἀλλαγόθεν. Εἶναι δ' αὐταὶ αἱ μέχρις ἐσχάτων ἀνακαλυφθέντες.

I Ἐπὶ ἀνακαλυφθείσης σοροῦ.

Κόματι(α) παρθεύσας κείμαι νέκυζέθα Σεκουδιών, γῆ πατρίδι κρυφθεῖς, συνομαί(μ)οσι δάκρυ(π)ρολαίψας· (τ)ίρις δέκα(τον) π(λ)ήσας ἐτέων τὸ κανύστα(α) βαίνων, (λ)ύπην μ(ε)ν (πρό)π(ον) κα(ι) πᾶσι βροτοῖσι (πόθη)σιν, δίχα μάχης ζήσας, ἐν συν(θ)ισ(ι)ς δὲ π(ρ)όπασιν πολλοὺς ἐκρη(εῖον) ἐκρησάνην ἀνδρα(ς) ἐτα(ε)ρ(ο)υ· (ὄ)τε πῶσε(α) ἔλασθον, ἐ(ξ)ήσασ(ε) ἐν εὐσεβήσιν, θα(λ)μω(ος) ἡ(τ)τήθην τὸ τέλος, ὃ εἶδε ποτὲ (δ)οῦναί, (ἀλλὰ γ') ἐν(ω)ρ(α)κ(η)ῶ; συνομίζονας, οὐ; προ(λ)έλοιπα. Μητέρα εὐσεβ(η) πολ(λ)ῆ διασώσασθ', ἰκνοῦμαι, εἰδοτάς ἀνθρώπων γενεή ταχέως ὅτι ληγεῖ. σῶ(μ)ατα γὰρ κατέλυσε Δίκη, ψυ(χ)ή δὲ πρόπασα ἀθάνατος ὅ(ψ)ῶ πωτωμέν(η) πάντ' ἐπακούει.

(ἡ ἀνακάλυψις ἐγένετο ὑπὸ Λετρονίου τινός.)

II Ἰουλίᾳ Σεκού(δα) Πο. Αἰλιῶ Παλίωι μετὰ τῶν τέκνων μνήμης χάριν. Παλίωι χαῖρε· χαῖρε καὶ σύ(γ)ε, (τίς) ποτ' εἶ.

III εὐδαίμων ὁ (Σ)εκουδιών Θεσσαλονικεὺς(ς) ἐν(θ)άδε κείμαι μήτε δίκην εἶπας μήτε γυναῖκα λαβῶν. ἀλλ' ἔθανον τριακοντ(α)έτης εἰσότης μέτρα (λ)είψας. καὶ φωνῆς ἐπάκουος φίλης, χαίροις παροδίτα.

(Ἄπαντα ταῦτα ἐπὶ τῆς αὐτῆς εὐρηγται σοροῦ. Τὸ μὲν Α'. πρὸς τὰ ἀριστερὰ, τὸ δὲ Β'. ἐν τῷ μέσῳ ἐπὶ ἐμβαδοῦ κεχωρισμένου ἀπὸ τοῦ λοιποῦ ἐπιπέδου, τὸ δὲ Γ'. πρὸς τὰ δεξιὰ. Ἰπὸ τὸ Α'. ἐγγέγλυπται *δελφιν* καὶ ὑπὸ τὸ Β'. *πλοιάριον* οὐχὶ ὅμως ἐν τῷ αὐτῷ ἐμβαδῷ.)

IV Ἰποκάτω γυναικὸς καὶ παιδός. Σοῦμμος καὶ Κόιντος καὶ Κεσία Μαντῶ τῆ μητρὶ μνήμης χάριν. (Κεσία ἀντὶ Καισίας καὶ Μαντῶ ἀντὶ Μαντοῦ.)

V Ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, νῦν δὲ Μωαμεθανικῷ τσαμίῳ. Αὐχμηρὰ δειχθεῖς τοῦ τῶν Ἑλλήνων γένους τῷ προῖόντι τοῦ τῶν ἀρετῶν κύκλου, καὶ τὴν πατρίδα ἀποβεβληκῶς, ὦμοι, τῆς βαρβαρικῆς οὐ μετέσχες κηλίδος. Τῶν γὰρ πατρίων ἀρετῶν ἐξημμένος χρυσὸς ὡσπερ τις ἡ ἀστὴρ ἑωσφόρος ἔλαμψας λαμπρῶς τῷ τῶν ἀρετῶν κάλλει. Σωφροσύνην γὰρ καὶ ἀνδρείαν ἀσῆσας. τὴν τε φρόνησιν καὶ τὴν ἰσονομίαν, αἷς βάθρον ἔθου ἀρετῶν τῶν ἐνθέων,

ἄγαλμα θεῖον τοῖς πᾶσιν ἀνεδείχθης. Θέλγων δὲ πάντας τῆ τῶν λόγων σειρήνη καὶ τῆ γλαφυρᾶ τοῦ κάλλους ἀγλαΐα, καὶ τοῖς γενναίοις τῶν ἔργων καταπλουτῶν, ἐν τῇ ἀκμῇ φεῦ τῶν μεγίστων ἐλπίδων οἶχη μοι, τὸ φῶς καὶ κλέος τῆς ζωῆς μου, τὸ κοινὸν κλέος, ἡ σειρὰ τοῦ χρυσοῦ, ἐν οἷς ἡ τῆς φύσεως λαμπρὰ φιλοτιμία! Αἶ, αἶ τῆς ἐμῆς καὶ κοινῆς δυστυχίας! Οἶα ὑπέστην (σοῦ πέρι) φεῦ τοῦ πάθους, Φίλη κεφαλῆ, ἐλπίς, ζωὴ, φῶς, τέρψις, τοῦ Βυζαντίου καὶ τῶν Ἑλλήνων ἔρπηξ. Ἐκοιμήθη ὁ δούλος τοῦ θεοῦ, Λουκάς ὁ Σπαντούνης ἐν ἔτει αὐπά. μηνὸς Ἰανουαρίου. — δηλ. τὸ 1481 μ. Χ. —

VI Ὁ Μελέτιος ἀναφέρει ἐπιγραφὴν τινα πλησίον τῆς Θεσσαλονίκης ἐν τῇ δημοσίᾳ ὁδῷ εἰς τὸ στενὸν ἀπέναντι τῆς καθ' ὁδὸν πηγῆς, ἀνακαλυφθεῖσαν ἐν ἔτει 1694 ἐπὶ τάφου ἀξιολόγου καὶ ἔχουσαν οὕτω.

Πόντιος Λούπος Ποντίῳ Λούπῳ τῷ πατρὶ μνείας χάριν κτλ.

VII Ἐπὶ ἐπιτυμβίου πλακὸς εὐρεθείσης κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν Μακεδονίαν πρὸς Δυσμάς τῆς Θεσσαλονίκης περὶ τὸν Ἀζιὸν ποταμῶν.

ΟΥΑΠΙΑ ΑΡΝΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΔΕΛΦΟΙ ΣΥΡΙ ΟΝΙ ΤΩΙ ΑΔΕΛΦΩΙ ΜΝΗΜΗΣ ΧΑΡΙΝ

VIII Ἐν τῷ ὑπὸ τὸ ὄνομα Eski—dgiuma—παλαιὰ Παρασκευῆ γνωστῷ τσαμίῳ τοῦ ὁποίου οἱ τοῖχοι εἶναι Γοθτικῆς κατασκευῆς. (1)

αυτοκρατορ Καισαρ, Ζηνων ευσεβῆς νικη(της) τροπευχας μεγιστος και σεβαστος. φιλοτιμησαμενη η αυτων ευσεβεια ως ε(ν) πασαις ταις πολεσι και εν ταυτη τη αυτου πολει εδωρησατο χρηματων δοσιν τα συναγομενα εκ του πρακτειου φημι του ενταυθα βικαρα τουτων καθως ιωμεν ων βαλλις τραριων ανανευονται τα τειχη προς σωτηριαν της αυτης πολεως και ευχαριστουντες ανθηκαμεν τοδε το τιτλον

(1) ἴδ. καὶ — Félix Beaujour |Tableau du commerce de la Grèce Tom. I. pag. 44.

εις μνημοσυνον αειδιον της αυτων.
 βασιλειαις
 ανενεωθη δε ο πυργος ουτος πρατ-
 τοντος του μεγαλοπρεπ(ε)σ(τατου) κομ(ητος)
 ιδιογενους ετους φεβ. εν ινδ(ικτιωνι) ΙΑ†
 (Το έτος 542 Μ. Χ.)

IX Εύρηται υπό τόν θόλον τής θριαμβευτικής
 άψιδος του αύγουστου και του Μ. Αντωνίου, τής
 όποιας τά έρείπια μόνον σώζονται.

πολιταρχούντων. Ζωσιπατρον του Κλ-
 πατρας, και Λουκιου Ποντιου Σεκονδο-
 υιου, Αυλου Αουιου Σαβεινου Δημητρου τ-
 Φκυστου Δημητρίου του Νικοπολεως Ζο-
 του Παρμενιονος του και Μενισκου Γαιου Αγγιλιο
 ποτιτου ταμιου της πολεος Ταυρου του Αμμικς
 του και Ρηγλου γυμνασιαρχουτος Ταυρου του
 τλυρου του και Ρηγλου.

Ερείπια προς τούτοις σώζονται και ίπποδρό-
 μου τινός εν Θεσσαλονίκη θριαμβευτικής άψιδος
 του Μεγάλου Κωνσταντίνου και ναυῦ τινος Κα-
 βειρικνου ιδρυθέντος επί Νέρωνος σήμεραν δε από
 εκκλησίας των αποστόλων Πέτρου και Παύλου εις
 τσαμίον μεταβεβλημένου.

Τοσαύτα περι τής Θεσσαλονίκης άρκειώσαν.
 Πλείονα δε περι αυτής δύναται ν' αναγνώση τις
 εν ταίς του Ιωάννου του Αναγνώστου και Καμη-
 νιάτου συγγραμμάτις περι τής άλώσεως τής
 Θεσσαλονίκης υπό των Σαράκηνων (έτ. 904) και
 υπό των Τούρκων (έτ. 1430), τά όποια οί Λατι-
 νοι μεταφρασταί συνειθίζουσι νά επιγράψωσι De
 excidio Thessalonicae ήτοι περι κατασκαφής
 τής Θεσσαλονίκης, εν ᾧ δεν αληθεύει ότι κατεσκά-
 φη ποτε ή Θεσσαλονίκη, ως και τά του Ευστα-
 θίου, άκμάσαντος τό 1185, ιδίως δε τά του δευ-
 τέρου συγγραφέως, όστις ήκμασε περι τάς άρχάς
 του Ι. αιώνα; και περιέγραψε λίαν επιμελώς και
 κομψώς τά τε κατά την Θεσσαλονίκην και τά
 περι αυτήν.

Εκτός των συγγραμμάτων τούτων υπάρχει και
 άλλο τι έντελέστερον και μονογραφικώτερον τά
 τής Θεσσαλονίκης πραγματευόμενον, του όποιου
 τόν συγγραφέα δεν ένθυμούμεθα, έν μὴ ο Τα-
 φέλιος ήναι. Είς τούτο, του όποιου πρό διε-
 πτίας ήδη ήγγέλθη μὲν τής μεταφράσεως ή δημο-
 σίσεις υπό των κ. κ. Μ. Δήμητρα και Ν. Χαλκιο-
 πούλου άλλ' άδηλον ποιοι οί λόγοι οί ύπαγορευ-
 σκντες ταίς μεταφρασταίς, τόσω μακράν αναβολήν
 τής εκδόσεως, παραπέμπομεν πάντα φίλον των
 Μακεδονικων πραγμάτων, μ' όλον ότι ελπίζομεν

ότι οί αξιότιμοι ούτοι κύριοι δεν θα παρατείνω-
 σι πλέον την έκδοσιν τοιαύτης πολυτίμου μετα-
 φράσεως, την όποιαν από πολλού ήδη ένχω-
 νίως αναμένει ο φιλόστοργος κόσμος και εν τή
 πιστεύομεν νά εδρωμεν προς τοίς άλλοις και έτε-
 ρας άνακεκαλυμμένας επιγραφάς.

2. Αί Σέρραι πρωτεύουσά τής Σιροπαιονίας,
 κείμεναι βορειοανατολικώς τής Θεσσαλονίκης και
 μεταξύ ταύτης και των Φιλίππων ού μακράν δε
 του Στρυμόνος εν μέσω πεδίου έκτεταμένου και
 εύφορωτάτου κατ' έξοχήν βρυβακκοφόρου, έχουσι
 κατοίκους επέκεινα των 40 χιλ. παντοδαπής κα-
 τγωγής, υπερχούσης κατά πολυ τής Έλληνι-
 κής, έξασκούντας επιμελώς γεωργίαν και έμπο-
 ρίαν και διατηρούντας και ήδη καλώς κατηρητισμέ-
 νην Έλληνικήν σχολήν, άμιλλωμένην άχρις έσχά-
 των προς την τής Θεσσαλονίκης. Έκαλείτο δε
 πρότερον Φέρρα από Φέρτος του κτίτορος αυ-
 τής, είτα Σέρα, Σέρραι και Σέρρες υπό των Τούρκων.

Είναί πατρίς ένδόξων άνδρών, οίον του σοφου
 Έμμανουήλ Φωτιάδου, του πρωτομάρτυρος τής εν
 Μακεδονία Έλληνικής του 1821 επαναστάσεως
 Έμμανουήλ Παπα και άλλων.

Περι τής βιογραφίας του πρώτου έθεωρήσαμεν
 καλόν ν' άποσπάσωμεν τινά εκ του φιλολογικου
 Συνεκδήμου Περιδικου συγγράμματος άλλοτε εν
 Αθήναις χάριν των άνιστόρων Μακεδόνων, όποιον
 είναι οί πλείστοι δυστυχώς!

Έμμανουήλ ο Φωτιάδης, έγεννήθη εν Σέρραις περι
 τό 1805 ένθα και έδιδάχθη την εγκύκλιον παι-
 δειαν εις περιστάσεις δεινάς, πρό πάντων δε κατά
 την πρώτην εν Σέρραις Σχολαρχίαν του κλεινου δι-
 δασκάλου Αργυριου Παπα Ρίζου εκ Σιατίστης
 τής Μακεδονίας από του 1823—1830. Έπε-
 δείκνυτο δε λίαν προκόπτων περι τε την άλλην
 Έλληνικήν παιδείαν και περι τά μαθηματικά, ι-
 δίως δε περι την φιλοσοφίαν. Τό 1828 μετέβη
 εις την Αίγιναν πόθη τελειότερας παιδείας φλε-
 γόμενος; άλλ' επανήλθε ταχέως εις την πατρίδα
 διά τό άνώμαλον και τεταραγμένον των τότε και-
 ρικων περιστάσεων. Ένταύθα δεν έδύνατο νά η-
 συχάση διότι τής πατρίδος ο όρίζων τῶ έ-
 φαινετο σκοτεινός και ζοφώδης και ο σφοδρός
 τής παιδείας έρωσ ήθει αυτόν προς την άλλοδα-
 πήν, ένθα αί του Διός και τής Μνημοσύνης θυγα-
 τέρεις είχαν καταφύγει. Είς μάτην οί γονείς και
 οί συγγενείς αυτου ήγωνίζοντο νά τον αναγκάσωσι
 νά υποκύψη τόν τραχίλον εις τόν ζυγόν τής τέ-
 χνης και του έμποριου, διότι άνίατον ήτο τό πάθος

του ένθουσιώντος και έρωτομανούς νέου; οί δε γο-
 νείς αυτου και συγγενείς τέλος ένέδωκαν εις την
 σιδηράν αυτου θέλησιν. Απήλθε λοιπόν διδάσκα-
 λος εις Βελιγράδιον τής Σερβίας κατά προτροπήν
 φίλου τινός εν Βιέννη, όστις εκείθεν έγραφε προς
 αυτόν παρακινών νά μεταβη εις Βελιγράδιον. Έν-
 τεύθεν δε τή συνδρομή του Κ. Ροδά ήλθεν εις
 Βιέννην και έτύπωσε τάς ύπ' αυτου μεταφρασθεί-
 σας Συζητήσεις του Σοαυτου. Και μέχρι τουδε
 μὲν ο Έμμανουήλ Φωτιάδης είναι άγνός θιασώτης
 τής εν τή τότε δούλη Έλλάδι διδασκουμένης παι-
 δείας. Σημειωτέον δε ότι εν ᾧ όλον σχεδόν οί
 μαθηταί του Αργυριου υπήρξαν θερμοί θιασώται
 του Κοραή, όυτος μόνος διεμεινεν άγάμενος Ν.
 τόν Δούκαν και Π. τόν Κοδραϊκόν, του τελευταίου
 των όποιων την Μελέτην και επιμελέστατα άνε-
 μάσκα. Ηδη όμως μεταβάζεις Μόναχον και τής
 εκει παιδείας άρκούντως γευσάμενος έμελλέ πως
 νά πλινθοδήση, του Κοραή μάλλον όπαδός γε-
 νόμενος; μ' όλον ότι προφανεώς δεν τό ώμολόγει.

Έτύπωσεν ένταύθα Δικτριβήν τινά προτρεπτικήν
 προς τοūs έαυτου συμπολίτας Σερραίους, οίτινες
 και είχαν συνδράμει αυτόν φιλομούσως διά ν' ά-
 ποπερατώση τάς εν Μονάχω σπουδάς του. Έτι
 δε και την μετάφρασιν τής μικράς Γραμματικής
 του Θερσιου, την όποιαν και παραλαβών μεθ' έ-
 αυτου επανέκαμψεν εις Σέρρας, περι τό 1836,
 πολλά και γενναίως ελπίζων νά κατορθώση. Αί έλ-
 πίδες του πραγματικώς δεν έψεύσθησαν. ή δι-
 δασκαλία αυτης δεν υπήρξεν άσυντελής; μαρτυ-
 ρουσι δε τούτο οί τόσοι παρ' αυτου αναδειχθέντες
 χρστοί νέοι, οίτινες έδόξασαν την μνήμην του
 καθως και οί τόσοι άπενεχθέντες καρποί εκ τής
 διδασκαλίας τής Γραμματικής του κοιδίμου Γεν-
 ναδίου, ήτις ουδέν άλλο είναι ή αυτή αυτοτάτη
 ή Γραμματική του Φωτιάδου ελαφρότατα τροπο-
 ποιημένη και Γενναδείου θεωρηθείσα άχρις έσχά-
 των πόνημα. Ο μακαρίτης υπέπεσε και αυτός
 ως άνθρωπος εις τινά λάθη, διότι «ουκ έστιν άν-
 θρωπος; δε ζήσεται και ουχ άμαρτήσεται» άλλ' οί
 άγαθοί αυτου συμπολίται και εις την από τής πα-
 τρίδος αυτου έξορίαν με συμπαιθείας τόν συνώ-
 δευσαν δάκρυα και επανελθόντα ήγάπησαν και με-
 τά θάνατον και νυν έτι θρηνούσιν.

Είναί προς τούτοις ή πατρίς, ως είπομεν, και
 του Έμμανουήλ Παπα, όστις επί του Ιερού του
 1821 πανελληνίου άγώνος «Αρχηγός και Προ-
 στάτης τής Μακεδονίας» εκπρούθη και του ο-
 ποιου συνοπτικήν τινά βιογραφίαν εν επιχειρή-

σωμεν ένταύθα δεν πιστευομεν νά κουράσωμεν
 την ύπομονήν των αναγνώσων μας έφ' όσον μάλις
 πρόκειται περι ενός Έμμανουήλ έξαιρέτου επί
 πατριωτισμῶ και αυταπαρνήσει άνδρός, πρωτα-
 γωνιστου του Ιερού του 1821 άγώνος, σταχυολο-
 γούντες και ταύτην εκ τής εν τή Φιλημονείῳ Ι-
 στορία τής Έλληνικής επαναστάσεως τήδε κα-
 κείας έσπαρμένης ύλης.

Ο Έμμανουήλ Παπα έγεννήθη και ούτος εν
 Σέρραις εκ γονέων μεγαλεμπόρων και Τραπεζι-
 τών βέηδων και άγάδων του τόπου. Ως τοιοϋτος
 υπελήπτετο παρά πάντων και μεγάλην εξήσκει
 έπιρροήν, ήτις ιδίως, ότε τῶ 1810 διωρίσθη πρώ-
 τος τραπεζίτης του Ισμαήλ βεη των Σερρών
 προέβη μεγίστη, δι' ήν ο πανίσχυρος ούτος το-
 πάρχης άπένεμεν εις τούτον άγάπην ιδιάζουσαν,
 ουδέποτε άρνούμενος την χάριν, ήν επεκκαίετο
 παρουσιαζόμενος ο Έμμ. Παπα και επί αυτών
 των δυσχερεστερων δημοσίων και ιδιωτικων ύ-
 ποθέσεων; επί τοςούτον δε προεχώρει ή ισχύς
 αυτου, ώστε πολλάκις έκοπτε τό σχοινίον τής
 άγχόνης και έσώζε του θανάτου μεταφέρων εν τή
 ιδία αυτου οικία τόν καταδικον. Αί αυτου άφη-
 ρέθησαν από του Τούρκου καδδή αί μεταξυ Χρι-
 στιανων δικαί και άνετέθησαν τῶ μητροπολίτη
 Σερρών. Αί αυτου έσχηματίσθη σύστημα έμπο-
 ρικόν, καθ' ο αί των εμπόρων διαφοραί ειδικά-
 ζοντο εν τή μητροπόλει και ένώπιον του μητρο-
 πολιτου παρά διαιτητών εμπόρων. Αί αυτου ά-
 νηγήθησαν εκκλησία εκ θεμελιων λόγω επισκευής
 και άλλα πολλά έργα κοινωφελή κατωρθώθησαν.
 Αποθανόντος δε μετά τό τέλος του πολέμου τής
 Σερβίας του Ισμαήλ βεη, διεδέχθη αυτόν ο πρε-
 σβύτερος Ιουσουφ βεης, γενόμενος όλίγω πρό τής
 επαναστάσεως τής Ελλάδος πασάς και την θέσιν
 των Πατρων και Ρίου υπερασπισθείς από του
 1821—1829. Παρά την έξουσίαν διεδέχθη ού-
 το; και την του πατρός αυτου προς τόν Έμμα-
 νουήλ Παπα άγάπην και πίστιν. Αλλ' άσωτος
 ών και πολυτελής, επί δε τούτοις ζηλοτυπών και
 έπιβουλεύόμενος τόν επίσης γνωστόν Μαχμούτ
 βήν τής Δράμας, εις τοσαύτας εξετραχλίσθη
 υπερόγκους δαπάνας, ώστε όχι μόνον διά των έ-
 σόδων αυτου, τόσω πλουσίον, δεν έπήρκει πλέον,
 άλλ' αναρκούντος όλως κατέστη και διά τοūs ά-
 νοικτους λογαριασμούς αυτου μετά του Έμμα-
 νουήλ Παπα. Τό δε χειριστον αλαζονευόμενος
 ούτος και άμηνανών κατέφυγεν και εις αυτήν έ-
 τι την συνήθη τακτικήν των Τούρκων, άπειλήσας

τοῦτον καὶ μέχρι ζώης, ὡς ἀπαιτοῦντα ἐπιμόνας τὴν ἀπότισιν μέρους τοῦλάχιστον τοῦ ὀφειλομένου δανείου ἐξ ἑνός ὡς ἔγγιστα ἑκατομμυρίου γροσίων τῆς ἐποχῆς τοῦ 1816. Ἐντεῦθεν προῦκυψεν ἡ ἀνάγκη νὰ φύγη λαθραίως ὁ Ἐμμανουὴλ διὰ τῆς Δράμας καὶ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὅπου εἰσηκούσθη καὶ διὰ φερμανίου ὑπεχρέωσε τὸν Ἰουσοῦφ βεῖν πρὸς ἀπότισιν τοῦ κεφαλαίου. Ἐγένοντο δ' ὁμολογουμένως Θεῖα οικονομία ταῦτα πάντα ὅπως εὐρεθῆ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἐν τῇ ἐστία τῆς ἐταιρίας ὁ Μακεδὼν, μυηθῆ δὲ τοῦ μυστηρίου καὶ διαθέσῃ ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ σκοποῦ μέγα μέρος τοῦ κεφαλαίου, τὸ ὁποῖον ἔλαβε παρὰ τοῦ μένεα ἤδη καὶ ἐκδίκησιν πνέοντος προσωπικῆν Ἰουσοῦφ βεῖν.

Ὅποῖον ἔφερε πρόσωπον πρᾶον καὶ ὠραῖον τοιαύτην καὶ τὴν καρδίαν. Εἶχε δὲ νοῦν ὑγιᾶ, φιλοτιμίαν ἀπέραντον καὶ περιουσίαν πλείστην. Ὀλίγοι βεβαίως κατὰ τὴν ἐπανάστασιν λογιζονται οἱ ἄνδρες, πρὸς τοὺς ὁποίους διαφιλονεικοῦνται τὰ ἐπὶ πατριωτισμῷ, ἐπιρροῇ καὶ ἀρνησασίᾳ ἀριστεῖα. Τῶν ὀλίγων τούτων κατὰ τὴν κίνησιν τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως σημειοῦται ἀναντιρρήτως εἰς καὶ ὁ Ἐμμανουὴλ Παπαῦ. Καὶ ἐὰν ὡς μεγαλειότερας τιμῆς ἄξιοι ὅσοι ἐκτίθενται ἐν τοῖς πρώτοις ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ἔχοντες πλοῦτον καὶ ἄλλα ἀγαθὰ, βεβαίως ἀξιοῦται καὶ ὁ Ἐμμανουὴλ Παπαῦ τοιαύτης τιμῆς, ὡς ὀρμηθεὶς πρὸς τὸν ἀγῶνα οὐχὶ διὰ μεταβολὴν τύχης, ἀλλὰ δι' ἡν ἔφερον ἀληθῆ ὡς Χριστιανὸς πρὸς τὸν Θεὸν πίστιν καὶ πρὸς τὴν πατρίδα ὡς Ἕλληνα.

Διακρινόμενον οὕτω κατὰ τὸν νομὸν τῆς Μακεδονίας τὸ πρόσωπον τοῦτο ὑπισχεῖτο συνδρομὴν οὐσιώδη εἰς τὴν ἐανάστασιν. Ἐπειδὴ ὅμως ἔτυχε ἐν Κωνσταντινουπόλει νὰ διαμεινῇ κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ὠδηγήθη ἵνα παρασκευάσῃ ἐντεῦθεν τὴν πατρίδα αὐτοῦ πρὸς τὸν ἀγῶνα καὶ πρὸς τοῦτο ἀντὶ χρηματικῆς πολιτικῆς συνεκρότησε τράπεζαν, ἀνταποκρινόμενος πρὸς τὰ ἀρμόδια πρόσωπα καὶ τόπους. Ἐπελθόντος δὲ τοῦ 1821 ἔτους ἐτοίμως ἐξετέλεσεν ὅσας καὶ πρὶν παρὰ τοῦ Ἰψηλάντου ἔλαβε διὰ τῶν ἐφόρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὁδηγίας.

Ἰδοῦ δὲ καὶ τὸ πρὸς αὐτὸν ἐπίσημον ἔγγραφο τοῦ Ἀλεξάνδρου Ἰψηλάντου, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐδίδοτο αἱ ὁδηγίαι αὐταί.

« Φιλογενέστατε κύριε Ἐμμανουὴλ Παπαῦ! Πληροφρηθεὶς παρὰ πολλῶν καὶ μάλιστα παρὰ τοῦ κυρίου Κωνσταντίνου Παπαδάτου πόσον ἡ

» εὐαίσθητος ψυχὴ σας καταφλέγεται ἀπὸ τὸν » πρὸς τὴν πατρίδα ἐνθεον ἔρωτα, δὲν ἐλπίζω ὅτι » θέλετε δεῖξει ἀδιαφορίαν νωθρὰν τῶρα, ὅτε ὅ- » λων τῶν τάξεων τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους τὰ μέ- » λη ἀγωνίζονται ὑπὲρ τῆς κοινῆς εὐδαιμονίας » τῆς πατρίδος μας· ἀλλ' ὅτι θέλετε φιλοτιμηθῆ » νὰ συνεργήσητε εἰς τὸν ἱερὸν ἀκαπὸν καὶ νὰ » συγκαταλεχθῆτε εἰς τὸν χροῖον τῶν Σωτῆρων » τῆς Ἑλλάδος. Ἀκούσατε λοιπὸν τὰς συμβου- » λὰς τοῦ κ. Παπαδάτου, ὅστις εἶναι διωρισμένος » νὰ σᾶς δεῖξῃ εἰς τί πρέπει νὰ ἐνεργήσητε καὶ » στεφάνους ἀειθαλεῖς τῆς εὐκλείας θέλει ἐτοιμά- » σει ἡ πατρίς διὰ τὴν ἀξιοσέβαστον κεφαλὴν » σας ὑγιαίνετε. Ὁ φίλος καὶ ἀδελφός Ἀλέξαν- » δρος Ἰψηλάντης. Ἰσμαὴλ τὴν 8 Ὀκτωβρίου » 1820. »

Ἀγοράσας λοιπὸν ἐνταῦθα πολεμφοδία καὶ ὄπλα ἱκανὰ ἐφόρτωσεν ἐπὶ τοῦ πλοίου τοῦ Χατζῆ Βιζβίτζη, Λημνίου, τῇ 23 Μαρτίου καὶ τῇ μυστικῇ τοῦ ὑποπροξένου Σπυρίδωνος Καλογεράκη συνδρομῇ ἀπέπλευσεν εἰς τὸν Ἄθω, ὡς τὸ καταλλήλοτερον ὀρμητήριον πρὸς πᾶσαν ἐκ τοῦ πλησίον ἤδη ἀπαιτούμενην ἐνέργειαν, παρακολουθούμενος ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Χατζῆ Πέτρου ὡς ὑπασπιστοῦ καὶ τοῦ Δημητρίου Οἰκονόμου ὡς γραμματέως. Τὸ Μοναστήριον τοῦ Ἐσφιγμένου, οὐ καθηγούμενος ἦτον ὁ Ἰωακείμ μέλος τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας ὑπεδέχθη αὐτὸν δι' ὅλης τῆς τιμῆς καὶ ἐπισημότητος. Τὴν ἐπαύριον ἐκφορτώσας, ὁ Ἐμμανουὴλ τὸ πλοῖον προσεκάλεσε τοὺς ἐν τῷ ὄρει προσετώτας εἰς ἄμεινον συνέλευσιν. Οἱ πολλοὶ τῶν πατέρων ἠύλογησαν τὴν παρουσίαν τοῦτο. Τὰ δὲ περὶ στρατολογίας ἤρξαντο ἐν ὅλῃ τῇ μυστικότητι καὶ πλείστοι ἐπησχολοῦντο ἐπὶ τῷ σχηματισμῷ πυροτοβολίδων. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὑπῆρχον ἐν Ἄθῳ 20 μοναστήρια [κελλία ἄλλως λεγόμενα καὶ σκαῖτα] καὶ μοναχοὶ ὑπὲρ τοὺς δεκακισχιλίους. Ὁ τῆς Θεσσαλονίκης Μουσελίμης ἐν τοσοῦτῳ ἀνησυχεὶ διὰ τὴν διαγωγὴν τῶν προσετώτων τοῦ νομοῦ, τῶν ὁποίων συνεπέειχ τῶν μετὰ τὸ κήρυγμα τοῦ Ἰψηλάντου καὶ τὴν ἐανάστασιν τῆς Πελοποννήσου ἐνεργουμένων πανταχοῦ σφαγῶν ὅλου τοῦ νοήμονος μέρους τοῦ Ἑλληνικοῦ διέταξε καὶ αὐτὸς τὴν παρ' αὐτῷ προσέλευσιν λόγῳ ὅτι ἀπητείτο ἡ δὲ ὀμῶν ἐξασφάλισις τῆς ἡσυχίας τοῦ τόπου· ἀλλ' οὗτοι ἀναπόφευκτον βλέποντες τὴν ἑαυτῶν θυσίαν ἐὰν ἐπλησίαζον τοιοῦτο θηρίον κατάρθωσαν τὴν ἀποστολὴν δευτερευόντων προ-

σώπων, ἐξ ὧν ἐκράτησε μὲν ὁ Μουσελίμης ὅσους ἠθίλησεν, ἀλλ' εἰς οὐδεμίαν προσχώρησεν ἐκτελεσὶν κεφαλικὴν, συλλαβῶν ὑπονοίας σοβαρὰς ἐκ τῆς ὑπεφυγῆς τῶν προσετώτων. Ἀποστέλλει μετὰ ταῦτα ἐν σώμα στρατιωτῶν πρὸς τὸν Ἰσθμὸν τοῦ Ἄθω ἐκβιάσας οὕτως ἐπὶ μάλλον τὰ πράγματα ἄνευ αἰσίου ἀποτελέσματος. Ἐν τῷ μοναστηρίῳ τῶν Καρυῶν συνέλευσις μετὰ τοῦτο ἀμέσως συγκροτεῖται καὶ συσκέψεως γενομένης ἀποφασίζεται ἡ καθάρσις καὶ ὁ περιορισμὸς τοῦ Ζαυπότη τοῦ Ἄθω, Χασεκῆ Χαλιλ-βέη καλουμένου, ἀπόρατος, ἥτις καὶ ἐνηργήθη ἀμέσως. Συνεστήθη δὲ καὶ ἐφορεῖα γενικὴ παρ' ὅλων τῶν μοναστηρίων ὑπὲρ τῆς διοικήσεως καὶ τοῦ Οἰκονομικοῦ μέρους τοῦ πολέμου καὶ προσεκλήθησιν εἰς τὰ ὄπλα πάντες οἱ δυνάμενοι ἐκ τῶν μοναχῶν τοῦ ὄρους νὰ φέρωσιν αὐτὰ. Οὕτω τελεστῆς ἐκκλησιαστικῆς γενομένης καὶ τοῦ Μητροπολίτου Μαρωσίας Κωνσταντίνου εὐλογησάντος ἐπανεστῆ ὁ Ἄθως ὑπὸ τὸν Ἐμμανουὴλ Παπαῦ ὑπερμεσούντος τοῦ Μαῖου. Ταυτοχρόνως ἐκινήθησαν ἡ μὲν Κασσανδρεία (Κασάνδρα) διὰ τοῦ Ἰωάννου Χατζῆ Χριστοδούλου καὶ λοιπῶν, τὰ δὲ Μαδεμοχώρια (ἢ Μαδενόχωρα) διὰ τοῦ Δουπιώτου καὶ ἀναστασίου Χιμευτοῦ. Ὁ Ἐμμανουὴλ Παπαῦ ἐκηρύχθη ἤδη « Ἀρχηγὸς καὶ Προστάτης τῆς Μακεδονίας ». Ἡ δ' ἐανάστασις ἀπὸ τοῦ στενοῦ κύκλου τῶν Πολυγύρων ἐξεληθῆσα ἠπλώθη καὶ ἐσωστηματοποιήθη· δύο δὲ σώματα παρευθὺς ἐσχηματίσθησαν τὸ μὲν ἐκ τῶν ὀπλοφόρων τῆς Κασσανδρείας καὶ τῶν Χασικῶν χωρίων ὑπὸ τὴν ὀπληρχηγίαν τοῦ Χάψα, τὸ δὲ ἐκ τῶν Μαδεμοχωριτῶν καὶ δισχιλίων τοῦ Ἄθω μοναχῶν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἐμμανουὴλ Παπαῦ. Ἐπὶ τῶν θυσίων πλὴν τοῦ Ἐμμανουὴλ οὐδέλλως ἢ μικρὸν ἀνταπεκρίνοντο τὰ μεγάλα μοναστήρια καὶ τοὶ δυνάμενα νὰ φέρωσι τὸ ὅλον σχεδὸν βᾶρος τοῦ ἐκεῖ πολέμου. Ὁ ζῆλος τῶν Ἡγουμένων αὐτῶν ἐφαίνετο πραγματικῶς πολὺς, ἀλλ' ὁ πόλεμος ἀπῆτει καὶ ὀλικᾶς θυσίας. Ἐὰν ἤθελεν ὁ Ἐμμανουὴλ ἐλάμβανε διὰ τῆς βίας τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἀργυρὸν ταύτων· ἀλλὰ θρησκευτικὸς ὢν μέχρι φανατικότητος ἀνὴρ ἀπέκρουσε πάντοτε καὶ προτρεπόμενος μάλιστα παρ' ἄλλων, πρᾶξιν τοιαύτην καὶ μόνος ἐπὶ μισθῷ διετήρει. Ψαριανά τινα πλοῖα. Ἡ φανατικότης αὐτῆ προὐκλήσεν ἀναμνηστικότητα τὴν ἐπαισθητὴν τῆς ἐν Μακεδονίᾳ ἐπαναστάσεως πτώσιν! Ἐλείπεν ἡ ἀρμοδία ἐπὶ κεφαλῆς τῶν τῆδε κάκεισε μεμακρυσμένων ἀπ' ἄλ-

λῶν σωμάτων διεύθυνσις· εἰς τὴν ἑλλειψιν δὲ ταύτην ἡ μέχρι φανατισμοῦ θρησκευτικῆ τοῦ Ἐμμανουὴλ εὐλάβεια προσέθηκα καὶ τὴν τῶν πολεμφοδίων, τὰ ὁποῖα ἄλλως κάλλιστα ἐδύναντο νὰ ἐξοικονομηθῶσι διὰ τοῦ πλοῦτου τῶν μοναστηρίων. Ἐλείπεν ἀκόμη καὶ ἡ ἀναγκασία κατὰ τῆς Θεσσαλονίκης ναυτικῆς δυνάμεις, τὴν ὁποίαν ὁ μὲν Ἐμμανουὴλ ἐπεκατέστη παρὰ τοῦ Ἰψηλάντου ἀμα ἐν Ἰδρα φθάντος, ἐκεῖνος δὲ συνέστησε παρὰ τῷ Αλαζάρφ Κουντουριώτῃ, ὡς μόνῳ δυνάμειν τοιαύτην ἀποστολὴν.

Ἐν τούτοις οἱ Τούρκοι ἤρξαντο τῆς καταστροφῆς τῶν χωρίων καὶ τῶν δευνότερων κατὰ τοῦ Ἄθω ἀπειλῶν, ὡς ἐν τῷ Πολυγύρῳ κατόπιν θέλει γίνεαι μνεία. Καὶ πλείστη μὲν ὄση κατεβλήθη φροντίς περὶ τῆς κινήσεως τοῦ Ὀλύμπου ἢ περὶ τῆς ἐμμέσου βοήθειας τῶν ὀπληρχηγῶν αὐτοῦ· οἱ δ' Ἀθωνῖται ἀνάγκην μεγάλην στρατιωτικῆς βοήθειας ἔχοντες τὴν ἐζήτουν ὑπέσχομενοι τὴν μισθοδοσίαν αὐτῆς, χωρὶς ὅμως νὰ τὴν προκταθῶσιν. Ἀλλ' οὔτε κίνησις Ὀλύμπου κατωρθώθη, οὔτε βοήθεια τῶν ὀπληρχηγῶν ἐδίδοτο, ἐξ ὧν μόνος ὁ Διαμαντῆς Νικολάου ἐπροθυμοποιήθη ὡς ἐκ τοῦ ἐξῆς πρὸς τὸν Ἐμμανουὴλ καταφαίνετα ἔγγραφου του.

« Τὴν εὐγένειάν σας ἀδελφικῶς προσκυνῶ! Ἐλαθον τὸ ἀδελφικόν σας γράμμα καὶ καλῶς ἐκατάλαβα. Λοιπὸν, ἀδελφε εἰς σήμερον στέλνω τὸ γράμμα μου εἰς τὸν Καπιτ. Τάσιον ὅμως αὐτοὶ οἱ Καπιτανεῖοι δὲν εἶναι καθὼς ἐροχάζησθε· αὐτοὶ τὰ φερσίματά τους εἶναι Τούρκικα. Λοιπὸν σᾶς στέλνω τοὺς ἀδελφούς μου χολιτζίδες μου Λιάκον καὶ Μπίουν, τοὺς ὁποίους τοὺς στέλνω νὰ ἦναι κεφάλια εἰς αὐτουνοὺς, ὅπου σᾶς ἔσται· λα τὸ πρῶτον, καὶ ὅσους κάμω τρόπον νὰ στείλω. Ὅμως θέλητε πληροφρηθῆ ἐκ στόματος τοῦ Λιάκου καὶ Μπίου διὰ πάντα. Κύρ Γιαννὸ, ἀδελφικῶς προσκυνῶ τὸ γράμμα τὸ ἔστειλα εἰς τὸν Γούλαν, καὶ δὲν μ' ἀποκρίθη· καν οὔτε καλὸν οὔτε κακόν. Δὲν ἐνθυμήθηκαν τὸ καλόν, ὅπου τοὺς ἔχητε κάμει ὅμως ἄς εἶναι καλὰ. Ἐγὼ λοιπὸν δι' ἀγάπην Χριστοῦ καὶ ἐδικὴν σας κουσουρι δὲν ἀφίνου. Καὶ ἐγὼ ὅλο προσμένου, διὰ νὰ τοὺς σηκώσω καὶ εἰδῶ· εἰδῶ καὶ δὲν ἠμπορέσω νὰ ἠξέυρητε ὅτι εἶμαι μαζὶ σας. Δὲν σᾶς γράφω περισσότερον. Βεβαίως εἶθε ἀπὸ τὸν Λιάκον καὶ Μπίουν. Οὕτω καὶ μένω τῆς εὐγενείας σας· ἀδελφός σας Διαμαντῆς Νικολάου, 1821, Ἰουνίου 7. »

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ προσεχὲς φυλλάδιον)

ΕΦΗΒΙΚΗ ΑΝΑΓΡΑΦΗ.

Αναβάλλον σήμεραν διά τινα κωλύματα την εκδοσιν της τρίτης εφηβικών ψηφισμάτων στήλης δίδω εις τύπον την εξής συγγενούς ύλην επιγραφήν.

I.

Επάγα- Οί εφηβεύσαντες
θος. έπί άρχοντος Δο-
μετιανοϋ.
Φούρ. Ηράκλειτος
Παρδάλας Στεφά-
Δημήτριος Μαζί-
Φιλουμενός Μαζί-
Βειθους Άρχε-
'Αβάσκαντος Άρχε-
'Αφροδείσιος Σκιο-
Πομ. 'Επέραστος
Διονυσόδωρος Αγίου

Γαρ-
Γάρ-
'Αλω-
Πειρ-
Πειρ-
Γαρ-

Έλευσίνιος, Όθβεν
Επίγονος 'Ικέλου Βησεεύς-
Αυτοκράτορα
Άδριανόν 'Ολύμπιον
'Απολλώνιος 'Αφρο-
δισίου 'Αχαρνεύς
δ κοσμητής των έπι
Κλ. Δομετιανού άρχον-
τος εφήβων ύπέρ
των εφήβων.

III.

Εύκαρ- 'Αθηναίς
πίδης Συνέρως
Λέων οί πιστοί φίλοι
Μενανδρ.
'Αλέξανδρος.
• ΑΖΑΣ. Γάτε νεα-
• ΗΡΑΙΔΗΣ νίσσε

IV.

Εύκ(αρπί)δης
Εισίδωρος
Σωτήριχος φίλοι
'Ισι-
Σωτήριχος

Τά άνωτέρω είναι γεγραμμένα έπί των τεσσαέ-
ρων πλευρών βάθρου εύμεγέθους ύμηπτείου, ύλος
άκοσμήτου, άγασκαφέντος πρό πάντε έτών ένταύ-

θα έν τή θέσει άγ. Δημητρίου του Κατηφόρη και
αυτόθι έτι και νύν διατηρουμένου ύπό της άρ-
χαιολ. έταιρίας. Επιμελέστατα είναι έπί της δευ-
τέρας πλευράς κεχαραγμένη ή επιγραφή ή εις τι-
μήν του Άδριανού, του όλθίου εκείνου βασιλέως,
του παρά πάντας ίσως. τους υίους των ανθρώπων
τιμηθέντος έπί ζωής και μετά θάνατον' είτα και
ή έπί της πρώτης πλευράς άναγραφή των εφήβων
των έπί Κλαυδίου Δομετιανού άρχοντος είναι ό-
πωσοϋν επιμελώς κεχαραγμένη' σώζει δ' έτι αυτή
ίκανώς ζωηρόν και τό έν τοίς χαράγμασιν έρυθρόν
χρώμα. (Άς λάθωσιν εξ αυτής και εξ άλλων άρ-
χαιών κεχρωματισμένων επιγραφών παράδειγμα
οί σημερινοί ήμών λιθοξόοι, οίτινες τό χρώμα ου-
δέ διά μήνας τινάς κατορθούσι να τό βάλωσιν ά-
νεξάλειπτον, όχι δι' αιώνας ύλους.) Ο άρχων δέ
ούτος είναι άλλος βεβαίως παρά τον της Φλα-
βίας γενεάς αυτοκράτορα ή μάλλον τύραννον Δο-
μετιανόν, τον κ' εκείνον, όπως εκ βιβλίων γνωρί-
ζομεν, άρχοντεύσαντα 'Αθηνών. 'Απορώ δέ διά
τί τόσον όλίγοι εφηβοί είναι άναγεγραμμένοι. Αί
δδ έπί της τρίτης και τετάρτης των πλευρών έ-
πιγραφαι είναι όχι έπίσημοι, αλλά μάλλον ζου-
γρανίσματα ιδιωτικά παλληκαρίων τινών των τό-
τε χρόνων, οίτινες ήθελαν έπί δημοσίου μνημείου
να δικαιανίσωσι νεανικώς την έν τή εφηβεία φι-
λιαν των. —

'Εν 'Αθήναις, τή 4 Σεπτεμβρίου 1866.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Α. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ.

ΜΩΣΑΙΚΟΝ.

Λεπτός έπαινος τίποτε μέν συνήθως δεν περιά-
πτει εις τον λαμβάνοντα, αλλά περιάπτει πάν-
τοτέ τι εις τον δίδοντα.

Τά άρθρα των εφημερίδων δεν είναι ειμή πα-
λαιόχαρτα' αλλά, καθώς τά έν τώ πυροβόλω τιθέ-
μενα παλαιόχαρτα, δύνανται και ταύτα ως σφαί-
ρα να φονεύωσιν εκείνον, τον όποιον προσβάλ-
λουσιν.

Εις πᾶσαν μεταβολήν ή μέν νεότης βλέπει
πρόδον, τό δέ γήρας έκπτωσιν.

Καθήμενος έπί έρείπιων ό μέν νέος γελά ό δέ γέ-
ρων κλαίει' και έν τούτοις τά έρείπια εις μέν τον

ΤΟ ΔΙΑΒΟΛΟΧΩΡΙΟΝ
ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΥΠΟ

ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΣΥΗ (1)

— Και βέβαια κάμνουν πολύ καλά. Τούλά-
χιστον έγώ ποτέ δεν θά είχα την περιέργειαν να
υπάγω, είπεν άλλος τις. Τό Διαβολοχώριον δεν
χάριε τόσον καλήν ύπόληψιν. Λέγουν μάλιστα
ότι συμβαίνουν εκεί πράγματα... πράγματα...

— Αυτό τουλάχιστον είναι βάβαιον ότι τρεις
φοράς ό κεραυνός έπεσεν εκεί.

— Αυτό δεν είναι τίποτε' τό θαυμάσιον είναι,
ότι καθώς λέγουν κρότοι άλλόκοτοι άκούονται πέ-
ριξ της κατοικίας αυτής.

— Λέγουν ότι τό Διαβολοχώριον είναι οικοδο-
μημένον ως φρούριον άπροσμάχητον έν τώ μέσω
των βράχων της Καβιστέβρης.

— Και βέβαια, άποϋ ή Λάμια έχει τόσους θη-
σαυρούς να φυλάττη...

Ο Κρουστιλλάκ ήκουε την συνδιάλεξιν ταύτην
μετά υπερμέτρου περιεργείας. Οί θησαυροί, οί
αδάμαντες αυτοί ένωπτρίζοντο θαυμασίως εις την
φαντασίαν του.

— 'Αλλά περί τίνος διμιλείτε, ευγενέστατέ
μοι; ήρώτησε τέλος.

— Όμιλούμεν περί της Λάμιας.

— Τί πράγμα είναι αυτή ή Λάμια;

— Η Λάμια; Είναι ή Λάμια...

— 'Αλλά τέλος πάντων είναι άνδρας ή γυναί-
κα; ήρώτησεν ό ίππότης.

— Η Λάμια;

— Ναι, ναι, είπεν άνυπομόνως ό Κρουστιλλάκ.

— Ε! Θεέ μου! είναι γυναίκα.

— Πώς γυναίκα, και διατί την ονομάζουν Λά-
μιαν;

— Διατί; διότι ξεφορτώνεται από τους συ-
ζύγους της, καθώς εκείνος ή Λάμια του μύθου έ-
ξεφορτώνετο τάς γυναίκάς του.

— Και είναι χήρα... είναι χήρα... θά ήναι χή-
ρα... πώς! άνέκραξεν ό ίππότης μετ' άνεξηγή-
των παλμών καρδιας. Χήρα επανέλαβε συμπλέ-
κων τάς χήρας, χήρα και τόσον πλουσία, ώστε
χάνει κάνεις τον νουν του με τά πλούτη της, χή-
ρα!...

(1) Συνέχεια από φυλλάδ. 88.

— Εἶνε χήρα, μάλιστα χήρα διὰ τρίτην φοράν ἐντὸς τριῶν ἐτῶν, εἶπεν ὁ πλοίαρχος.

— Καὶ εἶνε τόσον πλουσία ὅσον τὴν λέγουν;

— Βέβαια, αὐτὸ εἶνε πασίγνωστον, ὅλος ὁ κόσμος τὸ ἤξεύρει, εἶπεν ὁ πλοίαρχος.

— Ἐκατομμυριοῦχος, ὥστε νὰ ἐφοπλίξῃ πλοῖα τετρακοσίων χιλιάδων λιρῶν... ὥστε νὰ ἔχη σαρκία μὲ ἀδάμαντας, μὲ σμαράγδους καὶ μὲ λαμπροὺς μαργαρίτας... ἀνέκραξεν ὁ Γασκόνος, τοῦ ὁποῦ οἱ ὀφθαλμοὶ ἠκτινοβόλουν καὶ ἡ βίβλος ἐξωγαυοῦτο, αἱ δὲ χεῖρες συνεστέλλοντο.

— Ἀλλὰ σὰς λέγω ὅτι εἶνε τόσον πλουσία, ὥστε εἰμπορεῖ νὰ ἀγοράσῃ, ἂν θέλῃ, τὴν Μαρτινικήν καὶ ὅλην τὴν Γουαδελοῦπαν, ὑπέλαθεν ὁ πλοίαρχος.

— Καὶ εἶνε γραΐα, πολὺ γραΐα;.. ἠρώτησεν ὁ ἱππότης μετ' ἀνησυχίας.

Ὁ πλοίαρχος ἠτένισε τοὺς ἄλλους ἐπιβάτας μὲ ἦθος ἐρωτηματικὸν καὶ εἶπεν — Ὡς ποῖαν ἠλικίαν ἠμπορεῖ νὰ ἔχη ἡ Λάμια.

— Μὰ τὴν πίστιν μου δὲν ἤξεύρω, εἶπεν ἄλλος τις.

— Ὅ,τι ἤξεύρω εἶνε ὅτι καθ' ἕν χρόνον πρὸ δύο ἐτῶν ἦλθα εἰς τὴν ἀποικίαν, εἶχε δύο συζύγους καὶ ὅτι διεπραγματεύετο μὲ τὸν τρίτον ὅστις δὲν τῆς ἔζησεν ἐν ἔτος.

— Τί ἀπέγεινεν αὐτὸς ὁ τρίτος σύζυγος δὲν γνωρίζουν διότι δὲν ἀπέθνηκεν ἀλλ' ἔγεινεν ἄφαντος, ὑπέλαθεν ἄλλος.

— Ἐξ ἐναντίας ἀπέθανε, διότι εἶδον τὴν Λάμιαν πενθηροῦσαν, εἶπεν εἰς ἐπιβάτης.

— Βέβαια, βέβαια, προσέθηκε τρίτος τις, ἡ ἀπόδειξις ὅτι ἀπέθνηκεν εἶνε ὅτι ὁ ἀναπληρῶν τὸν πάτερ Γριφὸν κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ ἱερέως ἔψαλεν εἰς τὴν ἐνορίαν τῆς Μακούδας νεκρώσιμον ὑπὲρ αὐτοῦ ἀκολουθίαν.

— Καὶ ἴσω; ἐδολοφονήθη, εἶπεν ἄλλος τις.

— Νὰ δολοφονηθῇ ἀπὸ τὴν γυναῖκα του; ἠρώτησαν ὁμοθυμῶς πάντες.

— Ὁχι ἀπὸ τὴν γυναῖκά του.

— Α! α! ἰδοὺ τὸ νέον.

— Ὁχι ἀπὸ τὴν γυναῖκα του, ἀλλ' ἀπὸ ποῖον λοιπὸν;

— Ἀπὸ τοὺς ἐν Βαρβάθῃ ἐχθρούς του.

— Ἀπὸ τοὺς Ἄγγλους ἀποίκους;

— Ναὶ ἀπὸ τοὺς Ἄγγλους, διότι λέγεται ὅτι ἦτο Ἄγγλος καὶ αὐτός.

— Εἶνε λοιπὸν, εὐγενέστατε, βέβαιον ὅτι ὁ τρίτος σύζυγός της ἀπέθανεν; ἀληθινὰ ἀπίθ-

νεν; ἠρώτησεν ὁ ἱππότης ἐναγωνίως.

— Ὡ! ὅσον ὅτι ἀπέθανεν εἶνε βεβαιότατον ἀπὸ πᾶντις πάντες ἐν χορῷ.

Ὁ Κρουστιλλάκ ἀνέπνευσε, διότι αἱ πρὸς στιγμήν περισταλεῖσαι ἐλπίδες του, ἀνέλαβον τὴν αἰθέριον πτῆσίν των.

— Ἀλλ' ὁποῖαν ἠλικίαν ἔχει ἡ Λάμια; ἠρώτησε.

— Διὰ τὴν ἠλικίαν της δύναμαι νὰ σὰς εὐχαριστήσω εἶπεν ὁ πλοίαρχος Δανιήλ. Ἐχει, ἔχει ἀπὸ εἴκοσιν... ἕως ἐξήκοντα ἔτη.

— Ἀλλὰ δὲν τὴν ἴδατε ποτέ; εἶπεν ὁ ἱππότης ἀγανακτῶν διὰ τὸν ἀστεισμόν ἐκείνον.

— Νὰ τὴν ἴδω, ἐγώ; Καὶ πῶς θέλετε νὰ ἴδω ἐγὼ τὴν Λάμιαν; ἠρώτησεν ὁ πλοίαρχος. Μὴν ἦσθαι τρελός;

— Πῶς;

— Ἀκούετε, φίλοι μου, εἶπεν ὁ πλοίαρχος πρὸς τοὺς ἐπιβάτας του, μ' ἐρωτᾷ ἂν εἶδον τὴν Λάμιαν;

Οἱ ἐπιβάται ἀνύψωσαν τοὺς ὤμους.

— Ἀλλὰ, ὑπέλαθεν ὁ Κρουστιλλάκ, τί ἄτοπον εὐρίσκετε εἰς τὸ ἐρώτημά μου;

— Τί ἄτοπον; εἶπεν ὁ πλοίαρχος.

— Ναί.

— Ἰδοὺ, ἐρχεσθε ἐκ Παρισίων, δὲν εἶν' ἀληθές;

— Βέβαια.

— Λοιπὸν εἶδετε τὸν δῆμιον τῶν Παρισίων;

— Τὸν δῆμιον; ὀχι· ἀλλ' ὁποῖαν σχέσιν ἔχει τὸ ἐν πρὸς τὸ ἄλλο;

— Λοιπὸν ἄπαξ διὰ παντὸς μάθετε ὅτι ὅσον ἐπιθυμεῖ τις νὰ ἴδῃ τὸν δῆμιον, ἄλλο τόσον θέλει καὶ τὴν Λάμιαν, πρῶτον διότι ἡ οἰκία, τὴν ὁποῖαν κατοικεῖ καίτοι ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐρημιῶν τοῦ Διαβολοχωρίου, ὅπου ὁ καθείς δὲν νοστιμεύεται νὰ ὑπάγῃ, ἔπειτα διότι εἰς δολοφόνος δὲν ἀποτελεῖ καλὴν συντροφίαν, καὶ τρίτον διότι ἡ Λάμια ἔχει πολὺ κακὰς σχέσεις.

— Πολὺ κακὰς σχέσεις; εἶπεν ὁ ἱππότης.

— Ναὶ φίλους, φίλους ἐγκαρδίους, διὰ νὰ μὴ εἶπω τί περισσότερο, τοὺς ὁποίους ἀπαντᾷ τις τὴν νύκτα εἰς τὰ δάση, καὶ τὴν ἡμέραν εἰς τὴν θάλασσαν.

— Τὸν Ἀνεμοστρόβιλον, τὸν καταδρομικὸν ἀρχηγὸν πρῶτον, εἶπέ τις τῶν ἐπιβατῶν μὲ ἦθος φρίκης.

— Τὸν Ψυχαρπάχτην, εἶπεν ἄλλος τις.

— Ἐπειτα τὸν Γιουμαλαὴν τὸν ἀνθρωποφάγον Κρατῖν προσέθηκε τρίτος τις.

— Πῶς, ἀνέκραξεν ὁ ἱππότης, ἡ Λάμια ἔχει ἔρωτα πρὸς καταδρομεῖς καὶ πρὸς ἀνθρωποφάγους; Περιέργως ἐρωτοτροπία!

— Τῶνόντι εἶνε πολὺ ἐρωτότροπος, εἶνε φίρα τζόχα καθὼς λέγει ὁ κοινὸς λαός.

Γ'.

Ἡ ἀφίξις.

Αἱ παράδοξοι αὐταὶ περὶ τῆς ἠθικῆς τῆς Λάμιας ἀποκαλύψεις ἐνεποίησαν μεγίστην εἰς τὸν ἱππότην ἐντύπωσιν, μετὰ τινῶν δὲ στιγμῶν σιωπῆν, ἠρώτησε τὸν πλοίαρχον — Τίς εἶνε ὁ ἄνθρωπος, ὁ καταδρομεὺς ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον ὀνομάζουσιν Ἀνεμοστρόβιλον;

— Εἶναι μιγὰς τοῦ ἁγίου Δομίγγου, λέγουν, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, εἰς τῶν μᾶλλον ἀτρομήτων καταδρομῶν τῶν Ἀντιλλῶν ἦλθεν εἰς Μαρτινικήν πρὸ δύο ἐτῶν, καὶ κατοικεῖ εἰς μεμονωμένον τινὰ οἶκον ὡς χωρικός. Λέγεται δὲ ὅτι ὅταν ἐπηγγέλτο τὴν τέχνην του, μετχειρίζετο πυρόγα.

— Τί εἶνε αὐταὶ αἱ πυρόγα; ἠρώτησεν ὁ ἱππότης.

— Εἶνε μεγάλη λέμβος, μαύρη, μακρὰ καὶ λεπτὴ ὡς ὄφις εἰς τὸ βάθος δὲ τοῦ ὀπισθίου μέρους πρὸς τὸ πηδάλιον, ὑπάρχει μεγάλη ὀπή ἣτις ἀνοίγει κατ' ἀρέσκειαν. Ἄμα φανῇ πλοῖόν τι, λέγεται ὅτι ὁ Ἀνεμοστρόβιλος ἐπιβιβάζεται εἰς ἐν τοιοῦτον πλοῖον μὲ καμμίαν πεννηταρίαν καταδρομῶν ὀπλισμένων μὲ μαχαίρι καὶ πιστόλια, ἰδοὺ τὸ πᾶν. Ἡ πυρόγα ταξιδεύει μὲ κωπία, διὰ νὰ μὴ φαίνεται μακρόθεν, ὑπὲρ θὰ γίνεταί ἂν ἔχη πανία, καὶ ἐπειδὴ εἶνε στενὴ καὶ κοπτερῆ ὡσὰν ὁ πέλεκυς δὲν φοβεῖται τόσον τὰ κανόνια τῶν ἐχθρῶν ἄμα λοιπὸν πλησιάζει ἡ πυρόγα εἰς τὸ πλοῖον, ὁ Ἀνεμοστρόβιλος ἀνοίγει τὴν ὀπήν, καὶ εὐθὺς αὐτὴ ἀρχίζει νὰ βυθίζεται, ὥστε καὶ οἱ πλέον δειλοὶ σύντροφοι τότε προσπαθοῦν μὲ κάθε τρόπον νὰ κυριεύσωσι τὸ πλοῖον διὰ νὰ μὴ πνιγοῦν, καὶ ὅταν ἀναίβουν εἰς αὐτὸ, μαχαίρων ὄλους ὅσοι ἀντιστέκονται καὶ ρίπτουν εἰς τὴν θάλασσαν ὄλους ὅσους δὲν ἀντιστέκονται μετὰ ταῦτα ὁ Ἀνεμοστρόβιλος ὀδηγεῖ τὴν λείαν του εἰς τὸν ἅγιον Θωμᾶν, ὅπου πωλεῖ τὸ στρίδι καὶ τὸ στριδόφλουδο (οὕτως οἱ πειραταὶ ὀνομάζουν τὸ πλοῖον καὶ τὰ ἐμπορεύματά του) καὶ διαμοιράζει τὰ χρήματα εἰς τοὺς συντρόφους του. Ὅταν πάλιν δὲν ἔχη λεπτὰ ὁ Ἀνεμοστρόβιλος κατασκευάζει νέαν πυρόγαν, τὴν ἀγιάζει μὲ ἕνα ἱερεῖα καὶ ἔπειτα ἀρχίζει τὰ παλαιά του ὅταν ἔχη διαθέ-

σιν, λέγουν, [κάθεται καὶ μετρεῖ μὲ τὴν Λάμιαν πόσους Ἄγγλους καὶ Ἰσπανοὺς ἐσκότωσεν ἢ ἐπνίξεν αὐτὸς καὶ οἱ καταδρομεῖς του, καὶ λέγει ὅτι δὲν εἶνε ὀλιγώτερον ἀπὸ τρεῖς ἢ τέσσαρας χιλιάδας. Ἰδοὺ τί εἶνε ὁ Ἀνεμοστρόβιλος, εὐγενέστατέ μου.

— Καὶ νομίζετε ὅτι συμπαθεῖ πρὸς αὐτὸν τὸν διάβολον, ἡ Λάμια; ἠρώτησεν ἀμελῶς ὁ ἱππότης.

— Λέγουν ὅτι ὅσον καιρὸν δὲν κάθεται εἰς τὸ σπητὶ του, τὸν περνᾷ εἰς τὸ Διαβολοχωρίον.

— Τοῦτο ἀποδεικνύει τοῦλάχιστον ὅτι ἡ Λάμια δὲν ἀγαπᾷ πολὺ τοὺς Κελάδονας καὶ τοὺς Βεργεράδους, εἶπεν ὁ ἱππότης. Ἀλλ' ὁ ἄλλος ὁ Ψυχαρπάχτης, τί εἶνε πάλιν αὐτός;

— Μὰ τὴν πίστιν μου, ἀνέκραξεν εἰς ἐπιβάτης, προτιμῶ καλλίτερον νὰ ἔχω φίλον τὸν Ἀνεμοστρόβιλον ἢ τὸν Ψυχαρπάχτην.

— Σοῦ ἔχει δὲ ἕνα ὄνομα καὶ αὐτός!.. εἶπεν ὁ Κρουστιλλάκ.

— Τοῦ εἶνε ἀρμόδιον, ἀπεκρίθη ὁ ἐπιβάτης, διότι ἐγὼ τὸν εἶδον...

— Καὶ εἶνε τρομερός;

— Καθὼς εἰς ἀγριόχοιρος ἢ εἰς ταῦρος. Ἐγὼ νὰ σὰς εἰπῶ δι' αὐτόν. Εἶνε ἐν ἔτος περίπου, ὅπου ὑπήγαγα εἰς τὸ ἐργαστήριόν του νὰ ἀγοράσω δέρματα ἀγρίων βοδίων ἦτο μόνος μὲ τὴν συντροφίαν του, δηλαδὴ καμμίαν εἰκοσαρίαν σκύλους τοῦ δρόμου, οἵτινες ἐφάνοντο ὡσὰν τὸν κύριόν των ἀγριοί. Ὅταν ἐφθασα, ἔτριβε τὸ πρόσωπόν του μὲ λάδι φοίνικος, διότι δὲν ἔχει ἐν μόνον μέρος τοῦ προσώπου του τὸ ὁποῖον νὰ μὴν ἦνε κυανῶν, κίτρινον, πράσινον καὶ κόκκινον.

— Καὶ θὰ ὀμοιάξῃ ἀρλεκίνος, εἶπεν ὁ ἱππότης.

— Βέβαια, εὐγενέστατέ μου. Τὸν ἠρώτησα τί εἶχε, καὶ ἰδοὺ τί μοῦ ἀπεκρίθη. «Οἱ σκύλοι μου μὲ τὸν ψυχογιὸν μου ἐβίγαλαν ἕνα ταῦρον δύο ἐτῶν. Τὸν πυροβόλῳ καὶ τὸν πληγῶν εἰς τὴν πλάτην, ὄρμουν κατ' ἐπάνω του οἱ σκύλοι μου, ἀλλ' ἐκεῖνος μὲ τὰ κέρατά του φονεύει δύο. Ἐνθ' ἐγὼ ἐγέμιζον τὸ ὄπλον μου, ὁ ψυχογιός μου πυροβόλει κατὰ τοῦ ταῦρου χωρὶς νὰ τὸν ἐπιτύγῃ ἐκεῖνος ὄρμῃ ἐναντίον του, τὸν ἐκκοιλιάζει καὶ τὸν πατεῖ ὑπὸ τοὺς πόδας του. Εἰς τὴν θέσιν ὅπου ἦμην ἐφοδούμην νὰ πυροβολήσω μήπως φονεύσω τὸν ψυχογιὸν μου, λαμβάνω λοιπὸν τὸ μεγάλο μαχαίριόν μου καὶ ὄρμῃ μεταξὺ τῶν δύο, ἀλλὰ μοῦ καθίζει μίαν κερατίαν, καὶ μοῦ σπάζει τὴν παγίδα, μοῦ δίδει ἄλλη μία καὶ μοῦ βγάζει τὸ χεῖρ μου αὐτὸ (καὶ μοῦ ἔδειξε τὸν ἀριστερόν

του βραχίονά ὅστι, τῷ ὄντι ἦτο δεδεμένος). Ὁ ταῦρος ἐξηκολούθει νὰ μὲ προσβάλῃ, καὶ ἐπειδὴ μόνον τὸ δεξιὸν χεῖρ μου ἔμενε, καθ' ἣν στιγμὴν τὸ θηρίον κατέβαζε τὴν κεφαλὴν διὰ νὰ μὲ κτυπήσῃ, τὸ ἀρπάζω ἀπὸ τὰ κέρατα, τὸ χαμηλῶν, τοῦ πιάνω τὰ χεῖλη μὲ τὰ δόντια μου καὶ κρεμοῦμαι ἀπὸ ἐκεῖ ὡσάν ἀγγλικὸ μανδράσκυλον, ἐνῶ οἱ σκύλοι μου τὸν κατσκομμάτιζον ἀπὸ τὰ πλευρά.

— Χαρὰ σ' τὰ δόντια σου! εἶπε θαυμαστικῶς ὁ Κρουστιλλὰκ. Μὰ τὴν πίστιν μου, ἂν δὲν ἔγη τίποτε ἄλλο ἢ ἀρέσῃ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν ἐρωμένῃν του, μόνον μὲ τὰ δόντια εἴμφορεῖ νὰ ἐπιτύχῃ τοῦτο.

— Σὰς εἶπα ὅτι εἶνε ὡσάν θηρίον, ὑπέλαβεν ὁ δικηγόμος, ἀλλ' ἐξακολουθῶ τὴν διήγησίν μου. Ὅταν ὁ ταῦρος ἀρπαχθῆ μίαν φορὰν ἀπὸ τὰ χεῖλη, προσέθηκεν ὁ Ψυχαρπάχτης, δὲν εἶνε πλέον ἐπικίνδυνος. Μετὰ πέντε λεπτά, ἀποκαμωμένος πλέον ἀπὸ τὰς σφαίρας μου καὶ ἀπὸ τὴν χύσιν τοῦ αἵματος, πίπτει κατὰ γῆς· οἱ σκύλοι μου πηδοῦν εἰς τὴν ῥάχιν του, τοῦ καταξερσίζουσι τὸ κρέας καὶ τὸν ἀποτελειώνουσι. Ἐμὲ ὅμως ἡ πάλῃ εἶχεν ἐξασθενήσει πολὺ, διότι ἔχασα πολὺ αἷμα καὶ πρώτην φορὰν εἰς τὴν ζωὴν μου εἰλειποθύμῃσα· μῆτε περισσότορον, μῆτε ὀλιγώτερον ἀπὸ μίαν μικρὰν γυναῖκα. Τὸ δὲ νόστιμον, ἐνῶ ἐγὼ ἤμην λειποθυμημένος, οἱ σκύλοι μου ἤρχισαν νὰ καταβροχθίζουσι τὸν ψυχογιὸν μου. . . τόσον οἱ ἀχρεῖοι εἶνε καλὰ μαθημένοι. — Πῶς, λέγω, ἐγὼ μετὰ φρίκης πρὸς τὸν Ψυχαρπάχτην, ἐπειδὴ οἱ σκύλοι σου κατεβρόχθισαν τὸν ψυχογιὸν σου, δι' αὐτὸ εἶνε καλὰ μαθημένοι; Καὶ σὰς ὁμολογῶ, προσέθηκεν ὁ ἐπιβάτης, ὅτι τρόμος μὲ κατεῖχε βλέποντα τὰ ζῶα ἐκεῖνα περιφερόμενα πλησίον μου μὲ τρόπον ὅχι τόσον πολὺ ἐνθαρρυντικόν. . .

— Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι τὰ ἦθη τοῦ μέρους αὐτοῦ δὲν εἶνε τόσον εὐγενῆ, εἶπεν ὁ Κρουστιλλὰκ, καὶ εἰς ἄνθρωπον τοιοῦτον δὲν εἴμφορεῖ κανεὶς νὰ ὁμιλήσῃ τὴν γλῶσσαν τῶν Παρισίων· ἀλλὰ τί διάβολον ὁμιλίαν ἔχει ἄνθρωπος ὡσάν αὐτὸς μὲ τὴν Λάμιαν;

— Ὁ Θεὸς νὰ μὲ φυλάξῃ νὰ ὑπάγω νὰ τοὺς ἀκούσω! εἶπεν ὁ ἐπιβάτης.

— Ὅταν ὁ ψυχαρπάχτης διηγείται εἰς τὴν Λάμιαν ὅτι ἐδάγκασεν ἕνα ταῦρον εἰς τὰ χεῖλη, καὶ ὅτι οἱ σκύλοι του ἐφαγαν τὸν ψυχογιὸν του, ἡ συνδιάλεξις βέβαια δὲν θὰ ἦναι πολὺ εὐάρεστος· ἀλλὰ πάλιν δὲν τρώγουσι κάθε ἡμέραν ἄνθρώπους

οἱ σκύλοι διὰ νὰ ὑπάρχῃ τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον τῆς συνομιλίας.

— Μὰ τὴν ἀλήθειαν, δὲν ἤξεύρω, ἀλλὰ μοῦ φαίνεται ὅτι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι εἶνε ἱκανοὶ δι' ὅλα.

— Ἄλλ' εἶναι δυνατόν, εἶπεν ὁ Κρουστιλλὰκ δυσανασχετῶν, ἐν τοιοῦτον ζῶον νὰ ἤξεύρῃ τὴν γλῶσσαν ἐκείνου, ἥτις αἰχμαλωτίζει τὰς κυρίας. . .

— Ὅχι, βέβαια, ὑπέλαβεν ὁ ἐπιβάτης (ὅστις φαίνεται ὅτι ἐξώγκωνε τὰ γεγονότα) διότι ὁμιλεῖ ὅλον περὶ καταστροφῶν καὶ ἔχει μίαν φωνήν, τί φωνήν. . . ὡσάν νὰ μικᾶται ταῦρος.

— Ἀφοῦ συγχάζει τόσον τοὺς ταῦρους, θὰ ἔλαβεν ἀναμφιβόλως καὶ τὴν προφορὰν των, εἶπεν ὁ ἱππότης· ἀλλὰ τὸ τέλος τῆς ἱστορίας σας, παρακαλῶ, ἄς ἀκούσωμεν.

— Ἰδοῦ. Πρώτιστα λοιπὸν τὸν Ψυχαρπάχτην πῶς ἔλεγεν ὅτι οἱ σκύλοι του, διότι ἔρωτον ἕνα ἄνθρωπον ἦσαν καλομαθημένοι. «Βεβαίως, ὑπέλαβεν ἐκεῖνος, οἱ σκύλοι μου εἶνε μαθημένοι νὰ μὴ ὀρμῶσι κατὰ τῶν ταῦρων ἅμα πέσουν κάτω, διότι πωλῶ τὰ δέρματα καὶ αὐτὰ πρέπει νὰ ἦνε ἀκέραια· ἅμα λοιπὸν τὸ ζῶον ἀποθάνῃ οἱ σκύλοι μου ἂν καὶ πεινοῦν ἔχουν τὴν ὑπομονὴν νὰ τὸ σεβασθοῦν, μέχρις ὅτου ἐκδαρῆ. Σήμερον τὸ πρῶτ' ὅμως εἶχαν μεγάλην πείναν, ὅταν ἐφορευθῆ ὁ ψυχογιός μου. ἤρχισαν λοιπὸν φαίνεται πρῶτον νὰ γλείφουσι τὰς πληγὰς του, καὶ ἔπειτα τοὺς ἤλθεν ἡ ὄρεξις, καὶ δὲν τοῦ ἄφησαν παρὰ μόνον τὰ κόκκαλα. Ἄν δὲν μ' ἐδάγκασεν καὶ ἐμὲ εἰς ὄρις ἴσως ἔως τὸρα ἦμην λειποθυμημένος, καὶ ἴσως ἤρχιζαν νὰ τρώγουσι καὶ ἐμὲ. Ἄς ἔλθω τὸρα εἰς ἐμένα. Ὅταν ἐξελειποθύμῃσα, ἀρπάζω τὸν ὄφιν ἀπὸ τὴν δεξιὰ κνήμην ὅπου ἦτο περιτυλιγμένος, τὸν πιάνω ἀπὸ τὴν οὐρὰν, τὸν γυρίζω ὡσάν σφενδόνην καὶ τὸν κατασυντρίβω ἐπάνω εἰς ἕν δένδρον. Παρατῆρῶ τότε τὸν ἑαυτὸν μου καὶ δὲν εἶχον σχεδὸν τίποτε. . . τὴν παγίδα σπασμένην καὶ τὸν βραχίονα τεθλασμένον. Ὅτε εἰς τὴν πληγὴν τῆς παγίδος ἐν φύλλον βαλκίζιέρου, δένω καὶ τὴν πληγὴν τοῦ βραχίονος καὶ ζητῶ ἔπειτα τὸν ψυχογιὸν μου, διότι δὲν εἶχα ἰδεῖ ἀκόμη τί ἐπαθεν· τὸν φωνάζω, δὲν ἀποκρίνεται. Οἱ σκύλοι μου ἦσαν πλαγιασμένοι εἰς τὰ πόδια μου, καὶ ἔκαμναν τὸν ἀθῶον οἱ κακῶργοι! καὶ μὲ ἐκύτταζον, σείοντες τὴν οὐρὰν, ὡς νὰ μὴ συνείη τίποτε. Τέλος βλέπω εἴκοσι βήματα μακρὰν τὸν σκελετὸν τοῦ δυστυχῆτος ψυχογιῶ μου, ὁ ὅποιος ἀπέμεινεν ἀπὸ ὅλον τοῦ τῶ σώμα. Αὐτὰ σὰς λέγω, προσέθηκεν ὁ Ψυχαρπάχτης τελειώνων τὴν προ-

μῆραν ἱστορίαν του, διὰ νὰ σὰς ἀποδείξω ὅτι οἱ σκύλοι μου εἶνε πολὺ καλὰ μαθημένοι, ἀφοῦ ἀπὸ τὸ δέμα τοῦ ταῦρου μῆτε μίαν τρίχα ἔλειπε.

— Μὰ τὴν ἀλήθειαν, εἶπεν ὁ Κρουστιλλὰκ, ἀπ' ὅλα αὐτὰ βλέπω ὅτι ἡ Λάμια θὰ ἦνε πολὺ δυστυχῆς ἔχουσα νὰ κάμῃ πάντοτε μὲ τοιοῦτους ἄνθρώπους. Καὶ αὐτὸ εἶνε ἀπλοῦστατον, προσέθηκεν ὁ Γασκόνος, διότι ἡ δυστυχῆς γυνὴ δὲν ἐγνώρισε τί θὰ εἴπῃ ἄνθρωπος χαρίεις καὶ εὐγενῆς. Ὅταν κάνεις ὄλην του τὴν ζωὴν ἀπέρασε μὲ λαρδί καὶ μὲ κουκίαν δὲν πιστεύει ὅτι ὑπάρχει καὶ ἄλλο φαγητὸν ἀπὸ μπεκάτζες καὶ ἀπὸ ὄρνιθας. Βλέπω λοιπὸν ὅτι εἶμαι προωρισμένος νὰ φωτίσω τὴν κυρίαν Λάμιαν περὶ ἀπίερων πραγμάτων καὶ νὰ τῆς ἀποκαλύψω νέον κόσμον. . . Διὰ δὲ τὸν Καραϊθὸν δὲν ἐρωτῶ, διότι θὰ ἦνε ἀντάξιός του ὁ νόματός του.

— Ὡ! ὅσον διὰ τὸν Καραϊθὸν, εἶπεν εἰς τῶν ἐπιβατῶν, δύναμις νὰ ὁμιλήσω ἐγὼ ἐν γνώσει. Τὸν παρελθόντα χειμῶνα ἐταξείδευσα ἀπὸ τὴν Ἀνσοσάβλην εἰς Μπριαγκλάνδην, καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἐπεβιβαζόμεν εἰς Σαίντην, βλέπω εἰς τὴν λέμβον τοῦ Γιουμαλάκ ἐν πρᾶγμα. . . πλησιάζω, καὶ τί παρατῆρῶ; Κύριε Θεέ μου! μίαν κεφαλὴν καὶ δύο χεῖρας ξηρὰς ὡσάν μουμίας νὰ στολιζοῦσι τὴν πύργον του. Ἀνεχωρήσαμεν, καὶ ὁ Καραϊθὸς ἔλαμνε, σιωπηλὸς ὡς ἄγριος ὄπου ἦτο, χωρὶς νὰ προσφέρῃ λέξιν· ὅταν δ' ἐφθάσαμεν πλησίον τῆς νησιδος Γράβης, ὅπου πρό τινων μηνῶν εἶχε ναυαγήσει ἐν πλοῖον Ἰσπανικόν, τὸν ἠρώτησα. — Δὲν ἐχάθη ἐδῶ τὸ Ἰσπανικόν πλοῖον; Ὁ Καραϊθὸς μοι ἔνευσε ναί· εἶνε διὰ καλὸν νὰ σὰς εἶπω ὅτι ἐπὶ τοῦ πλοίου ἐκεῖνου ἐπέβαιναν ὁ πᾶτερ Σίμων, ὁ ἐκ τῶν Ἰσραποστόλων. Ἡ φήμη τῆς ἀγιότητός του ἦτο τοιαύτη, ὥστε ἐφθάνεν ἔως εἰς τοὺς Καραϊθας. Τὸ πλοῖον εἶχε χαθῆ αὐτανδρὸν, τοῦλάχιστον ὡς ἐλέγετο, εἶπον λοιπὸν εἰς τὸν Καραϊθὸν. — Ἐδῶ ἐπνίγη ὁ πᾶτερ Σίμων, μὴν ἤκουσές τι δι' αὐτόν; Μοὶ ἀπάντησεν πάλιν διὰ καταφατικοῦ νεύματος, διότι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι τὸ θεωροῦν πολὺ νὰ εἶπουν μίαν λέξιν. — Ἦτον ἀζιόλαγος ἄνθρωπος, προσέθηκεν ἐγὼ.

— Τὸν ἐγάθη μοὶ ἀπεκρίθη ὁ δυστυχῆς αὐτός· εἰδωλολάτρης μὲ εἶδος τι ἀγρίας καὶ ὑπερφάνου εὐχαριστήσεως.

— Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον λαμβάνουν πείραν αὐτοὶ τῶν ἄλλων, εἶπεν ὁ Κρουστιλλὰκ, καὶ λαμβάνουν τὰς ἰδέας των.

— Ἐν πρώτοις, ὑπέλαβεν ὁ ἐπιβάτης, δὲν ε-

δυνάμην νὰ ἐνοήσω τί ἔλεγεν αὐτὸς ὁ τρομερὸς ἀνθρωποφάγος, ἀλλ' ὅταν μοὶ ἐξήγησε τὸ πρᾶγμα, ἔμαθον ὅτι μετ' ἀκατανόητον τινὰ τελετὴν ἀγρίαν, ὁ μισιονάριος καὶ δύο ναῦται, οἵτινες ἐσώθησαν εἰς μίαν νησιδα ἐρημον ἠχμαλωτίσθησαν ἀπὸ τοῦ Καραϊθῆ καὶ κατεβροχθίσθησαν. Ὅταν δ' ἐγὼ ἐπέπληττον τὸν Γιουμαλάκ, διότι ἐθυσίασαν τρεῖς δυστυχῆς Γάλλους εἰς τὴν αἰμοχαρῆ διαθέσιν των, μοὶ ἀπεκρίθη εὐσυνειδήτως καὶ μὲ ἦθος ἐπιδοκιμασίας ὅτι Ἰσπανοὺς ποτὲ δὲν ἔερωσε, Γάλλους συνεχῶς, Ἀγγλοὺς πάντοτε.

— Τὸ ὅποιον ἀποδεικνύει, εἶπεν ὁ Κρουστιλλὰκ, ὅτι οἱ Ἀγγλοὶ εἶναι ἀσυγκρίτως νοστιμώτεροι ἀπὸ τοὺς Γάλλους, καὶ ὅτι τῶν Ἰσπανῶν τὸ κρέας εἶναι σκληρόν, ἀλλὰ μὲ τὴν ὄρεξιν τὴν ὅποιαν ἔχει, ἴσως καμμίαν ἡμέραν χάριν ἀστειότητος φάγη καὶ τὴν Λάμιαν. . . ἂν ἦνε ἀληθὲς ὅ,τι λέγετε.

— Εἶνε ἀληθέστατον, εὐγένεστατέ μου. — Φαίνεται λοιπὸν θετικόν ὅτι ἡ νᾶξ αὐτῆ, ἡ γραῖα χήρα δὲν εἶνε ἀναίαθητος εἰς τοὺς ἀγρίους χρισεντισμούς τοῦ Ἀνεμοστρόβιλου, τοῦ Ψυχαρπάχτη, καὶ τοῦ Ἀνθρωποφάγου.

— Ὁ κόσμος τοῦλάχιστον τὸ λέγει. — Καὶ τὴν ἐπισκέπτονται αὐτοὶ συχνά; — Ὅσον καιρὸν ὁ Ἀνεμοστρόβιλος δὲν ἐπαγγέλλεται τὸν καταδρομέα, ὅσον ὁ Ψυχαρπάχτης δὲν κυνηγᾷ ταῦρους καὶ ὅσον ὁ Γιουμαλάκ δὲν διατρίβει εἰς τὰ δάση, τὸν ἐπίλοιπον χρόνον περνοῦσι μετὰ τῆς Λάμιας.

— Χωρὶς νὰ ζηλοτυπῆ ὁ εἰς τὸν ἄλλον; — Λέγουσι ὅτι ἡ Λάμια ἔχει ἕνα τρόπον τόσον δεσποτικόν καὶ τόσον ἐπιτακτικόν, ὅσον ὁ Σουλτάνος, καὶ ὅτι ἀπαγορεύει εἰς αὐτοὺς νὰ ζηλοτυπῶσι.

— Τί σαρκαί εἶνε αὐτὸ ποῦ ἐδιάλεξεν. . . ἀλλὰ ἴσως, κύριε, ἐπειδὴ γνωρίζετε ὅτι εἶμαι Γασκόνος καὶ μὰς νομίζουσι ὡς ἄνθρώπους ψεύστας δι' αὐτὸ θέλετε νὰ μ' ἐμπαίξητε.

Ὁ πλοίαρχος Δανιὴλ ἀπάντησε πρὸς ταῦτα μὲ ἦθος σπουδαῖον, μὴ ἐπιδεχόμενον ἀντίρρησην.

— Ὅταν φθάσωμεν εἰς Μαρτινικήν, ἐρωτήσατε τὸν πρῶτον τυχόντα κρεολὸν τί εἶνε ἡ Λάμια, καὶ τὴν κατέραν τοῦ Θεοῦ νὰ ἔχω ἂν δὲν σὰς εἶπουν τὰ ἴδια περὶ τῆς γυναικὸς αὐτῆς καὶ τῶν τριῶν φίλων τῆς.

— Καὶ διὰ τὰ ἄπειρα πλοῦτη τῆς θὰ μοὶ εἶπουν τὰ αὐτὰ; ἠρώτησεν ὁ ἱππότης.

— Θὰ σὰς εἶπουν ὅτι τὸ Διαβολοχώριον εἶνε ἐν τῶν ὀραιωτέρων κτημάτων τοῦ τόπου καὶ ὅτι

ἡ Λάμια ἔχει ἐν κατάστημα εἰς Φερσαινωτέρην, καὶ ὅτι τὸ κατάστημα αὐτὸ διευθυρόμενον ἀπὸ ἑνα ἀνθρώπων της, φορτώνει κατ' ἔτος πέντε ἢ ἕξ πλοῖα καθὼς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἀπνητήσαμεν πρὸ ὀλίγου.

— Βλέπω τώρα τί πρέχει, εἶπεν ὁ ἰππότης μετ' ἤθος σκεπτικόν. Ἡ Λάμια φαίνεται ἐβαρύνθη τὰ πλοῦτη καὶ τὰς ἡδονὰς τοῦ κόσμου τούτου καὶ διὰ τὰ διασκεδάζῃ εἶνε ἰκανὴ νὰ ἔχη σχέσεις μετὰ καταδρομεῖς, μετὰ κυνηγούς, καὶ μετὰ ἀνθρωποφάγους ἀκόμη.

— Ἄν αὐτὸ τῇ ἀρέσκῃ, δὲν θὰ δυσαρεστῆται πολὺ, εἶπεν ὁ πλοίαρχος, ἀπὸ τὴν ἐκλογὴν της.

Τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ πάτερ Γριφὼν ἀνέβη εἰς τὸ κατάστρωμα· ὁ δὲ Κρουστιλλάκ ἀπευθυνθεὶς πρὸς αὐτὸν, τῷ εἶπε,

— Πάτερ μου, μᾶς λέγουσιν ἡμᾶς τοὺς Γασκόνους ὡς ψεύστας· ἀλλ' ὅσα οἱ κύριοι ἐδῶ μοι ἐδιηγοῦντο περὶ τῆς Λάμιας, εἶνε ἀράγε ἀληθῆ;

Τὸ πρόσωπον τοῦ πάτερ Γριφὼν, τὸ συνήθως γαλήνιον καὶ φαιδρὸν, ἐσκυθρώπασεν αἰφνης, καὶ ἀπεκρίθη μετὰ σοβαρότητος πρὸς τὸν τυχοδιώκτην.

— Τέκνον μου, μὴ πρόφερες ποτὲ τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς ταύτης.

— Πῶς, πάτερ μου, εἶνε ἀληθές; Ἀντικατέστησε τοὺς ἀποθανόντας συζύγους της ἀπὸ ἑνα καταδρομέα, ἀπὸ ἑνα κυνηγὸν καὶ ἀπὸ ἑναν ἀνθρωποφάγον;

— Ἄρκεϊ, τέκνον μου... σὰς παρακαλῶ, μὴ ὀμιλῶμεν περὶ τοῦ Διαβολοχωρίου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ συμβαίνόντων.

— Ἀλλὰ, πάτερ μου, ἡ γυνὴ αὕτη εἶνε τόσο πλουσία καθὼς λέγουσιν; ὑπέλαβεν ὁ Γασκόνος τοῦ ὁποῖου οἱ ὀφθαλμοὶ ἔλαμπον ἐκ φιλοχρηματίας. Ἐχει ἀπείρους θησαυρούς; εἶνε ὠραία; εἶνε νέα;

— Ὁ Θεὸς νὰ με φυλάξῃ τοῦ νὰ ζητήσω πληροφορίας περὶ αὐτῆς!

— Εἶνε ἀληθές ὅτι οἱ τρεῖς σύζυγοί της ἐφονεύθησαν παρ' αὐτῆς, πάτερ μου; Ἄν ἦνε τοῦτο ἀληθές, πῶς ἡ δικαιοσύνη ἄφησε τοιαῦτα ἐγκλήματα ἀτιμώρητα;

— Ἰπάρχουσιν ἐγκλήματα τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ διαφύγῃ τὴν ἀνθρωπίνην δικαιοσύνην, τέκνον μου, ἀλλ' οὐδέποτε διαφεύγουσι τὴν δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ. Ἄγνοῶ ἂν ἡ γυνὴ αὕτη ἦνε ὅσον τὴν λέγουσιν ἐνοχος· ἀλλὰ καὶ πάλιν σοὶ λέγω, υἱέ μου, νὰ μὴ ὀμιλῶμεν δι' αὐτήν, σὰς ἐξορκίζω...

εἶπεν ὁ Γριφὼν, τὸν ὁποῖον ἡ τοιαύτη συνδιάλεξις δυσηρέσκει.

Ἀφνης ὁ ἰππότης ἔλαβεν ἤθος σπουδαῖον καὶ μεγαλόφρον, ἔστριψε τὸν μύστακά του, ἐστάθη ἐπὶ τῶν πτερνῶν αὐτοῦ ὡς ἀλέκτωρ ἐτοιμαζόμενος εἰς μάχην, καὶ ἐφώναξε μετὰ θάρρους ἰδιόζοντος εἰς τοὺς Γασκόνους.

— Κύριοι, πόσας τοῦ μηνὸς ἔχομεν σήμερον; — Δεκατρεῖς, Ἰουλίου, τῷ ἀπεκρίθη ὁ πλοίαρχος.

— Λοιπὸν, κύριοι, νὰ μὴ ὀνομάζωμαι πλέον Κρουστιλλάκ, τὸ οἰκόσημόν μου νὰ καταρροπωθῇ ἐν ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον, εἰς τὸ πείσμα ὅλων τῶν κυνηγῶν, ὅλων τῶν καταδρομῶν καὶ ὅλων τῶν ἀνθρωποφάγων τῆς Μαρτινικῆς καὶ τῆς ἄλλης οἰκουμένης, ἡ Λάμια δὲν γείνη σύζυγος τοῦ Πολυφύμου Κρουστιλλάκ.

Τὸ ἐσπέρας καθ' ἣν ὥραν ἔμελλε ν' ἀποσυρθῇ εἰς τὸν κοιτωνίσκον αὐτοῦ, ὁ πάτερ Γριφὼν παραλαβὼν αὐτὸν κατὰ μέρος προσεπάθησε δι' ὅλων τῶν δυνατῶν μέσων νὰ μάθῃ ἂν ὁ Γασκόνος ἐγνώριζε καταλεπτῶς τὰ κατὰ τὴν Λάμιαν. Ἡ ἔκτακτος ἐπιμονὴ μετ' ἧς ὁ Κρουστιλλάκ ἐμερίμνα περὶ αὐτῆς καὶ τῶν περικυκλούντων αὐτὴν ἀνθρώπων, ἐγέννησεν ὑπονοίας εἰς τὸν ἀγαθὸν ἰσπερὶ, ὅστις ἀφοῦ ἐπὶ πολὺ συνδιελέχθη περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου μετὰ τοῦ ἰππότου, ἐπέισθη ὅτι ἐκεῖνος δὲν ἐλάλει ἐξ ἀπλῆς ματαιότητος καὶ ἐπιδείξεως.

— Δὲν θὰ παραιτήσω τὸν τυχοδιώκτην αὐτὸν εἶπεν ὁ Γριφὼν, βλέπων ἐκεῖνον ἀπομακρυνόμενον. Ἐχει ἤθος τρελοῦ καὶ ἀπονεοημένου, ἀλλ' οἱ προδοταὶ λαμβάνουσι πᾶν προσωπειὸν. Φεῦ! προσέθηκε θλιβερώς, τὸ τελευταῖον τοῦτο ταξίδιον μοὶ ἐπιβάλλει μεγάλα καθήκοντα πρὸς πάντας τοὺς κητοικοῦντας τὸ Διαβολοχωρίον. Νῦν τὸ μυστικὸν τῶν εἶνε οὕτως εἰπεῖν ἰδικόν μου, ἀλλ' ὄφειλαν νὰ πράξω ὅ,τι ἐπραξα, διότι τοῦτο ἀπῆται ἡ συνείδησίς μου... Εἶθε ἐπὶ πολὺ νὰ ἀπολαύσω τὴν εὐδαιμονίαν, τῆς ὁποίας εἶναι ἄξιοι, διαφεύγοντες τὰς γενομένας αὐτοῖς παγίδας... Ἄ! κινδυνώδεις ἔχθροι εἶνε οἱ βασιλεῖς... καὶ ἀκριβώτατα ἐνίοτε πληρώνει ὁ γεννηθεὶς εἰς τὰς βαθμίδας τοῦ θρόνου τὴν τιμὴν ταύτην... Φεῦ! ὑπέλαβεν ὁ ἀγαθὸς ἰσπερὶ μετὰ βαθύως στεναγμοῦ... πτωχὴ γυνὴ! λυποῦμαι νὰ ἀκούω τοσαῦτα κατὰ σοῦ λεγόμενα... ἀλλὰ εἰν' ἐπιζήμιον νὰ τὰ διασπέρψωμεν... αἱ φῆμαι αὗται ἀποτελοῦν τὴν ἀσφά-

λειαν τῶν εὐγενῶν αὐτῶν πλασμάτων, ὑπὲρ ὧν τοσοῦτον ἐνδιαφέρομαι.

Μετὰ νέαν δὲ σκέψιν ὁ πάτερ Γριφὼν εἶπεν, — Εἶχον πρὸς στιγμὴν ἐκλάβει τὸν τυχοδιώκτην αὐτὸν ὡς μυστικὸν κατάσκοπον τῆς Ἀγγλίας, ἀλλ' ἠπατήθη βεβαίως... Ἐν τούτοις θὰ ἐπαγρυπνῶ εἰς τὸν ἄνθρωπον τοῦτον... θὰ τῷ προσφέρω τὴν φιλοξενίαν, ὥστε οὐδὲν τῶν διαβημάτων του θὰ με διαφεύγῃ· ἄλλως τε θὰ εἰδοποιήσω τοὺς ἐν Διαβολοχωρίῳ φίλους μου νὰ ἦναι προβλεπτικοί, διότι ἀγνοῶ πρὸς τί ἡ ἔλευσις τοῦ Γασκόνου αὐτοῦ με ἀνησυχεῖ.

Σπεύδομεν νὰ εἰδοποιήσωμεν τὸν ἀναγνώστην ὅτι αἱ περὶ τοῦ ἰππότου ἰδέαι τοῦ ἰσπερὶ ἦσαν ἀβάσιμοι, διότι οὗτος δὲν ἦτο ἄλλο εἰμὴ τυχοδιώκτης, αἶον τὸν ὑπεδείξαμεν. Ἡ μεγάλη ἰδέα ἣν εἶχε περὶ αὐτοῦ ἦτο ἡ μόνη αἰτία τῆς ἐλπίδος τοῦ νὰ γείνη ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς σύζυγος τῆς Λάμιας.

Δ΄.

Ὁ οἶκος τοῦ ἐφημερίου.

Ἡ Δικὸρνη πρὸ τριῶν ἡμερῶν εἶχεν ἀγκυροβολήσει εἰς Μαρτινικὴν· ὁ δὲ πατερ Γριφὼν ἔχων ὑποθέσεις τινὰς νὰ περατώσῃ πρὶν ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἐφημερίαν του, ἔμενεν εἰσέτι εἰς Φορσαινωπύρην.

Ὁ ἰππότης Κρουστιλλάκ εὐρέθη μεταπεφυτευμένους εἰς τὰς ἀποικίας μετὰ τρία μόνον σκυῦδα εἰς τὸ θυλάκιον. Ὁ δὲ πλοίαρχος καὶ οἱ ἐπιβάται ἐξέλαβον ὡς φλυαρίαν τὴν ὑποχρέωσιν, ἣν ὁ τυχοδιώκτης ἔλαβε, νὰ κατηστῇ ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς σύζυγος τῆς Λάμιας.

Ἐν τούτοις ἐκεῖνος μακρὰν τοῦ νὰ παραιτήσῃ τὸ σχέδιον τοῦτο, προσεκολλᾶτο ἀπὸ τῆς ἐν Μαρτινικῇ ἀφίξεώς του ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς αὐτό. Ἐζήτησε πανταχοῦ πληροφορίας περὶ τοῦ πλούτου τῆς Λάμιας, καὶ ἔμαθεν ὅτι ἂν καὶ ἡ ὑπαρξὶς τῆς γυναικὸς ταύτης περιεβάλλετο μετὰ μυστηρίων καὶ ἀπείρους ὑποθέσεις, τὸ βέβαιον ὅμως ἦτον ὅτι κατεῖχεν ἀπείρους θησαυρούς. Ὡς πρὸς τὴν μορφήν, τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν καταγωγὴν της, ἐπειδὴ οὐδεὶς περὶ τούτων ἐγνώριζεν ἐκτὸς τοῦ Γριφὼν, δὲν ἠδυνήθη νὰ μάθῃ τίποτε. Ἦτο ξένη εἰς τὴν ἀποικίαν, ὁ δὲ ἐπιστάτης της, καθὰ ἔλεγον, εἶχεν ἔλθει πρὸ αὐτῆς διὰ νὰ τῇ ἀγοράσῃ λαμπρὰν φυτείαν καὶ οἰκοδομήσῃ τὸν οἶκον τοῦ Διαβολοχωρίου, κείμενον πρὸς βορρᾶν καὶ εἰς τὸν ἀπροσπελαστότερον τόπον τῆς Μαρτιν-

κῆς. Μετὰ τινὰς μῆνας ἐγνώθη ὅτι ὁ νέος κατόικος καὶ ἡ σύζυγός του ἦλθον· εἰς τὴν δύο ἀποικιοὺς, ὑπὸ περιεργίας ἐλαυνόμενοι, ἐτόλμησαν νὰ προβῶσι μέχρι τοῦ Διαβολοχωρίου, καὶ ἠξιώθησαν μὲν ἐκεῖ βασιλικῆς φιλοξενίας, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἰδῶσι τοὺς κυρίους.

Ἐξ μῆνας μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν ταύτην ἔμαθεν τὸν θάνατον τοῦ πρώτου τούτου συζύγου, θανόντος κατὰ τινὰ περιδιάβασιν, ἣν αἱ δύο σύζυγοι εἶχον κάμει εἰς τὴν παρακειμένην ἡπειρον· μετὰ ἐνὸς δ' ἔτους ἀπουσίαν καὶ χηρείαν, ἡ Λάμια ἐπανῆλθεν εἰς Μαρτινικὴν μετὰ δευτέρου συζύγου. Οὗτος πάλιν ἐβρέθη ὅτι ἐφονεύθη τυχαίως ἐν μέσῳ περιπάτου τινος, ὃν ἔκαμνε μετὰ τῆς γυναικὸς του, τουτέστιν ὀλισθήσας ἔπεσεν εἰς ἐν τῶν ἀχαιῶν βαράθρων, τὰ ὁποῖα συνεχῶς ἀπαντῶνται εἰς τὸ ἠφαίστειον ἔδαφος τῶν Ἀντιλλῶν. Αὐτὸ τοῦλάχιστον εἶπεν ἡ γυνὴ του, ἐξηγοῦσα τὸν θάνατόν του. Περὶ δὲ τοῦ τρίτου τῆς Λάμιας συζύγου καὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ οὐδὲν ὑπῆρχε γνωστόν.

Οἱ τρεῖς οὗτοι σύζυγοι, οἱ κατόπιν ὁ εἰς τοῦ ἄλλου τόσο ἐλευθέρως θανόντες, αἱ παράδοχοι φῆμαι, αἵτινες ἤρξαντο διαδιδόμεναι περὶ τῆς γυναικὸς ταύτης, προὐκάλεσαν τοῦ διοικητοῦ τῆς Μαρτινικῆς ἰππότου Κρουσέλ τὴν προσοχὴν· ἀνεχώρησε λοιπὸν μετὰ ἐν στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα διὰ τὸ Διαβολοχωρίον, φθάσας δ' εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους, εὗρεν ἕνα δούλον, ὅστις τῷ ἐπέδωκεν ἐπιστολὴν τινὰ ταύτην δ' ἀναγνοὺς ἐκεῖνος καὶ ὑπὸ εἶδους θάμβους καταληφθεὶς, διέταξεν εἰς τὴν συνοδείαν του νὰ τὸν περιμεῖνῃ καὶ αὐτὸς ἠκολούθησε τὸν δούλον.

Μετὰ τέσσαρας ὥρας ὁ διοικητὴς ἐπανῆλθε μετὰ τοῦ ὀδηγοῦ του καὶ ἔλαβε τὸν δρόμον τῆς Σαινπιέρης· τινὲς τῶν ἀκολουθῶν του παρετήρησαν ὅτι ἦτο πολὺ ὠχρὸς καὶ συγκεκνημένος, ἔκτοτε δὲ μέχρι τοῦ θανάτου του, ὅστις ἐπῆλθε μετὰ δεκατρεῖς ἀκριβῶς μῆνας, οὐδ' ἄπαξ καὶ ἠκούσαν προφέροντα τὸ ὄνομα τῆς Λάμιας.

Ὁ Κ. Κρουσέλ ἐξωμολογήθη λίαν ἐκτενῶς εἰς τὸν πάτερ Γριφὼν, τὸν ὁποῖον προσεκάλεσεν ἐκ Μακκούβας· παρετήρησαν δὲ ὅταν ἐξῆλθε τῆς ἐξωμολογήσεως, ὅτι εἶχε τὴν φυσιογνωμίαν λίαν σκυθρωπήν. Ἐκτοτε αἱ περὶ τῆς ὀλεθρίου καὶ μυστηριώδους Λάμιας φῆμαι ἐπληξήσαν, ἡ δαισιδαιμονία προσετέθη εἰς τὸν δρόμον, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐπροσφέρετο μετὰ φόβου. Ἐπιστεύετο ἀκράδαντως ὅτι αὕτη ἐφόνευσεν τοὺς τρεῖς συζύγους της, καὶ ὅτι διὰ τοῦ χουστίου ἀπέφυγε τὴν ποινήν τῶν νό-

μαν, εξαγοράζουσα διά πλουσίων δώρων τους διαφόρους δικαιοκτῆς οἴτινες ἤρχοντο.

Οὐδείς λοιπὸν ἐπεχείρησε νὰ ταραξῆ τὴν Λάμιν ἐν μέσῳ τοῦ ἀγρίου καὶ μονήρους καταφυγίου ὃ κατέκει, ἰδίως ἀφ' οὗτου ὁ Καραίθης, ὁ κυνηγὸς καὶ ὁ καταδρομεὺς ἐγένοντο, κατὰ τὸν κοινὸν λόγον, οἱ φίλοι καὶ οἱ παρήγοροι τῆς χήρας.

Μὲν ὅλον ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ κἀνὲν ἐγκλημα δὲν διέπραξαν, ἐγένοντο ὅμως καὶ περὶ τῆς ἀγριότητος των διηγήσεις μυθώδεις. Διεκήρυξαν, ἔλεγον, ὅτι θέλουσι καταδιώξει διὰ μίσους καὶ ἐκδικήσεως ἀδιαικλήτου πάντα ὅστις ἤθελε τολμήσει νὰ προβῆ μέχρι τοῦ Διαβολοχωρίου, καὶ ἡ φήμη αὕτη ἐπαναλαμβάνομένη καὶ ἐπιτεινομένη, ἔφραεν ἀποτέλεσμα, διότι οἱ κάτοικοι μὴ θέλοντες μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς των νὰ λύσωσι τὸ μυστήριον τῆς Λάμιαις μικρὰν ἔδιδον προσοχὴν εἰς αὐτὴν, καὶ ἀπητείτο τὸ ἀπλητισμένον θαῖρος τοῦ Γασκόνου διὰ νὰ τολμήσῃ τις νὰ ἐπιδιώξῃ αὐτὴν καὶ νὰ σκεφθῆ νὰ γείνη σύζυγός της.

Τοιαύτη ἦτον ἐν τούτοις ἡ ἀνέκκλητος τοῦ ἱππότη Κρουσιλλάκ ἀπόφασις· δὲν ἦτον ἄνθρωπος νὰ παραιτηθῆ τοσοῦτον εὐκόλως τῆς ὀπωσθήποτε παραλόγου ἐλπίδος τοῦ νὰ νυμφευθῆ γυναῖκα ἐκατομμυριούχου, εὐμορφον ἢ δύμορφον, νέαν ἢ γραιὴν ἀδιάφορον ὅ,τι καὶ ἂν ἦτο.

Τὴν ἐπιτυχίαν ἤλπιζε θαῖρῶν ἐπὶ τῆς ὠραϊότητος του, τοῦ πνεύματός του, τῶν χαρίτων του καὶ τοῦ κομποῦ ἅμα καὶ ὑπερηφάνου ἤθους του, διότι ὁ ἱππότης ἐξηκολούθει ἔχων περὶ ἑαυτοῦ ἐξαίρετον γνῶμιν. Ἐθάρρει ἐπίσης ἐπὶ τῆς ἐπιδεξιότητος αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς πανουργίας καὶ ἐπὶ τῆς γενναϊότητός του.

Τῶ ὄντι εἰς ἄνθρωπος ἔξυπνος καὶ ἀποφασιστικὸς, ὅστις οὐδὲν ἔχει καὶ οὐδὲν φοβείται, ὅστις πιστεύει εἰς τὸν ἀστέρα του, ὅστις λέγει ὡς ὁ Κρουσιλλάκ «Κινδυνεύω ν' ἀποθάνω ἐπὶ μίαν στιγμὴν διότι ὁ θάνατος δὲν διαρκεῖ πλέον ταύτης, δύναμαι νὰ ζήσω διὰ παντὸς ἐν εὐδαιμονίᾳ καὶ πολυτελείᾳ,» ἄνθρωπος, λέγομεν, τοιοῦτος δύναται νὰ κάμῃ θαύματα, καὶ μάλιστα ὅταν προτίθεται σκῆπὸν τόσον μέγαν, ὅσον ὁ Κρουσιλλάκ.

Ἐν τούτοις ὁ πάτερ Γριφὼν περατώσας ὑποθέσεις του τινὰς, αἵτινες τὸν ἐκράτουν εἰς Σαινπιερην, ἐπρότεινε εἰς τὸν ἱππότην νὰ τὸν συνοδεύσῃ εἰς Μακούθαν καὶ νὰ μείνῃ ἐκεῖ μέχρις οὗ ἢ Δικὸρνη ἤθελεν ἐτοιμασθῆ διὰ νὰ ἀπέλθῃ εἰς

Γαλλίαν. Ἡ Μακούθα δὲν ἀπέειχεν εἰμὴ τέσσαρας ἢ πέντε λεύγας ἐκ τοῦ Διαβολοχωρίου, ὥστε ὁ ἱππότης, ὅστις εἶχε δαπανήσει τὰ τρία σκουδα του καὶ εὐρίσκετο κατὰ συνέπειαν ἄνευ πόρου, ἐδέχθη τὴν προσφορὰν τῆς σεβασμιότητός του, χωρὶς νὰ τὸν πληροφορήσῃ ὅμως περὶ τῆς ἀποφάσεώς του ὡς πρὸς τὴν Λάμιαν, διότι δὲν ἤθελε νὰ τῷ ἀποκαλύψῃ αὐτὴν, εἰμὴ καθ' ἣν στιγμὴν προὔτιθετο νὰ τὴν ἐκτελέσῃ.

Ἀφοῦ λοιπὸν ἀπεχειρήθησαν τὸν πλοίαρχον Δανιήλ, ὁ ἱππότης καὶ ὁ ἱερεὺς ἐποδισθήσαν ἐπὶ μιᾶς πιρόγας, εὐνοοῦμενοι δὲ ἀπὸ καλῶν ἀνεμῶν ἀνεπέτασαν τὰ ἱστία διὰ τὴν Μακούθαν.

Ὁ Κρουσιλλάκ ἐφαίνετο ἀδιάφορος εἰς τὰ μεγαλοπρεπῆ καὶ νέα εἰς αὐτὸν θεάματα τὰ ὅποια τῷ προσέφερον αἱ παραλίας τῆς Μαρτινικῆς ἐκ μέρους τῆς θαλάσσης. Τὰ δένδρα καὶ τὰ φυτὰ πανταχόθεν φυόμενα ἐν ἀφθονίᾳ εἶχον τὴν τῶν τροπικῶν χροιάν ἐκείνην, ἥτις τὰ ἐξομοιοῖ πρὸς μέταλλον, οὐρανὸς δὲ μαγευτικὸς ἐπηύξανε τὴν χάριν τῆς γῆς.

Ὁ τυχοδιώκτης ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς μηχανικῶς προσηλωμένους ἐπὶ τῶν αὐλακίων, τὰ ὅποια ἡ πιρόγα διέγραφεν ὀπισθεν αὐτῆς ἐνόμιζεν ὅτι βλέπει ἐξαστράπτοντας τοὺς ἀδάμαντας τῆς Λάμιαις. Ἡ ἐπὶ τῆς νήσου χλόη ἀνελάλει εἰς τὸν νοῦν τοῦ Γασκόνου τὰς σμαράγδους τῆς χήρας, ὅσας δὲ ἡ θάλασσα σχιζομένη ὑπὸ τῆς λέμβου κατέπιπτεν εἰς ἀφροσάσας σταγόνας, ἐνόμιζεν ὅτι ἔβλεπε τοὺς σάλκους τῶν μαργαριτῶν, τοὺς ὁποίους εἶχεν ἡ τρομερὰ κάτοικος τοῦ Διαβολοχωρίου.

Ἀλλὰ καὶ ὁ πάτερ Γριφὼν ἦτον ἐπίσης βαθέως ἀψησολημένος ἀφοῦ ἀνεπόλησε τοὺς ἐν Διαβολοχωρίῳ φίλους του, ἔστρεψε τὴν διάνοιαν μετ' ἀνησυχίας ἅμα καὶ χαρᾶς εἰς τὸ μικρὸν ποιμνιὸν του τῶν πιστῶν, εἰς τὸν κηπὸν του εἰς τὴν ἀπλὴν καὶ πτωχὴν ἐκκλησίαν του, εἰς τὴν γραιὴν ὑπερέτριάν του, εἰς τοὺς δύο νίγρους του, οὗ καθίστα τὴν δουλείαν προσφιλῆ, εἰς τὸν κῆνᾶ του τέλος. Τὴν τρίτην ὥραν ἡ λέμβος ἐφθασεν εἰς Μακούθαν.

Τὸν πάτερ Γριφὼν δὲν ἐπερίμενον οἱ κάτοικοι ἢ πιρόγα εἰσῆλθεν εἰς μικρὸν τινα κόλπον, οὐχὶ μακρὰν τοῦ ποταμοῦ ὅστις βρέχει τὴν συνοικίαν ταύτην, μίαν τῶν γονιμωτέρων τῆς Μαρτινικῆς.

Ὁ πάτερ Γριφὼν ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ βραχίονός τοῦ ἱππότη.

(Ἐπειτα ἡ συνέχεια.)

ὍΠΟΙΑ ΤΙΣ ΕΙΝΑΙ Ἡ ΑΜΕΡΙΚΗ

ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ΜΑΡΚΕΛΛΟΥ ΜΠΟΝΩ (1)

Πόσον ἐξεπλάγημεν βλέποντες τὴν ἀτμμάξαν ἐφ' ἧς ἐταξιδεύομεν διερχομένην διὰ πολλῶν πόλεων ἐκ μέσου τῶν παλυανθρωποτέρων ἀγριῶν τὰ ὄρηματα, οἱ διαβάται καὶ τὰ παίζοντα παιδιά ἀπομακρύνονται ἡσυχῶς καὶ δυστυχήματα σπανιώτατα συμβαίνουσι, διὰ τὸν λόγον ὅτι τὸ αἶσθημα τῆς αὐτοσυντηρήσεως καθίστα μὲν τὸν ἄνθρωπον φρόνιμον καὶ ἀγρυπνον πρὸς ἀποφυγὴν τῶν κινδύνων, ἀλλ' ὅχι καὶ δειλόν. Ἄλλ' εἶναι ἀληθὲς ἀφ' ἑτέρου ὅτι αἱ ἀτμμάζαι διαβαίνουσι διὰ τῶν πόλεων ἐλαττόνουσι τὴν ταχύτητα αὐτῶν, ἐνῶ ταύτοχρόνως μέγας τις κώδων ἤρμοσμένος ἐπὶ τῆς ἀτμομηχανῆς κωδωνίζει ἀδικλείπτως. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Ἀμερικανικοὶ σιδηρόδρομοι ἔχουσι μέτρον τὴν αὐστηρὰν οἰκονομίαν, καὶ ἐπειδὴ ἡ συντήρησις ὁδοφυλακείων εἰς μέρη ἀπόκεντρα καὶ ἀκατοίκητα θὰ ἀπέβαινε πολυδάπανος εἰς τὰς ἐταιρίας τῶν σιδηροδρόμων, τοὺς ὁδοφύλακας ἀντικατέστησαν διὰ πινακῶν ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀναγινώσκειται ἡ ἐξῆς ἀγγελία. «Προσέχετε ὅσας ἀκούετε τὸν κώδωνα τοῦ σιδηροδρόμου.»

Ἐν Ἀμερικῇ ὁ διὰ τοῦ σιδηροδρόμου ταξιδεύων βλέπει πράγματα ἀλλόκοτα καὶ ἐκπληκτικά, οὕτω, φέρ' εἰπεῖν, ἐνῶ διηρχόμεθα δι' ἐρήμων ἀκατοικητῶν, ὅπου οὐδὲ κἂν δαμάλεις ὑπάρχουσι πρὸς ἀποδιώξιν, ἐκεῖ ἐξ ἀπροόπτου ἡ συνοδεία σταματᾷ, καὶ εἰς τῶν ὑπαλλήλων ἀναγγέλλει ὅτι ἐφθάσαμεν εἰς τὸν δεῖνα σταθμόν.

Ὁ ταγματάρχης καὶ ἐγὼ κυττάζομεν τότε κύκλω ἡμῶν μετὰ περιεργείας ζητοῦντες ἔχνος ἄνθρωπίνου κατοικίας.

— Ἐγὼ δὲν βλέπω, εἶπεν ὁ σὺρ Ἰάκωβος πρὸς τὸν Ἀρθούρον, οὐδαμοῦ σταθμόν.

— Δὲν βλέπετε, διότι τῶντι δὲν ὑπάρχει, ἀπεκρίθη ὁ ὁδηγὸς μας, ἴσως ὅμως κατόπιν ὑπάρξῃ. Ἄλλ' οὐχ ἦττον ἡ ἅμαξα σταματᾷ καὶ ἀπαγγέλλεται τὸ ὄνομα, διὰ τοῦ ὁποίου θὰ ὀνομασθῇ ἐν τῷ μέλλοντι ὁ σταθμὸς. Τοῦτο δὲ προξενεῖ ἀρίστην ἐντύπωσιν ἐπὶ τῶν γεωγραφικῶν πινακῶν, ἂν καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος οὐδὲς καταβαίνει ἀπὸ τῆς ἀμάξης καὶ ψυχὴ ζωσα οὐδαμοῦ φαίνεται.

(1) Συνέχεια ἀπὸ φυλλαδίου 88.

— Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, προσεῖπεν ὁ ταγματάρχης καυχάζων, ὅτι ὁ ἀμερικανικὸς λαὸς εἶναι νοστιμώτατος καὶ ὑπερχαίρω διότι ἀπεφάσισα νὰ τὸν γνωρίσω ἐκ τοῦ σύνεγγυς.

— Μὴ γελάτε, ταγματάρχα, ὑπέλαβεν ὁ Ἀρθούρος, διότι τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι ὅσον τὸ νομίζετε γελοῖον. Ὁ σιδηρόδρομος ἐν Ἀμερικῇ εἶναι τοῦ πολιτισμοῦ ὁ πρόδρομος ὅπου ἂν τῆς ἐρήμου εἰσχωρήσῃ, κτίζει πόλεις καὶ πολλάκις πανδοχεῖον εἰς ἀπώτατα καὶ ἀκατοίκητα μέρη συστήθην χάριν τῶν ἀτμοδρομούντων, ἐγένετο πυρὸν χωρίου μετασχηματισθέντος κατόπιν ὡς διὰ μαγείας εἰς πόλιν ἐπισημοτάτην. Ὡ! εἶναι μέγας τῶντι λαὸς ὁ λαὸς τῆς Ἀμερικῆς. Ἀλλὰ διατὶ νὰ ἔχῃ τόσῳ κικῶς διωργανωσμένην ἀστυνομίαν, ὥστε νὰ μὲνωσιν ἀτιμωρητοὶ οἱ κλέπται;

— Καλέ μου Ἀρθούρε, εἶπον ἐγὼ τότε πρὸς αὐτὸν, ἐξακολουθεῖ πάντοτε νὰ σκέπτεσαι περὶ τοῦ ἀπίστου σου συνεταίρου;

— Σκέπτομαι, καὶ θὰ σκέπτομαι, ἀπεκρίθη, ἔωσὺ διὰ τῆς σκέψεως εὖρω τίνι τρόπῳ νὰ τὸν συλλάβω.

— Σκέφθητι, σκέφθητι, εἶπεν ὁ ταγματάρχης εἰρωνικῶς ὑπομειδιῶν, διότι ὅπως ἂν ἔχῃ οἱ συλλογισμοὶ σου, ἂν δὲν ὠφελήσῃ τὸν συνεταῖρόν σου, δὲν θὰ τῷ προξενήσῃς ὅμως καὶ βλάβην καμμίαν ἀναντιβρήτως.

Ἐγγὺς τοῦ Βουφάλου ἡ χώρα ἔχει τι ἀγριὸν καὶ ἀκαλλιέργητον κατὰ μακρὰς μόνον ἀποστάσεις βλέπει τις σπανίως ἐν μέσῳ τῶν ἀγρίων καὶ πυκνῶν δασῶν τὴν παρὰ τοῖς Ἀμερικανοῖς καλουμένην log-house, δηλαδὴ καλύθην κατεσκευασμένην ἐκ γιγαντιαίων κορμῶν δένδρων ὀριζοντίως ἀλληλεπιθέτων καὶ χορηγοῦσαν τὸ πρῶτον ἄσυλον εἰς τὸν ἐκχερωτὴν τῶν γαιῶν, ὅστις ἀφοῦ οὕτω πως οἰκοδομήται τὸ κατάλυμά του ἐνθεται πῦρ εἰς τὰ κύκλω αὐτοῦ δάση τὰ δεθρία καὶ τὰ ἐρπετὰ προσβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ πυρὸς φεύγουσι πανταχόθεν ὠρούμενα, κρίζοντα καὶ συρίζοντα, ὡσάν ἦσαν πράγματι δαίμονες. Ἀφοῦ τὸ πῦρ περατώσῃ τὴν ἐργασίαν του, ὁ ἐκχερωτῆς ἐκρίζωνει τοὺς ἐναπολειφθέντας κορμούς τῶν δένδρων διὰ τινος ἐργαλείου, ὁμοιάζοντος πρὸς γιγαντώδες ἐκπωματιστήριον, τὸ ὅποιον ἐμπήγνυται βαθύως εἰς τὸν κορμὸν καὶ τότε, βοηθεῖς ἀτμοκινήτου μηχανῆς μετρίας δυνάμεως, ἢ τῆ συναρωγῆ πολλῶν χειρῶν, τὸ δένδρον εὐκολώτερον ἐκρίζουται. Τὸ ἔργον εἶναι λίαν ἐπίπονον καὶ μακρὸν καὶ ἐπικίνδυνον, ἔνεκα τῶν νοσῶδων ἀναθυ-

μιάσεων τῆς γῆς ἐξ ὧν ἐπέρχονται πυρετοὶ περι-
δικοί θανατηφόροι πολλάκις. Διὰ καὶ πολλοῦ θου-
μασμοῦ καὶ ἐπικίνδου ἄξιαι εἶναι οἱ ἐκχερῶνται,
οἵτινες ἐν Ἀμερικῇ εἶναι αἱ προμηθεῖς τῆς ἀνθρω-
πότητος.

Ἐν τούτοις ἐφθάσαμεν εἰς Βούφαλο μετὰ τερ-
πνοτάτην ὁδοπορίαν, ποικιλιθεῖσαν διὰ πολλῶν
καὶ θαυμαστῶν τῆς φύσεως θεαμάτων, ἐν οἷς ἀ-
ξιοσημείωτα ὁ παταμὸς Mohauk, ὅστις εἰς Ba-
kton καταπίπτει ἀπὸ διακοσίων ποδῶν ὕψους,
οἱ ἐτι ὑψηλότεροι καταρράκται τοῦ Trenton, ἡ
λίμνη τοῦ Cayuga καὶ ἡ ἐπ' αὐτῆς γέφυρα, ἥς τὸ
μῆκος εἶναι ὅσον ἐνὸς μιλίου, τὰ περιχώρα τῆς
Γενέβης καὶ τοῦ Ρώσσεστερ κ. τ. λ. Ὡστε ἐν ἄλ-
λοις λόγοις προητοιμάσθημεν θαυμασίως εἰς ὑ-
ποδοχὴν τῶν ἐντυπώσεων, τὰς ὁποίας θὰ μᾶς
προξενήσωσιν οἱ ἀπαράμιλλοι καταρράκται τοῦς
ὁποίους θὰ ἐπισκεφθῶμεν. Ἡ ὀλιγώρος διαμονὴ
ἡμῶν εἰς Βούφαλο ἤρκεσε νὰ μᾶς πείσῃ περὶ τοῦ
λαμπροῦ μέλλοντος τοῦ ἐπιφυλασσομένου εἰς τὴν
πόλιν ταύτην, ἥτις ἐν ἔτει μὲν 1825 περιεῖχε
δύο χιλιάδας πεντακοσίους κατοίκους, σήμερον
δὲ ἀριθμεῖ πενήτην χιλιάδα. Ὑπολείπεται ἡ-
μῖν δρόμος δεκαπέντε περίπου μιλίων μέχρις οὗ
φθάσαμεν εἰς τοὺς καταρράκτας, τὸ δὲ διάστημα
τούτου διανύομεν ἐφ' ἀμάξης ἐξευγμένης εἰς δύο βω-
μαλαίους ἵππους. Ὅσω πλησιάζομεν ψυθιρισμὸς
τις ἀκουόμενος ἀνεπαίσθητος τὸ κατ' ἀρχάς, ἰσχυ-
ρότερος δὲ κατόπιν καὶ τελευταῖον μεταβληθεὶς
εἰς βοὴν βροντῆς, ἀποβροφᾷ ὅλους τοὺς διαλο-
γισμούς μας. Ἀπὸ τινος μάλιστα ὥρας σιωπῶντες
καὶ πεφοβισμένοι, ὡσανεὶ διατελοῦντες ὑπὸ ἰσχυ-
ρὸν γόητρον, ἀκροάζομεθα τὸν φρικαλέον αὐτὸν
μυκηθμόν.

— Κύριοι, λέγει πρὸς ἡμᾶς ὁ ἀμακῆλάτης, με-
τὰ πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας φθάνομεν ἀπέναντι τοῦ
Νιαγάρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

Ὁ Νιαγάρας.

Ἰσχυροὶ ἐν τῇ φύσει μεγαλοπρεπεῖ θεάματα
μὴ δυνάμενα οὐδ' ὑπὸ τοῦ φυσιογράφου νὰ πα-
ρασταθῶσι πιστῶς, οὐδ' ὑπὸ τοῦ ζωγράφου ν' ἀ-
πεικονισθῶσιν. Ἐν τούτοις κατὰ πρῶτον λόγον
πρέπει νὰ καταταχθῶσιν οἱ καταρράκται τοῦ
Νιαγάρα.

Διὰ ποίων λόγων ἢ διὰ ποίων χρωμάτων νὰ
παραστήσωμεν ἔστω καὶ ἀμυδρότατα εἰς τοὺς
περιέργους ἡμῶν ἀνυγνώστως τὸ ἀφελές τοῦ ἀπα-

ραμίλλου τούτου θεάματος, ἔνθα τὸ ὠραῖον ἀνα-
μίγνυται μετὰ τοῦ φοβεροῦ, τοῦ θεάματος τού-
του, τὸ ὅποιον ἐπλάσθη, φαίνεται, ἵνα ἀποδείξῃ
εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν σμικρότητα καὶ τὴν ποτα-
πότητα αὐτοῦ, καὶ ἵνα διδάξῃ αὐτῷ τὸ σωτήριον
μάθημα τῆς ταπεινοφροσύνης; Ἐὰν μὴ ἴδῃ τις
τὴν θεσπεσίαν ταύτην σελίδα τοῦ μεγάλου βι-
βλίου τοῦ Πλάστου, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τὴν βροντὴν
τῶν παφλαζόντων ὑδάτων τοῦ φοβεροῦ τούτου
καταρράκτου, τοῦ ἀναμιμνήσκοντος τὸν μέγαν
κατακλυσμόν, εἶναι ἀδύνατον νὰ πιστεύσῃ εἰς
τὴν ὑπαρξίν τοιούτου φαινομένου. Τόσω δ' ὑπε-
ρέχει ὅλα τῆς φαντασίας τὰ ἰνδάλματα, ὥστε εἰς
τὸν ἰδόντα αὐτὸ ἔπτω καὶ ἄπαξ μόνον, οὐδέποτε
πλέον ἐξασθενεῖται ἡ πρώτη ἐντύπωσις. Τὸ ὄμμα
τοῦ παρατηρητοῦ προσβλέπει μετὰ θάμβους καὶ
τρόμου τὰ ὑδάτινα ἐκεῖνα βέμβυκα τὰ προξενούν-
τα ἰλιγγίασιν, ἅτινα ἀπὸ ὕψους ἐνὸς μιλίου πε-
ριδινούμενα κατακρημνίζονται ἀνὰ ἐννεήκοντα
χιλιάδας τόνους τὴν ὥραν, καὶ μετ' ἀκαθέκτου
ὀρμῆς καταβυθίζονται εἰς τὰ διχυρῆ τοῦ ποτα-
μοῦ ὕδατα, μετὰ πατάγου ὁμοιάζοντος ἀένναον
βροντῆν καὶ διαγράφοντα μυριόφωτον τόξον.

Ἄλλοτε, εἰς μεμακρυσμένην ἐποχὴν, τὰ μέρη
τὰ περιστέφοντα τὴν πολύκροτον καὶ συγκινη-
τικὴν τῶν καταρρακτῶν εἰκόνα, εἶχον τι μεγα-
λοπρεπὲς καὶ ἄγριον καταμαγεῦον τὸν ὄρωντα
ἀλλὰ σήμερον ὁ πολιτισμὸς τὰ πάντα μετήλλα-
ξε, καὶ τὰ μὲν ἀρχέγονα δάση μετετρέπησαν εἰς
κχνονικούς ἀγγλικούς κήπους, οἱ δὲ ξηροὶ καὶ
ἄφοροι βράχοι ἐκαλύφθησαν ὑπὸ μεγάλων καὶ
εὐπρεπῶν οἰκιῶν. Ἐκεῖ δὲ ὅπου ἄλλοτε σαρκοβόρα
ζῶα ἐπικρεμάμενα ἀπὸ τῶν κλάδων ποταμίου
τινος δένδρου, ἤρπαζον κατακερματισμένα πτώ-
ματα ἄρκτων, ἵπποποτάμων καὶ ἄλλων θηρίων,
τὰ ὁποῖα συμπαρέσυρε καὶ κατεσύντριβε τὸ ταχὺ
τοῦ καταρράκτου βέμβυκα, σήμερον ἐργάζονται
διάφορα ἐργοστάσια, οἷον χαρτοποιεῖα, ὑλοτομεῖα
καὶ τὰ τούτων ὁμοια τῶν ὁποίων αἱ μηχαναὶ —
ὦ, τῆς ἐλεεινῆς καταπτώσεως ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς
ποιήσεως εἰς τὴν τετριμμένην πεζότητα! — δέ-
χονται τὴν κίνησιν ἐκ μιᾶς μερίδος τῶν ὑδάτων
τοῦ καταρράκτου μετατροπέντος οὕτως εἰς βιο-
μηχανικὸν στοιχεῖον. Δὲν βλέπεις ἄλλο παρά
ἀτμόπλοια πανταχόθεν αὐλακωνόντα τὸν ποτα-
μόν, καὶ ἐκεῖ ἔνθα ἄλλοτε ὁ ἄγνός συγγραφεὺς
τῆς εὐσεβοῦς καὶ εὐαισθητοῦ Ἀττάλα; (!) κηθ-

(!) Ὁ Σατωβριάνδος. Σ. Μ. σελ. 107.

μενός παρεδίδοτο εἰς ἐκστάσεις θυμῆρις, τὸ κερ-
δοσκοπικὸν πνεῦμα τῶν Ἀμερικανῶν ὠκοδόμησεν
ἐπικερδὲς ξενοδοχεῖον!

Οἱ καταρράκται τοῦ Νιαγάρα (ἐκ τῆς ἰνδικῆς
λέξεως Nyakarra, σημαίνουσιν ὕδωρ κεραυνόη-
ρον) σχηματίζονται, ὡς γνωστὸν, ἐκ τοῦ φερω-
νύμου ποταμοῦ τοῦ ἐνοῦντος τὰς δύο λίμνας Erie
καὶ Ontario καὶ διαχωρίζοντες εἰς τὸ μέρος
ἐκεῖνο τὸ κράτος τοῦ Νεοβοράκου ἀπὸ τῆς Κα-
ναδικῆς. Ἡ δὲ νῆσος τῆς Αἰγὸς δίχα διαχωρί-
ζουσα τὸ βέμβυκα σχηματίζει οὕτω δύο καταρρά-
κτας, ἐξ ὧν ὁ μὲν καλεῖται ἀμερικανικός, ὁ δ'
ἕτερος καναδικός, ὅστις καὶ εἶναι πολλῷ ὑπέρι-
τος τοῦ πρώτου κατὰ τὴν ποσότητα τοῦ ὕδατος
διὰ νὰ θαυμάσῃ δέ τις αὐτὸν ἐν ἀπάσῃ τῇ με-
γαλοπρεπείᾳ του, πρέπει ν' ἀναβῆ, ὡς ἐπράξα-
μεν καὶ ἡμεῖς, εἰς τὸ δῶμα τοῦ ξενοδοχείου
Clifton, ἔνθα καταλύσαμεν. Ἐκεῖθεν τρόντι οἱ
ὀφθαλμοὶ μετ' ἀπληγίας προσηλούμενοι εἰς τὸ
καινοφανὲς θεῖμα τὸ προυνισαζόμενον αὐτοῖς δὲν
ἀποσπῶνται εὐκόλως· τόσον τὸ πρᾶγμα ὑπερτε-
ρεῖ οἰκασθήποτε γενομένης περιγραφῆς! Καὶ ὅμως
ἐπέσθη ἐξ ἰδίας πείρας ὅτι διὰ νὰ λάβῃ τις ὡς
οἷόν τε σαφὴ ἰδέαν τοῦ φαινομένου τούτου πρέπει
νὰ τὸ κατοπτρῶσῃ ἐπανειλημμένως καὶ ἐκατέρω-
θεν τῶν ὄχθων, ἐκ τε τῆς ἀμερικανικῆς καὶ ἐκ τῆς
Καναδικῆς. Τοῦθ' ὅπερ ἐπράξαμεν ὀδηγούμενοι
ὑπὸ τοῦ πολυτρόπου Ἀρθούρου, ὅστις κατ' ἀρχάς
μᾶς παρεκίνησε νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὰ κατὰ μῆ-
κος τῆς καναδικῆς ὄχθης εὐρισκόμενα ἐργαστή-
ρια τῶν ἰνδῶν, ἐν οἷς οὗτοι πωλοῦσι τὰ προϊόντα
αὐτῶν, συνιστάμενα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς σά-
κους, ἐμβάδας, πίπας, σκιαδία, βραδία καὶ ὅπλα
παντοίας ὕλης καὶ ἀλλοκότου κατασκευῆς. Ἠγο-
ράσαμεν ἱκανὰ ἐκ τῶν προϊόντων τούτων τῆς ἰν-
δικῆς τέχνης, τὰ ὁποῖα παρέσχον εἰς τὸν συνταγ-
ματάρχην ἀφορμὴν ἐμβριθοῦς μελέτης ἐπὶ τοῦ
ἀνθρώπου, διατελοῦντος ἐν ἀγρίᾳ καταστάσει.
Ἰδίως δὲ τὴν συμπάθειάν του ἐφείλκυσε νέα τις
ἰνδὴ ἔχουσα ὀφθαλμοὺς ἐκφραστικούς, τρόπους
χαριέντας, ἂν καὶ κατὰ τι ἀποτόμους, φυσικῶ τῷ
λόγῳ, καὶ ἔφρασεν μεγάλην πρὸς τὸ ἐμπόριον. Ὁ
Σὶρ Ἰάκωβος ἀπέτεινε πρὸς αὐτὴν τινὰς ἐρωτή-
σεις· ἀλλ' ἐκείνη ἀπεκρίθη διὰ λέξεων ἀκατανόη-
των.

— Δὲν ἤξευρε τὴν Ἀγγλικὴν, εἶπεν ὁ ταγμα-
τάρχης, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Ἀρθούρον· δὲν
ὁμιλεῖ φαίνεται, παρὰ τὴν γλῶσσαν τῆς πατρί-
δος τῆς, εἶναι λυπηρὸν, διότι πολὺ ἐπεθύμουν νὰ

τὴν ἐξετάσω περὶ τῶν ἐθίμων τῆς φυλῆς τῆς καὶ
πρὸ πάντων περὶ τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὅποιον οἱ
ἄγριοι κατασκευάζουσι τὰ διάφορα αὐτὰ εἶδη, τὰ
ὁποῖα τόσω ὀλίγον ὁμοιάζουσι πρὸς τὰ ἐν Εὐρώ-
πῃ καταγεγραμμένα, καὶ φρονῶ ὅτι Εὐρωπαῖοι δὲν
δύνανται νὰ τ' ἀπομιμηθῶσι.

— Ἐχετε τοιαύτην πεποίθησιν, ταγματάρχα;
εἶπεν ὁ Ἀρθούρος.

— Δὲν ἀμφιβάλλω παντάπασι, ἀπεκρίνατο ὁ
Σὶρ Ἰάκωβος, διότι οἱ ἄγριοι ἔχουσι ἰδιαιτέραν
δεξιότητα καὶ εὐκαμψίαν. Ἡμεῖς οἱ Εὐρωπαῖοι
ὑπερέχομεν κατὰ τὸ αἶσθημα τοῦ καλοῦ, ἀλλ'
εἴμεθα ὑποδεέστεροι κατὰ τὴν ἐπιδεξιότητα τῆς
χειρὸς καὶ τὴν ὑπομονήν. Τί φρονεῖτε, ὑμεῖς κύριε
Μπονῶ;

— Ἐγώ, ἀπεκρίθη γαλλιστί, φρονῶ ὅτι οἱ
συμπατριῶταί μου εἶναι ἱκανοὶ ν' ἀπομιμηθῶσιν
ὅλα τὰ τεχνουργήματα τῶν ἀγρίων ἐὰν ἐπιχειρή-
σωσι, καὶ ὅτι αἱ νῆαι ἡμῶν Παρισίαι ἐργατίδες
μετὰ μηνιαίαν μόνον μαθητείαν δύνανται νὰ κα-
τασκευάσωσι παρόμοια πράγματα μὲ τὸσαύτην
ἐντέλειαν ὥστε νὰ μὴ διακρίνωται ἀπὸ τῶν
πρωτοτύπων.

— Μόλις ἐπρόφερα τὰς λέξεις ταύτας καὶ ἰδοὺ
ἡ νέα ἰθαγενὴς ἐκρήγνυται εἰς γέλωτα ἄσβεστον
καὶ ταυτοχρόνως, ἀνοιχθείσης ἐσωτερικῆς τινος
θύρας, ἐφάνησαν καὶ ἄλλα ἄτομα γελῶντα, ὡς ἡ
σύντροφός των, καὶ κρατοῦντα ἀνὰ χεῖρας διά-
φορα ἰνδικὰ τεχνουργήματα ἡμιτελῆ.

— Ὁ κύριός μου, εἶπε πρὸς ἡμᾶς ἐν ἐξαιρέτῳ
γαλλικῇ γλώσσῃ ἐκείνη ἦν ἐξελάβομεν ἀντὶ Ἰνδῆς,
μὴ ὀργισθῆτε κατ' ἐμοῦ ὅτι σὰς ἠπάτησα καὶ
δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσω τὸν γέλωτα ἀκούσασα
τὰς ὀρθοτάτας παρατηρήσεις τοῦ κυρίου (καὶ διὰ
τοῦ θαυμάλου μὲ εἶδεξαι μὲ ὕψος πονηρὸν) περὶ
τῆς ἱκανότητος τῶν παρισίων τεχνιτῶν εἰς ἀπο-
μίμησιν ἰνδικῶν ἔργων.

— Εἶθε λοιπὸν Παρισινή, ἠρώτησεν ὁ Σὶρ
Ἰάκωβος Κλίντων μὲ ἦθος κατηχυμμένον.

— Εἰς τὰς διαταγὰς σας προθυμοτάτη, κύριε·
ἐγεννήθη ἐν τὴν ὁδὸν ἀγίου Διονυσίου, καὶ μό-
λις πρὸ ἑξ μηνῶν ἦλθον εἰς Ἀμερικὴν μὲ τὸν
πατέρα μου, τὴν μητέρα μου, τὰς δύο μου ἀδελ-
φὰς καὶ τὸν παρόντα ἐδῶ ἀδελφόν μου.

— Ἔστε, εἶπεν ὁ Σὶρ Ἰάκωβος, τὰ εἰς τὸ ἐρ-
γαστήριόν σας ἐκτεθειμένα ἐργάγματα δὲν προέρ-
χονται ἀπὸ τόπου ἀγρίους;

— Ὅλα κατασκευάσθησαν ἐδῶ εἰς τὸ ὄπισθεν
ἐργαστήριον παρὰ τῶν συγγενῶν μου.

— Πραγματικῶς, προσέθηκεν ὁ πατὴρ τῆς ψευδοειδήσεως, ἀλλ' ὁμολογητέον ὅτι καὶ πρὶν ἀπέλθωμεν ἐκ Γαλλίας δὲν ἤμεθα ἀπειροὶ εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἐργασίας, διότι ἡ σύζυγός μου καὶ ἐγὼ ἐπὶ μακρὸν χρόνον εἰργάσθημεν εἰς ἓν Παρισινὸν κατάστημα τὸ ὁποῖον ἐπρομήθευεν εἰς τοὺς φιλοκάλους τὰ περιεργότερα τῶν σκευῶν τὰ ὁποῖα μεταχειρίζονται οἱ ἄγριοι, ὡς, φέρ' εἰπεῖν, βέλῃ φαρμακερὰ, πανοπλίαις ὀπλαρχηγῶν, ξόπαλα, περικεφαλαίας, πιρόκας καὶ τὰ τοιαῦτα.

— Θαυμάσια, εἶπεν ὁ ταγματάρχης ἀποτεινόμενος πρὸς με, τῶρα ἐννοῶ ὅτι μόνον οἱ πολιτισμένοι ἄνθρωποι, δύνανται νὰ παρασταθῶσιν ὡς γνήσιοι ἄγριοι.

— Ἐν τούτοις, κύριε, μὲ μᾶς λησμονήσητε, εἶπεν εὐθύμως ἡ νέη ἀνθρωποφάγος τῆς ὁδοῦ Ἀγίου Διονυσίου, ὅσῳκις χρειασθῆτε πράγματα ἀξιοπρίεργα, δυνάμεθα μάλιστα νὰ κατασκευάσωμεν κατὰ παραγγελίαν σας ἐργόχειρα πρωτοφανῆ καὶ μοναδικά.

— Μὴ ἀμφιβάλλητε, κυρία, ὅτι θὰ σας ἐνθυμηθῶ, ἀπεκρίθη ὁ σὺρ Ἰάκωβος, καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέστειλε δι' ἐνὸς ὑπρέτου τὰς ἀγορασθείσας σπανιότητας εἰς τὸ ξενοδοχεῖον Clifton, μεθ' ὃ μετέβημεν ἵνα θαυμάσωμεν μετὰ τὸ θαῦμα τῆς φύσεως, τὸ θαῦμα τῆς τέχνης δηλαδὴ τὴν γέφυραν Great suspension bridge, καλουμένην.

Ἡ κρεμαστὴ αὕτη γέφυρα, εἰς τὴν πρωτοφανῆ κατασκευὴν τῆς ὁποίας διετρανώθη τὸ τεραστίον τῆς ἀμερικανικῆς μεγαλοφυΐας, συγκροτεῖται ἐκ δύο στρωμάτων σιδηρῶν ἀλληλεπιθέτων παραλλήλως ἐν ἀποστάσει ὀκτῶ μέτρων καὶ διὰ μὲν τῆς κάτω γεφύρας διαπορεύονται ἀποκλειστικῶς οἱ διζῶντες καὶ τὰ ἄμαξια, ἐπὶ δὲ τῆς ἄνω διέρχεται ὁ σιδηρόδρομος. ἔχει δὲ μῆκος ἡ γέφυρα αὕτη δικασιῶν πεντήκοντα μέτρων καὶ αἰωρεῖται ὑπεράνω τῶν βείθρων τοῦ καταρράκτου εἰς ὕψος 80 μέτρων, ὥστε οἱ πλείστοι τῶν ἐπ' αὐτῆς διαβαίνοντων κατακλιμάβονται ὑπὸ φοβερᾶς σκοτοδινίας, ὅσῳκις μάλιστα συμπέσῃ νὰ διέρχεται διὰ τῆς ὑπεράνω γεφύρας ἡ ἀτμάμαξια, τότε ἡ σκοτοδινία φθάνει εἰς τὸν ὑπακτὸν βαθμὸν μινυομένη μεθ' ὑπερβολικοῦ τρόμου. Ἡμεῖς κατ' εὐτυχίαν ἀπεγεύθημεν τῆς συγκινήσεως ταύτης, ἢ οὐδαμῶς ἄλλοθι δύνανται τις νὰ αἰσθανθῇ. Καθ' ἣν στιγμήν ἡ ἀτμάμαξια διήλθεν ἐπὶ τῆς ἄνω γεφύρας ἐνόμισα ὅτι ἐσήμεν ἡ τελευταία μου ὥρα, καὶ ὅτι ὁ ταγματάρχης φερόμενος ὑπὸ τῆς εἰμαρ-

μένης θὰ κατεκρημνίζετο εἰς τὰ κύματα τοῦ Νιαγάρα μετὰ τοῦ συμβουλευσαντος εἰς αὐτὸν τὸν τοιοῦτον θάνατον. Ἡ διπλῆ γέφυρα αἰωρεῖται ὡς κάλαμος σαλευόμενος ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, ἡμεῖς δὲ εὐρισκόμεθα μετὰ τῶν βροντῶν τοῦ καταρράκτου καὶ τοῦ σιδηροδρόμου, δεκαπλασιαζόμενοι ὑπὸ τινος διαβολικῆς ἀντηχήσεως. Ἡ ἀτμάμαξια παρήλθε καὶ ὁμοῦς ἡμεῖς εἰσέει δὲν εἶχουμεν συνέλθει εἰς ἑαυτούς.

— Κρίμα, εἶπεν ὁ ταγματάρχης, ὅτι ἕνεκα τῆς ναυτιάζσεως καὶ τῆς ἐντεῦθεν ἐπελθούσης πνευματικῆς ἀλλοιώσεως, παρήτησά τὸ σχέδιον τῆς αὐτοχειρίας, διότι τινόντι δὲν ὑπάρχει ἄλλο μέρος καταλληλότερον τούτου πρὸς τοιοῦτον σκοπὸν. Οὐχ ἦττον θὰ τὸ συστήσω εἰς τοὺς φίλους μου τοὺς σπληνιῶντας.

— Καὶ θὰ πράξῃτε κάλλιστα, προσεῖπον ἐγὼ, καθόσον μάλιστα οἱ φίλοι σας ἄπαξ κατακρημνισθέντες ἐντεῦθεν ἐντὸς τοῦ Νιαγάρα, δὲν θὰ σας μεμφθῶσι κατόπιν ὅτι κακὴν συμβουλήν συνεβουλευσατε εἰς αὐτούς.

Ἡ μοναδικὴ αὕτη γέφυρα διὰ τὰς τεραστίας αὐτῆς διαστάσεις καὶ τὸ μέρος ἔνθα μετὰ μεγάλων ἀγῶνων κατασκευάσθη, δὲν παρέσχε μολοντοῦτο δαπάνην πλείονα τῶν 2 1/2 ἑκατομμυρίων φράγκων.

Ἄλλ' ὁ ταγματάρχης, ὁ αἰετοπετὰ φειδωλίας ἐγκωμιάζων τοὺς ἀμερικανούς, ἔκρινε τὴν Great suspension bridge ὡς ἔργον τολμηρὸν, ἀλλ' ἔχει καὶ μακρὰς διαρκείας καὶ τὸ ἐθεώρησε μᾶλλον ὡς δυσκολίαν ὑπερνηκθῆσαν, παρὰ ὡς ἔργον πράγματι κοινωφελές.

(Ἐπετα ἡ Συνέχεια)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Ἱστορία τῆς ἀλώσεως τοῦ Βυζαντίου ὑπὸ τῶν Φράγκων καὶ τῆς αὐτοῦ ἐξουσίας αὐτῶν, 1204—1261. Μ. Χ. ὑπὸ Ἐπαμ. Ι. Σταματιάδου, ἐκδιδόντος Κ. Τεφρικήν. Ἀθήναι, τύποις Α. Κτενᾶ καὶ Π. Σούτσα. 1866.

Συμβεβηκὸς ἱστορικὸν περίεργον, ἀποτελοῦν μέρος τῆς καθόλου ἱστορίας τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους, εἶναι καὶ ἡ ἄλωσις τοῦ Βυζαντίου ὑπὸ τῶν Φράγκων καὶ ἡ αὐτοῦ ἐξουσία αὐτῶν. (1204—1261 Μ. Χ. καὶ ὁμοῦς οὐδὲν μέχρι τοῦδε βιβλίον πραγματευόμενον αὐτὸ ἐν ἐκτάσει ἐδημοσιεύθη. Τὴν ἐλλείψιν ταύτην ἐπιθυμῶν νὰ πληρώσῃ ὁ παρ-

ἡμῖν εὐπαίδευτος, καὶ πολλὰς μέχρι τοῦ νῦν προσενηγκῶν ὑπηρεσίας τῇ τε φιλολογίᾳ καὶ τῇ ἱστορίᾳ κύριος Ἐπαμ. Σταματιάδης ἐδημοσίευσεν τὸ ἀνωτέρω ἀναφερόμενον βιβλίον, ἐν ᾧ ἐν ἐκτάσει ἐξιστορεῖ τὸ σπουδαῖον τοῦτο γεγονός.

Μετ' ἄκρας εὐχαριστήσεως ἀναγγέλλοντες τὸ ἄξιον πολλοῦ λόγου βιβλίον τοῦτο, συνιστῶμεν στενωῶς τὴν ἀνάγνωσιν αὐτοῦ.

Λιανογράφοι, ἢτοι συλλογὴ διστίχων δημοτικῶν ἁσμάτων, ὑπὲρ τὰς 2,000, ὧν τὰ πλεῖστα ἀνέκδοτα. Ἐν τέλει δὲ προστίθενται καὶ 30 τραγῳδία τοῦ χοροῦ. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Α. Κτενᾶ καὶ Π. Σούτσα, 1866. — Τιμᾶται δραχ. 4,50.

Πολλῶν ἐπαίνων ἄξιος εἶναι ὁ ἐνταῦθα βιβλιόπώλης Κ. Τεφρικής διὰ τὴν σολλογὴν ταύτην τῶν ἐθνικῶν ἁσμάτων, τοσοῦτω μᾶλλον καθόσον ταῦτα ἐκτὸς τῆς ποιητικῆς τῶν ἀξίας, θέλουσι χορηγήσει εἰς τοὺς περὶ τὴν νεωτέραν Ἑλληνικὴν φιλολογίαν ἀσχολουμένους πολύτιμον ὕλην. Συνιστῶντες καὶ τὴν συλλογὴν ταύτην εἰς τὸ κοινὸν, πεποιθήμεν ὅτι διὰ τῆς συνδρομῆς του θέλει χορηγήσει τῷ ἐκδότῃ τὰ μέσα πρὸς ἐκδοσιν καὶ ἄλλων ὁμοίων συλλογῶν.

Ἡθικὰ Διηγήματα, ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ Γεωργίου Ἀθ. Λεονάρδου καὶ Ἀλεξάνδρου Α. Ἀντωνιάδου. Ἀθήναι, τύποις Π. Β. Μωραϊτίνης, 1866.

Ἡ γλώσσα τῶν διηγημάτων τούτων μεταφρασθέντων χάριν τῶν παιδίων, εἶναι ὁμαλὴ καὶ καθορᾶ.

Ὁ Κ. Γεωργ. Λεονάρδος μεταφράσας ἐπίσης καὶ ἐν ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν γαλλικῶν μυθιστορημάτων, ἐπιγραφόμενον. « Ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἀλφόνσου, ἢ ἡ κατὰ τῆς τῆς Ἀλφράβης » ἀνήγγειλε τὴν ἐκδοσιν αὐτοῦ.

Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ γίνωσι συνδρομηταὶ εἰς ἀπευθυνθῶσι πρὸς τινὰ τῶν ἐν Ἀθήναις, ἐν Πάτραις, Κερκύρᾳ καὶ Κερκυραίων βιβλιοπωλῶν. Ἡ συνδρομὴ δραχ. 2.

Οἱ Ἐργάται τῆς Θαλάσσης, μυθιστορία Βίκτωρος Οὐγοῦ, μεταφρασθεῖσα ὑπὸ Α. Γ. Σκαλίδου, ἐκδοθεῖσα δὲ δαπάνῃ Π. Παρθενίου. Ἐν Ἀθήναις 1866. Τιμᾶται δραχμ. 9 καὶ εὐρισκῆται παρὰ Κ. Π. Λάμπρου, τῷ γραφεῖ τῆς Χρυσοκλαίδος καὶ τῷ βιβλιοπωλεῖ Σ. Σοφῆ.

Ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τῶν Ἀθλίων ὁ Βίκτωρ Οὐγὼ κατέστη ὁ δημοτικὸς ὅλης σχεδὸν τῆς Εὐρώπης μυθιστορογράφος ἅπαντες ἄνδρες καὶ γυναῖκες μετ' ἀπλήστου πόθου καθροχθίζουσιν οὕτως εἰπεῖν τὰς σελίδας τῶν συγγραμμάτων του, ἀρσκόμενοι εἰς τὸ καινοφανές τῆς πλοκῆς, τὸ ἀρελές τῆς ἐκθέσεως καὶ τὸ ἀλλόκοτον τῆς φράσεως καὶ μάλιστα εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν κεφαλαίων. Τὸ ἀνὰ χεῖρας μυθιστόρημα συνιστῶμεν εἰς τοὺς φιλαναγνώστας ὡς περίεργον, τερπνὸν καὶ ἀρκετὰ φιλοσοφικὸν βιβλίον ἂν ἡ μετάφρασις ἐγένετο μετὰ περισσοτέρας ἀκριβείας, θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργον, διότι παρατηρήσαμεν εἰς τινὰ χωρία ἀσυνόητους ἐκφράσεις καὶ τινὰς γλωσσικὰς ἐλλείψεις ἀσχημιζούσας τὸ ἔργον τοῦ συγγραφέως.

ΠΕΡΙ ΑΛΩΠΕΚΟΣ.

Ἡ διαβόητος ἐπὶ πανουργία ἀλώπηξ ἔχει τινὰ συγγένειαν πρὸς τὸν λύκον, ἐπειδὴ ἀμφότεροι τείνουσιν ἀεννάως πρὸς τὴν ἀρπαγὴν ἄλλ' ἔχουσι διαφορετικὴν μέθοδον, διότι ὅσα ὁ λύκος κατορθώνει διὰ τῆς βίας ταῦτα καὶ πολλὴ περισσότερα ἡ ἀλώπηξ διαπράττει διὰ τῆς πανουργίας· διὸ οὐδὲ πρὸς τοὺς κύνας μάχεται, οὐδὲ μετὰ τῶν ποιμένων συμπλέκεται, οὐδ' αἰμακτροὺς ἀγῶνας ἐπιχειρεῖ. Πανούρος καὶ ὑποπτος, δρῶνους καὶ σώφρων, πολιτεύεται κατὰ τὰς περιστάσεις καὶ οὐδέποτε ἐπιχειρεῖ τι ἀκαίρως. Οὐδέποτε ριψοκινδυνεύει, οὐδ' ἐπαναπαύεται εἰς τὰς ἰδίας αὐτῆς δυνάμεις. Ὄθεν ἂν καὶ ὠκυποδέστερα τοῦ λύκου καὶ πολλῶ αὐτοῦ ἐλαφροτέρα, δὲν ἐμπιστεύεται τὴν σωτηρίαν τῆς εἰς τὴν φυγὴν, ἀλλ' ἐκ προκαταβολῆς προτομαίει τὸ ἄστυλον, ἔνθα καταφεύγει ἐν ὥρᾳ κινδύνου, ἔνθα διημερεύει καὶ ἀνατρέφει τὰ νεογνά τῆς.

Ἡ ἀλώπηξ ἐκλέγει κατοικίαν πλησίον τῶν δασῶν καὶ τῶν ποιμνίων. Ἐκείθεν ἀκροάζεται μετὰ μεγάλῃς ἠδονῆς τὴν φωνὴν τῶν προσφιλῶν αὐτῆς ὄντων, τοῦ ἀλέκτορος καὶ τῶν ἄλλων πτηνῶν ἀκονίζει τὴν φρεσὶν τῆς, προτομαίει τὰ στρατηγήματά τῆς, καὶ ἀλείφεται πρὸς τὴν ἐφοδὸν βαδίζει ἀψοφητῆ, διολισθαίνει, ἔρπει, φθάνει τέλος πάντων καὶ σπανίως ἀποτογγύνει. Ἐν δυνάμει νὰ ὑπερπηδῆσῃ τὸν αὐλότοιγον, ἢ νὰ εὐρηθῆ διὰ τινος ῥήγματος διόδον, ἐν ἀκρεῖ ἐφορμῇ ἐντὸς τοῦ ὀρνιθῶνος καὶ θανατώνει πᾶν τὸ προαυχὸν, μεθ' ὃ ἀπέρχεται ἐν τάχει συναπάγουσα καὶ

τὴν λείαν της, τὴν ὁποίαν ἡ κρύπτει ὑπὸ τὴν χλόην, ἢ μετακομίζει εἰς τὴν κατοικίαν της. Ἐπανέρχεται δὲ μετὰ τινος στιγμᾶς καὶ λαμβάνει ἕτερον θύμα, τὸ ὁποῖον ὅμως κρύπτει εἰς χωριστὸν μέρος, ἔπειτα καὶ τρίτον καὶ τέταρτον καὶ οὕτω καθέξῃς, μέχρις οὗ τὸ ἐπερχόμενον φῶς τῆς ἡμέρας, ἢ ὁ θόρυβος τῶν ἐγειρομένων ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀναγγεῖλαι εἰς αὐτὴν ὅτι εἶναι πλέον καιρὸς φυγῆς ταχείας.

Τὴν αὐτὴν μέθοδον μετέρχεται καὶ εἰς τὰς ἄλλας αὐτῆς ἐπιδρομὰς· οὕτω, φέρ' εἰπεῖν, ἅμα ἴδη παγίδας ἐξημένας, ἢ ἱξοκαλάμας, δὲν καθέσθαι, ἀλλὰ προλαμβάνουσα τὸν ὄρνιθοθήραν, τρέχει ἀπὸ πρῶτας καὶ ἐξετάζει· εἰ ἐπιληφθῆσαν κίχλαι ἢ ξυλόκοτται· ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ἀπάγει αὐτὰς ἀλληλοδιαδόχως καὶ τὰς ἐναποθέτει εἰς διάφορα μέρη καὶ πρὸ πάντων εἰς τὰ πλάγια τῶν ὁδῶν ὑπὸ τὰς ἀκάνθας, τὰς ἀρκεύθους καὶ ἄλλα τοιαῦτα χαμόκλαδα· καταλείπει δὲ αὐτὰ ἐκεῖ πολλάκις δύο καὶ τρεῖς ἡμέρας, καὶ ἐν ὧρα ἀνάγκης ἀνευρίσκει αὐτὰ μετὰ μεγίστης εὐχερείας. Καταδιώκει τοὺς λαγυδεῖς, ἐνεδρεύει τοὺς λαγωούς, ἀρπάζει τοὺς κονίκλους ἀπὸ τῶν κονικλοτροφείων, ἀνακαλύπτει τὰς φωλαίας τῶν περδίκων καὶ τῶν ὀρτύγων, ἀποπνίγει τὰς ἐπωάζουσας μητέρας καὶ ἐν συνόλῳ ἐξοντῶνει μέγα πλῆθος πετεινῶν. Διαφέρει δὲ καὶ κατὰ τοῦτο ἡ ἀλώπηξ τοῦ λύκου, ὅτι ἐκεῖνη μὲν γίνεται μεγάλης ζημίας πρόξενος εἰς τοὺς εὐπόρους πρὸ πάντων, ὁ δὲ λύκος εἰς τοὺς χωρικούς.

Πρὸς καταδιώξιν τῆς ἀλώπεκος ὑπάρχουσι πολλά μέσα· ἀλλὰ τὸ εὐκολώτερον εἶναι ἡ παγίς, καὶ ὡς δόλωμα θέτουσιν εἰς αὐτὴν κρέας, ἢ περιστέρων ἢ ἄλλο πτηνὸν ζωντανόν. Ἡ ἀλώπηξ εἶναι σαρκώδης καὶ ἀδδηπάγος, πάντα ἀνεξαιρέτως τρώγει μετὰ λαιμαργίας, τὰ ὕδα, τὸ γάλα, τὸν τυρὸν, τοὺς καρπούς καὶ ἰδίως τὰς σταφυλάς. Ὁσάκις δὲ ἐπέλθῃ σπάνις λαγυδέων ἢ κονίκλων, τότε ἐπιπίπτει κατὰ τῶν ποντικῶν, τῶν φρύνων, τῶν ὄφεων, τῶν σαυρῶν, καὶ φέρει μεγάλην καταστροφὴν. Αὕτη δὲ εἶναι ἡ μόνη ἐξ αὐτῆς προκύπτουσα ὠφέλεια. Ἰπεραγαπᾷ τὸ μέλι, διὸ προσβάλλει τὰς μελίσσας καὶ ἐπιτίθεται κατ' αὐτῶν μετὰ τοσαύτης ἐπιμονῆς, ὥστε τὰς ἀναγκάζει νὰ τραπῶσιν εἰς φυγὴν καὶ νὰ ἐγκαταλείψωσιν ἐπὶ τέλους τὰς κυψέλας των. Ὄταν δὲ κατορθώσῃ τοῦτο, ἀνατρέπει τὰς κυψέλας καὶ καταβροχθίζει καὶ τὸν κηρὸν μετὰ τοῦ μέλιτος.

Ἡ σὰρξ τῆς ἀλώπεκος δὲν εἶναι κακὴ ὡσάκις

μάλιστα παχυνθῆ διὰ τῶν σταφυλῶν. Ἐκ δὲ τοῦ δερμάτος της κατασκευάζονται καλαὶ μηλωταί.

6. **

Η ΕΚ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΦΘΟΡΑ.

Συνοπτικὴ τις ἀπαρίθμησις τῶν μυριάδων, ὅσας ἡ ἱστορία ἀναφέρει ὅτι κατεσφάγησαν ἐν διαφόροις μάχαις θὰ μᾶς διδάξῃ πόσον εἶναι ὀλέθριος καὶ ἀποφευκταῖος ὁ πόλεμος.

Εἰς τινὰ μάχην 101 π. Χ. μετὰξὺ Μαρίου τοῦ Ῥωμαίου ὑπάτου καὶ δύο φυλῶν τῆς Γαλατίας τῶν Ἀμβρόνων καὶ Τευτόνων ἔπεσον μόνον ἐκ τῶν βαρβάρων 200 χιλιάδας ἢ κατ' ἄλλους 290 000 τοσοῦτον πλῆθος ἐθανατώθη, ὥστε, τῶν γειτονεούντων μερῶν οἱ κάτοικοι περιέφραζαν ἀπὸ νεκρῶν κόκκαλα τοὺς ἀμπελώνας των. Τὸ προσεχὲς ἔτος ἐφόνευσαν οἱ Ῥωμαῖοι ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ αὐτοῦ στρατηγοῦ 440,000 Κίμβρους καὶ ἠχμαλώτισαν 60,000. Τῷ 105 π. Χ. εἰς μίαν μόνην μάχην κατὰ τῶν Κίμβρων καὶ Τευτόνων ἔχασαν ὑπὲρ τὰς 80,000 οἱ Ῥωμαῖοι. Εἰς τὴν ἐν Κάννικις μάχην περικυκλώσας ὁ Ἀννίβας τὸν Ῥωμαϊκὸν στρατὸν ἐξωλόθρευσεν αὐτὸν ὀλόκληρον. Μετὰ πεισματώδη μάχην μόνον τριῶν ὡρῶν συμπαθήσας ὁ Ἀφρικανὸς στρατηγὸς ἀνέκραξε « Λυπηθῆτε τοὺς ἠττημένους! » Ὑπὲρ τὰς 40, 000 Ῥωμαίων ἔπεσον εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης, καὶ 6,000 τῶν Καρχηδονίων. Πόσον δὲ πρόπει νὰ ἀνεπτύχθησαν τὰ τῆς ὀργῆς καὶ τῆς ἔχθρας δαιμονιακὰ πάθη! ὅποια τρομερὰ σκηνὴ πρόπει νὰ παρεστάθῃ, ἔπειδὴ μάλιστα οἱ ἀρχαῖοι πολεμισταὶ εἶχον γενικὴν συνήθειαν νὰ κατασχίζωσι καὶ νὰ κατασπαράττωσι.

Εἰς τὴν ἐν Ἰσῶ μάχην τὴν μετὰξὺ Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου καὶ Δαρείου ἐφονεύθησαν 440, 000. Εἰς δὲ τὴν ἐν Ἀρβήλοις δύο μόνον ἔτη μετὰγενεστέρην μετὰξὺ τῶν αὐτῶν βασιλέων ἔπεσαν 300,000. Εἰς τὴν μετὰξὺ Πύρρου καὶ τῶν Ῥωμαίων ἐφονεύθησαν 25,000. Εἰς τὴν μετὰξὺ Σκιπίωνος καὶ Ἀσδρούβα 40,000. Εἰς τὴν μετὰξὺ Σουετονίου καὶ Βοαδικίας 80,000. Εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐθυσίασθησαν ἐν ἑκατομμύριον καὶ ἑκατὸν χιλιάδες! μετὰ τὸν πλέον ἀπάνθρωπον τρόπον 470 ἔτη π. Χ. ἐσφάγησαν ἐν τῇ αὐτῇ πόλει ὑπὸ τοῦ Ἀντιόχου ὑπὲρ τὰς 40,000. Εἰς τὴν Κυρήνην 220,000 Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων ἐφονεύθησαν παρὰ τῶν Ἰουδαίων. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Τραϊανοῦ ἀπωλέσθησαν εἰς

μόνην τὴν Αἴγυπτον καὶ Κύπρον 240,000 Ἰουδαῖοι, ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας τοῦ Ἀδριανοῦ 580, 000. Ὅτε ὁ Ἰούλιος Καίσαρ ἐξεστράτευσε κατὰ τῶν ἐν Γερμανίᾳ Οὐσιπετῶν ἔκαμε τόσην θραῦσιν, ὥστε λέγουσι ὅτι εἰς μίαν μόνην μάχην ἐχάθησαν 400,000. Εἰς τὴν ἦτταν τοῦ Ἀττίλα βασιλέως τῶν Οὐννων ἐν τῇ Γαλατικῇ πόλει Καταλαύνοις λέγουσι ὅτι ἔπεσον 300,000. Τῷ 631 μ. Χ. ἐσφάγησαν ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν εἰς τὴν Συρίαν 60,000. Κατὰ τὴν εἰς Μεδιόλανα ἐπιδρομὴν τῶν Γότθων ὄχι ὀλιγώτεροι τῶν 300,000 καὶ τὸ 734 μ. Χ. 370,000 ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν εἰς τὴν Ἰσπανίαν. Εἰς τὴν ἐν Φοντεναῦ μάχην ἐθυσίασθησαν 400 000· εἰς τὴν ἐν Γερμουκ 450,000· καὶ εἰς τὴν μετὰξὺ τοῦ Μεγάλου Καρόλου καὶ τῶν Μωαμεθανῶν 350,000. Εἰς τὴν ἐν Μουρέτ μάχην, 1213 μ. Χ. μετὰξὺ τῶν Καθολικῶν καὶ τῶν Ἀλβιγαίων, ἔπεσον 32,000· εἰς τὴν ἐν Κρεσσίφ, τὸ 1346, 50,000· εἰς τὴν ἐν Ναυπάκτῳ, τὸ 1571, 25,000· εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Βιέννης, τὸ 1683, 70,000· καὶ εἰς τινὰ μάχην ἐν Περσίᾳ, τὸ 1734, 80,000.

Ὁ πολυπληθέστατος στρατὸς, περὶ οὗ γίνεται λόγος εἰς τὰ χρονικὰ τῆς ἱστορίας, ἦτον ὁ τοῦ Ξέρξου κατὰ τὸν ὑπολογισμὸν τοῦ Ῥολλίνου (ἐξ οὗ ἠρηνίσθημεν καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ἀνωτέρω) ὅστις θεμελιούται εἰς τὸν Ἡρόδοτον, Ἰστοκράτην καὶ Πλούταρχον, ὁ στρατὸς οὗτος συνίστατο ἐξ ἑνὸς ἑκατομμυρίου καὶ 700,000 πεζῶν, 80,000 ἵππεων, καὶ 20,000 ἠνιόχων. Πρὶν διαπεράσῃ τὸν Ἑλλήσποντον, προσετέθησαν 300,000 ἐξ ἄλλων ἐθνῶν· κατὰ συνέπειαν μόνον αἱ τῆς ξηρᾶς δυνάμεις ἀνέβησαν εἰς 2,100,000. Ὁ στόλος συνίστατο ἐκ 1207 πλοίων, ἐξ ὧν ἕκαστον ἔφερε 230 ἀνθρώπους· ὅθεν τὸ ναυτικὸν πλῆθος περιελάμβανε 277,610 άτομα· τὴν φοβεράν δὲ ταύτην θαλάσσιον δύναμιν ἐπηύξησαν 120 πλοῖα τῆς Θράκης καὶ τῶν γειτονικῶν νήσων, φέροντα 24, 000 ἀνθρώπων· ἐκτὸς τούτων ἦσαν τὰ φορητὰ, αἱ ὀκλαδες, κλπ. 3000 τὸν ἀριθμὸν, καὶ περιέχοντα 240,000 ἀνθρώπων. ὅθεν ἅπαντες οἱ ἐν τῷ στόλῳ ἦσαν 541,610· τὸ σύνολον δὲ τῶν μαχίμων ἀνδρῶν διὰ ξηρᾶς τε καὶ διὰ θαλάσσης συνεποσοῦτο εἰς 2,641,610. Οἱ δούλοι, εὐνοῦχοι, γυναῖκες, μάγειροι, καὶ ἄλλοι οἵτινες συνήθως ἀκολουθοῦσι τὰ στρατεύματα, καὶ μάλιστα τὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης Ἀσιατικὰ, δὲν ἦσαν ὀλιγώτεροι τὸν ἀριθμὸν, ἀλλὰ μᾶλλον τούναντίον· καὶ τὸν αὐτὸν ὅμως ἀριθμὸν ἐὰν ὑποθέσωμεν, οἱ τὸν Ξέρ-

ξην ἀκολουθήσαντες εἰς τὴν Ἑλλάδα συμποσοῦνται εἰς 5,283,220! Μετὰ βραχείαν δὲ διαμονὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅλον σχεδὸν τὸ πολυπληθέστατον τοῦτο στράτευμα, ὁμοῦ καὶ ὁ στόλος, ἐθράυσθη καὶ ἠφρανίσθη, ἕως οὗ καὶ αὐτὸς ὁ Μαρδόνιος, ὁ ἀξιώτερος τοῦ Πέρσου μονάρχου στρατηγός, ἐπὶ κεφαλῆς 300,000 ἀνδρῶν ἠττήθη τέλος πάντων, καὶ κατεσφάγη εἰς τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην· ὀλιγοὶ δὲ καὶ μετὰ δυσκολίας διεσώθησαν τοῦ γενικοῦ ὀλέθρου.

(Ἐπεται ἡ συνέχεια.)

ΠΟΙΚΙΛΑ.

* Συγγραφεὺς τις ἀξιόπιστος ὁ Γερχάρδος Βόχλεφ ἐπισκεφθεὶς τὴν ἔρημον τῆς Σαχάρας, βεβαίως ὅτι οἱ ἀγριοὶ τῶν μερῶν ἐκείνων λαοὶ διαίρουσι τὸ ἔτος εἰς δώδεκα μῆνας, καὶ δίδουσι αὐτοῖς τὰ ἐπόμενα ὀνόματα· Ζενουαίρ, Φεβραῖρ, Μάρς, Ἀπρίλ, Μάγιο, Γιούνιο, Γιούλιο, Ἀούστ, Στέμπερ, Κτόμπερ, Νβέμπερ, Τζέμπερ, τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ συγκοπὴ τῶν δώδεκα μηνῶν, ὅπως ἡ Ῥώμη ἔκτοτε μᾶς καθιέρωσεν. Ἐκ τούτου καταφαίνεται ὅτι ὁ Ῥωμαϊκὸς πολιτισμὸς εἰσχωρήσας καὶ εἰς τοὺς ἀγρίους ἐκείνους λαοὺς, διήρκεσεν ἱκανὸν παρ' αὐτοῖς χρόνον.

* Εἰς τὰς Φιντζίου νήσους ἱεραπόστολός τις Ἄγγλος κατήγγειλεν εἰς τὸν ἡγεμόνα τῆς πόλεως Βὼ ἀνθρωπὸν τινα, ὃν ἐπ' αὐτοφώρῳ συνέλαβε κλέπτοντα ἕνα τάπητα ἐκ τοῦ οἴκου του. Ὁ ἡγεμὼν, καλούμενος Σόσο, ὀργισθεὶς, εἶπεν ὅτι θέλει τιμωρῆσαι μὲ θανατικὴν ποινὴν τὸν κλέπτην. Ἐπεμβάντος ὅμως ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ἱεραποστόλου, ὁ ἡγεμὼν ὑπεσχέθη νὰ μὴ τὸν θανατώσῃ, ἐὰν ἐκεῖνος ἔμενεν ἀπαθὴς θεατῆς τῶν γενομένων. Καλέσας λοιπὸν τὸν πατέρα, τὴν μητέρα καὶ τὸν θεῖον τοῦ κλέπτου διηγήθη αὐτοῖς τὰς λεπτομερείας τῆς κλοπῆς λέγων. « Δὲν μοῦ κακοφαίνεται διότι ἐκλεψεν, ἔπειδὴ αὐτὸ εἶναι πράγμα συνηθέστατον, ἀλλὰ διότι ἔνεκεν τῆς ἀμελείας καὶ τῆς ἀνεπιτηδείότητός του συνελήφθη καὶ κατήσχυνεν ἡμᾶς! ἄρα πρέπει νὰ ἀποθάνῃ.» Εὐρόντων τῶν συγγενῶν τὴν ποινὴν δικαίαν, προσήχη ὁ ἔνοχος, πρὸς ὃν ὁ ἡγεμὼν εἶπεν. « Ἐνεκεν τῆς ἀπρονοησίας σου κατέστησες γνωστὸν εἰς τὸν ἱεραπόστολον ὅτι τὸν κλέπτομον· ὅθεν εἶσαι ἄξιος θανάτου· ἔπειδὴ ὅμως ἐκεῖνος ἐμεσολάβησεν ὑπὲρ σοῦ, σοῦ χαρίζω τὴν ζωὴν ὑπὸ τοῦς

ἐξῆς ἔρους· ἢ νὰ μοῦ φέρῃς εἰς τὸν οἶκόν μου εἴκοσι φορτία καυσόξυλων, ἢ νὰ μοῦ δώσῃς ἑξ ἑξοίρους, ἄλλως θὰ ἀπαγχονισθῆς.» Ἀπαντήσαντος δὲ τοῦ κλέπτου ὅτι εἶναι λίαν κοπιαστικὸν νὰ κόψῃ τόσα φορτία ξύλων, χοίρους δὲ νὰ τοῦ δώσῃ δὲν ἔχει, καὶ ὅτι ἐπιτοίμιον νὰ θανατωθῆ, ὁ ἡγεμὼν διέταξε νὰ ἐτοιμάσῃ τὴν ἀγχόνην καὶ πάντα τὰ διὰ τὸν θάνατον ἀναγκαιούντα. Βλέπων ὅμως ὅτι ὁ κλέπτης οὐδόλως συνεκινεῖτο, τῷ εἶπε· « Σοῦ χαρίζω τὴν ζωὴν ἐπὶ τῇ συμφωνίᾳ νὰ μὴ κλέψῃς πλέον. » Ἀδύνατον ἀνεφώνησεν ἐκεῖνος, προτιμότερον ἢ ἀποθάνω, παρὰ νὰ μὴ κλέψω. Ὁ ἡγεμὼν τότε ἀναγκασθεὶς διὰ τὴν ἐπιμονὴν του ταύτην ὅπως θανάτωθῆ διέταξε νὰ τὸν ἀφήσωσιν ἐλεύθερον, εἰπὼν αὐτῷ. « Ἀφοῦ τόσον ἐπιθυμοῦμεν τὸν θάνατον δὲν σε θανατόνω· ἀν ὅμως ἄλλοτε συλληφθῆς κλέπτων, θὰ ψηθῆς ζωντανός. »

* * * **Εὐχάριστος στρατοπέδευσις.** Εἶναι γνωστὸν ὅτι τὴν Νότιον Ἀμερικὴν πρὸ πολλοῦ νέμεται ὁ πόλεμος καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς διαστάσεις. Ἰδοὺ ἀπόσπασμά τῆς ἐπιστολῆς βρασιλιανοῦ ἀξιωματικοῦ περιγράφοντος τὰ καλὰ τοῦ ἐν τῇ Νοτιῷ Ἀμερικῇ στρατιωτικοῦ βίου. Ἐνταῦθα τὰ ἀμφίβια ἀφθονοῦσιν. Ἐφρόνευσα ἤδη ὑπὸ τὴν σκηνὴν μου τέσσαρας ὄφεις ἐκ τῶν μᾶλλον ἐπικινδύνων· ἀνὰ πᾶσαν δὲ πρῶταν περικυκλοῦμαι ἐκ φυλακῆς ἀποτελουμένης ἐκ δεκαπέντε ἢ εἰκοσι τετραπύλων φρόνων (εἶδος βατράχων) ἡσυχῶς ἀναπαυθέντων ἐπὶ τῶν ἄκρων τῶν δερμάτων τὰ ὅποια σχημαματίζουν τὴν κλίνην μου. Ὅγκῳ δειρὶ κροκόδειλοι περιδιβάλλουσι τακτικῶς καθ' ὅλας τὰς νύκτας, ἀπὸ τῆς μιάς εἰς τὴν ἄλλην κλίνην διευθυνόμενοι. Πρὸ δύο ἡμερῶν, ἐν ἐκ τῶν ζώων τούτων ἐπὶ τὰ ποδῶν μήκους ἐφρονεῦθῃ ὑπὸ τὴν σκηνὴν ταχυτάτῃρου τινός, στρατιώτης δὲ τις βρασιλιανός πρὸ ὀλίγου ἀνηπάγη ἐν τῇ γείτονι λίμνῃ ὑφ' ἐνὸς ἄλλου τῶν πρᾶμων τούτων θηρίων.

* * * **Ἡ σωτήριος βοτάνη.** Κατὰ τὴν φοβερωτέραν φάσιν τῆς ἐν Σαδδὸβα μάχης τῶν Αὐστριακῶν καὶ Πρώσων, αὐστριακὸς τις στρατιώτης παρετήρησε κατὰ γῆν, σχεδὸν ὑπὸ τοὺς πόδας του, κάλυκα τριφύλλου. Δὲν ὑπάρχει Γερμανὸς ὁ ἀπαντῶν φύλλον καὶ τῆς βοτάνης ταύτης καὶ μὴ δρέπων αὐτό· ἕνεκα τῶν μυστηριωδῶν παραδόσεων, αἵτινες τὴν παιδικὴν των ἐκύκλωσαν ἠλικίαν, βλέπει ἐν αὐτῷ ἰδικιτέραν γοητείαν. Διὰ

τὸν νέον στρατιώτην ἦτο εὐτυχίας σημεῖον. Ἐνθ' ἔκυπτεν ἵνα δρέψῃ αὐτὸ, σφαῖρα ἰσχυρῶς σφύριζουσα διήλθεν ἀνωθεν τῆς κεφαλῆς του. Εἰ μὴ ὑπῆρχεν ἐκεῖ πλησίον ἐκεῖν' ἡ βοτάνη, ὁ στρατιώτης ἀναμφιβόλως ἀνηπάζετο. Ὁ εὐτυχὴς κάλυξ' ἐστάλη ὑπὸ τοῦ νέου εἰς τὴν μνηστῆν του, ἥτις βεβαίως θέλει τὸν φυλάξῃ ὡς τὸν σωτήρα τοῦ ἀκριβοῦ αὐτῆς.

* * * **Ἡ διάτρησις τῶν Ἄλπεων** προχωρεῖ γοργῶ τῷ βήματι. Τῇ 28 Ἰουνίου, τὸ ἔργον ἦτο πρακχωρημένον ἀπὸ μέρους μὲν τῆς Μοδάνης (Ἰταλίας) μέτρα 2,324, ἀπὸ μέρους δὲ τῆς Βαρδονέσης (Γαλλίας) μέτρα, 3,470· τὸ ὅλον τοῦ μήκους 5,794 μέτρα. Ἡ κατὰ μέσον ὄρον μὴναιὰ πρόδοσις εἶναι 6½ 1/2 μ. ἀπὸ μέρους τῆς Βαρδονέσης, καὶ 47 μ. μόνον ἀπὸ μέρους τῆς Μοδάνης, ἐνθα εὐρέθη σκληρόλιθος πολὺς. Ἡ πρόδοσις αὕτη φαίνεται μέλλουσα ὀσονοῖσά ν' αὐξήσῃ, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ ἔργου τῶν τελευταίων μηνῶν.

Κλ. I. Π.

* * * Ἐάν ἐρωτήσῃς τοὺς Φιντζίους διατί οἱ χοῖροι διὰ τῆς βίβης αὐτῶν σκάπτουσι τὴν γῆν καὶ καταδροχίζουσι τοὺς σκώληκας, ἰδοὺ τί σοὶ ἀποκρίνονται. « Μιᾶ τῶν ἡμερῶν τοῦ καιροῦ ἐκεῖνου ὑπῆρχε γενικὴ συνέλευσις τῶν θεῶν, τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ζώων, ὅπως ἀποφασισθῇ ὁποῖον ἦτο τὸ καλλίτερον πρὸς εὐωχίαν, κατὰ τὰς ἐορτασίμους ἡμέρας, κρέας. Ἐκαστος τότε ἐξέφερε τὴν ἰδίαν αὐτοῦ γνώμην, κατὰ τὰς ὁρέξεις καὶ τὸ συμφέρον του, ἐπειδὴ δὲ πολλὰ ἦσαν τὰ εἶδη τῶν ζώων, ἐν δὲ τὸ τοῦ ἀνθρώπου, ὁ κληρὸς ἔπεσεν ἐπὶ τὸν τελευταῖον τοῦτον καὶ ἡ ἀνθρωπίνη σὰρξ ἐθεωρήθη ὡς ἡ καταλληλοτέρα πρὸς εὐωχίαν. Ὁ ἀνθρωπος θέλων ν' ἀπαλλαγῇ τῆς σκληρᾶς του εἰμωμένης παρετήρησεν ὅτι διὰ τὰς εὐωχίας τὸ σῶμά του ἦτο παλὺ ἀκατάλληλον, διότι ἦτο μακρόν, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ παρατεθῇ ἐπὶ τρυβλίου καὶ ἔπρεπε νὰ κοπῶσιν αἱ χεῖρες, οἱ πόδες καὶ ἡ κεφαλὴ του, τότε δὲ τὸ σῶμα ἤθελε λάβει μορφήν ἀλλόκοτον. Πολλῶν τότε γνώμων ἐγερθεῖσάν, ὁ σκώληξ παρετήρησεν ὅτι ὁ χοῖρος εἶνε προτιμότερος τοῦ ἀνθρώπου, διότι καὶ εὐτραφὲς καὶ νόστιμον κρέας ἔχει καὶ εὐκολώτερον ἐκτίθεται ἐπὶ τραπέζης. Ἡ γνώμη αὕτη ἐγένετο παμψηφεί δεκτὴ, καὶ τοῦτου ἕνεκα ὁ χοῖρος, μίσος ἀδιάλλακτον πρὸς τὸν σκώληκα συλλαβῶν, καταδιώκει αὐτὸν ἐν τοῖς ἐγκατοῖς τῆς γῆς. »